

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Діяльність Президента України
в умовах російсько-української війни

2024

Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

В.М.Удовик, директор Фонду Президентів України,
канд. іст. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальний за випуск

М. Б. Кушнарєва, ст. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. філос. наук

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

М. М. Хилько, завідувач відділу, канд. філос. наук; Л. Г. Дем'яненко, ст. наук. співр., канд. філол. наук;
Л. І. Кукоба, наук. співр., канд. істор. наук; Є.В. Глушук, мол. наук. співр.; Л. О. Матвійчук, ст. наук. співр.,
канд. соц. ком; М. М. Степченко, мол. наук. співр.; Є.Т.Голівець, пров. бібліотекар

Заснований у 2022 р.

Виходить щотижня

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 525-54-70

E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

Матеріали ЗМІ подано в їхній редакції

Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни

Випуск 40 (136)

(огляд матеріалів ЗМІ за 30 вересня – 6 жовтня 2024 р.)

Офіційна діяльність Президента України	4
Офіційна діяльність дружини Президента України	29
Аналітичний коментар за матеріалами онлайн-ЗМІ	31
<i>Візит Володимира Зеленського до Сполучених Штатів Америки:</i>	31
<i>ключові результати та перспективи співпраці на тлі повномасштабної війни</i>	31
Міжнародна підтримка України	37
<i>Політико-правова допомога</i>	37
<i>Військова допомога</i>	41
<i>Гуманітарна та фінансова допомога</i>	45
Плани врегулювання. Переговорний процес	50
Відновлення України від наслідків російської агресії	57
Внутрішньополітична повістка США та Україна	60
<i>Питання допомоги Україні</i>	60
<i>Вибори президента США - 2024</i>	64
Коментарі зарубіжних політиків	70
Реакція представників української громадськості	87
Реакція представників світової громадськості та бізнесу	92
Експертні оцінки	95
Додатки	101
<i>Додаток 1</i>	101
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №648/2024	101
<i>Додаток 2</i>	111
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №649/2024	111
<i>Додаток 3</i>	126
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №650/2024	126
<i>Додаток 4</i>	128
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №684/2024	128
<i>Додаток 5</i>	137
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №685/2024	137
<i>Додаток 6</i>	141
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №686/2024	141

Офіційна діяльність Президента України

Все, що можна зробити протягом цієї осені, все, чого ми можемо досягти, ми маємо досягти – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Щойно завершив нараду за підсумками візиту у Сполучені Штати. Військові, уряд, Офіс. Наші команди – українська й американська – уже працюють з усім тим, що ми обговорили у Нью-Йорку та Вашингтоні, і вже готуємося до зустрічі в «Рамштайні». Це буде особливий «Рамштайн», і від нашої сторони партнери отримують усі деталі, усі аргументи, як забезпечити результати найближчими місяцями і на фронті, і в дипломатичній роботі. Сила зброї й сила дипломатії працюють ефективно завжди тільки разом, і саме так розраховуємо – саме так маємо реалізувати План перемоги. (...).

Готуємо також і підписання ще однієї безпекової угоди для України – вже 27-ї.

Провів сьогодні Ставку. Кілька ключових питань. Перше – комплектування бригад. Друге – зброя й техніка для наших воїнів, закупівля та постачання. Ще сьогодні окремо обговорили з міністром оборони України Умеровим виконання контрактів і те, як працюють інституції в системі Міністерства оборони. Всі реальні реформаторські кроки мають бути повністю реалізовані.

Сьогодні ж детально й дуже тривало говорили з Головнокомандувачем Сирським та начальником Генштабу Баргилевичем. (...). Найголовніше – тиснути на Росію всіма засобами, всіма інструментами, щоб якнайшвидше досягти нашої мети – реального й справедливого миру для України, для всіх наших людей. Усе, що можна зробити протягом цієї осені, все, чого ми можемо досягти, ми маємо досягти. І це залежить від кожного в команді України. Зараз треба максимально попрацювати перед «Рамштайном».

Я дякую всім, хто воює й працює заради України! Дякую всім, хто нам допомагає! (...).

Про присвоєння Д. Волошину звання Герой України: Указ Президента України №645/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» ВОЛОШИНУ Дмитру Сергійовичу – полковнику. (...).

Про присвоєння Т. Орлу звання Герой України: Указ Президента України №646/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» ОРЛУ Тимофію Романовичу – молодшому сержанту. (...).

Про присвоєння Б. Цимбалу звання Герой України: Указ Президента України №647/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» ЦИМБАЛУ Богдану Олександровичу – лейтенантові. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №648/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 1)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №649/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 2)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №650/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 3)

Про присвоєння С. Багнюку звання Герой України: Указ Президента України №653/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» БАГНЮКУ Сергію Калениковичу – солдату (посмертно). (...).

Про присвоєння Д. Бадіці звання Герой України: Указ Президента України №654/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» БАДІЦІ Денису Михайловичу – старшому лейтенанту (помертньо). (...).

Про присвоєння В. Бомбелі звання Герой України: Указ Президента України №655/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» БОМБЕЛІ Владиславу Олександровичу – молодшому сержанту (помертньо). (...).

Про присвоєння А. Демчику звання Герой України: Указ Президента України №656/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» ДЕМЧИКУ Андрію Володимировичу – солдату (помертньо). (...).

Про присвоєння І. Замоцькому звання Герой України: Указ Президента України №657/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» ЗАМОЦЬКОМУ Ігорю Вадимовичу – молодшому сержанту (помертньо). (...).

Про присвоєння А. Пільшикову звання Герой України: Указ Президента України №658/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» ПІЛЬЩИКОВУ Андрію Борисовичу – майору (помертньо). (...).

Про присвоєння О. Свіщу звання Герой України: Указ Президента України №659/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» СВІЩУ Олександрю Олександровичу – солдату (помертньо). (...).

Про присвоєння А. Станкусу звання Герой України: Указ Президента України №660/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» СТАНКУСУ Артуру Альбертасовичу – солдату (помертньо). (...).

Про присвоєння Ю. Тимусю звання Герой України: Указ Президента України №661/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» ТИМУСЮ Юрію Володимировичу – підполковнику (помертньо). (...).

Про присвоєння В. Харченку звання Герой України: Указ Президента України №662/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» ХАРЧЕНКУ Віталію Олеговичу – старшому солдату (помертньо). (...).

Про присвоєння О. Кроковцю звання Герой України: Указ Президента України №664/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» КРОКОВЦЮ Олександровичу Володимировичу – сержанту. (...).

Про присвоєння В. Маньку звання Герой України: Указ Президента України №665/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» МАНЬКУ Валентину Миколайовичу – підполковнику. (...).

Про присвоєння А. Сергієнку звання Герой України: Указ Президента України №666/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» СЕРГІЄНКУ Андрію Сергійовичу – солдату. (...).

Про присвоєння О. Федоровському звання Герой України: Указ Президента України №667/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» ФЕДОРОВСЬКОМУ Олександровичу Миколайовичу – солдату. (...).

Про присвоєння Д. Шеметі звання Герой України: Указ Президента України №668/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» ШЕМЕТІ Дмитру Сергійовичу – молодшому лейтенантові. (...).

Про присвоєння О. Ширяєву звання Герой України: Указ Президента України №669/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» ШИРЯЄВУ Олегу Вікторовичу – капітану. (...).

Про відзначення почесною відзнакою «За мужність та відвагу»:
Указ Президента України №670/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою гідного вшанування мужності та героїзму, виявлених під час захисту державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності України, постановляю:

1. Відзначити почесною відзнакою «За мужність та відвагу» 126 окрему бригаду територіальної оборони Військово-Морських Сил України Збройних Сил України. (...).

Про присвоєння почесного найменування 45 окремій артилерійській бригаді Сухопутних військ Збройних Сил України: Указ Президента України №671/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою відновлення історичних традицій національного війська щодо назв військових частин, зважаючи на зразкове виконання покладених завдань під час захисту територіальної цілісності та незалежності України, постановляю:

1. Присвоїти 45 окремій артилерійській бригаді Сухопутних військ Збройних Сил України почесне найменування «імені генерала Мирона Тарнавського» та надалі іменувати її – 45 окрема артилерійська бригада імені генерала Мирона Тарнавського Сухопутних військ Збройних Сил України. (...).

Про відзначення почесною відзнакою «За мужність та відвагу»:
Указ Президента України №672/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою гідного вшанування мужності та героїзму, виявлених під час захисту державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності України, постановляю:

1. Відзначити почесною відзнакою «За мужність та відвагу» 38 зенітний ракетний полк імені генерал-хорунжого Юрія Тютюнника Сухопутних військ Збройних Сил України. (...).

Про присвоєння почесного найменування 808 окремій бригаді підтримки Сил підтримки Збройних Сил України: Указ Президента України №673/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою відновлення історичних традицій національного війська, зважаючи на зразкове виконання покладених завдань під час захисту територіальної цілісності та незалежності України, постановляю:

1. Присвоїти 808 окремій бригаді підтримки Сил підтримки Збройних Сил України почесне найменування «Дністровська» та надалі іменувати її – 808 Дністровська окрема бригада підтримки Сил підтримки Збройних Сил України. (...).

Про присвоєння почесного найменування 43 окремому полку зв'язку та радіотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України: Указ Президента України №674/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою відновлення історичних традицій національного війська, зважаючи на зразкове виконання покладених завдань особовим складом 43 окремого полку зв'язку та радіотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, постановляю:

1. Присвоїти 43 окремому полку зв'язку та радіотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України почесне найменування «імені Івана Луценка» та надалі іменувати його – 43 окремий полк зв'язку та радіотехнічного забезпечення імені Івана Луценка Повітряних Сил Збройних Сил України. (...).

Про внесення зміни до Указу Президента України від 3 травня 2017 року № 126/2017: Указ Президента України №676/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(повний текст Указу – за наведеним посиланням)

Виступ Президента з нагоди Дня захисників і захисниць України ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні великий день. День захисників і захисниць України. Ваш день. День тих, завдяки кому настає завтра. Завдяки кому є Україна, а ми стоїмо тут, на своїй землі, у своїй столиці, під своїми прапорами. Завдяки кому життя переможе. Завдяки вам. Незламні та хоробрі. Люди великої відваги, які роблять велику справу. Захищають Україну.

І сьогодні це більше ніж професія. Більше ніж покликання. І гасла різних родів наших військ, різних бригад і формувань для вас більше ніж слова. Вами це доведено не раз. Доведено на полі бою, де ви завжди за Україну. За її волю. Завжди попереду. І вірні завжди. Перші з честю. Ідете на ви, і запеклих вогонь не пече. Ви обрані долею, і слабких немає. Тож усі ви разом, громом і полум'ям, волею й залізом, із Богом і за Україну.

951 день битви за державу. 951 день ви пишете історію на полі бою. Віддаєте себе, аби не віддати Україну. І ті, хто був народжений воїном, і ті, хто ним став. Змінив своє власне життя, аби наша свобода була незмінною.

Хто мав іншу професію, але не хотів жити під іншим прапором. Хто сказав собі: я не маю іншого вибору, адже це моя Батьківщина, це моя Україна, тож я буду її захищати.

«Захищати Україну». Два слова, що об'єднали мільйони людей. Нашу країну і наш народ. Від імені яких я хочу сказати вам дякую! Кожному й кожній. Пишаємося! Кожним і кожною.

Це наша арта, наші боги війни, ті, хто б'є влучно. Наші Повітряні сили, які, захищаючи країну, завжди на висоті. Це наша ППО, що робить усе, аби наше небо було чистим. Наші танкісти, які в латних рукавицях загартовують міць. Наша піхота, яка робить надважку роботу, вигризаючи кожен рубіж. Наші розвідники. Хто бачить усе, знає все і зриває плани окупантів. Наші Військово-Морські сили, наші десантники та спецпризначенці, нацгвардійці, прикордонники, Служба безпеки України, ТрО, всі наші Сили безпеки й оборони.

Коли ми кажемо «захисники України», відчуваємо гордість. Відчуваємо ваш захист. Бачимо вашу відвагу. Щодня бачимо і щоночі. У будні й вихідні. У спеку й мороз. Завжди. Кожної хвилини. Хвилини, ціну якої ви знаєте як ніхто інший. Хвилини, яка може змінити абсолютно все.

Це бувають болісні миті. Втрата побратима, із яким хвилину тому ще ви розмовляли, ділили їжу, ділили воду в одному окопі.

Це й хвилини звитяги, бойових успіхів, перемог. Хвилини гордості, хвилини доблесті. Хвилини довгих боїв і хвилини короткого сну, хвилини теплого зв'язку з рідними та холодних ночей «на нулі». З усіх цих абсолютно різних хвилин складається війна. Складається наша боротьба і дуже важкий шлях до однієї найголовнішої, найбажанішої хвилини. Першої хвилини перемоги. Першої хвилини миру в Україні.

Ми вклоняємося сьогодні всім, хто наближав і наближає цю хвилину. Робить це безупинно. І сьогодні рівно о 9-й годині ми зупинимось на хвилину. Зупинимось не формально. Не буденно. А на знак щирої поваги та вдячності своїм воїнам. Наші міста й села, вулиці та площі, наші люди – хоч би де ми були, усі ми зупинимось на одну хвилину. Хвилину мовчання, коли насправді всередині ми всі кричимо. Кричимо від болю за кожного полеглого героя. Кричимо від ненависті до того зла, яке прийшло на нашу землю. Але точно піде з неї.

Бо інакше бути не може. Бо в Україні є ви. Наші захисники й захисниці. (...).

Президент ушанував пам'ять полеглих захисників і захисниць України ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У День захисників і захисниць України Президент Володимир Зеленський ушанував пам'ять воїнів, які загинули під час російсько-української війни.

Глава держави поклав квіти до Стіни пам'яті полеглих захисників України, що на Михайлівській площі в Києві.

У церемонії також узяли участь керівники Сил безпеки й оборони, Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, керівник Офісу Президента Андрій Єрмак, представники уряду.

Сьогодні день тих, завдяки кому настає завтра – Президент привітав захисників і захисниць України ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У День захисників і захисниць України Президент Володимир Зеленський відзначив воїнів державними нагородами, вручив бригадам бойові прапори та присвоїв почесні найменування. На заході були присутні керівники Сил безпеки й оборони України, Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, керівник Офісу Президента Андрій Єрмак і його заступники, а також посли.

Володимир Зеленський наголосив, що сьогодні великий день – день тих, завдяки кому настає завтра й завдяки кому є Україна.

«951 день битви за державу. 951 день ви пишете історію на полі бою. Віддаєте себе, аби не віддати Україну. І ті, хто був народжений воїном, і ті, хто ним став. Змів своє власне життя, аби наша свобода була незмінною. Хто мав іншу професію, але не хотів жити під іншим прапором. Хто сказав собі: я не маю іншого вибору, адже це моя Батьківщина, це моя Україна, тож я буду її захищати», – зазначив Президент.

Глава держави закликав вклонитися всім, хто наближав і наближає першу хвилину миру в Україні.

Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять усіх, хто захистив Україну ціною власного життя.

Рідним загиблих Героїв України Президент вручив орден «Золота Зірка». Найвищої державної нагороди удостоєні:

Старший сержант Сергій Костюченко. У 2014 – 2015 роках брав участь в АТО, а з початком повномасштабного російського вторгнення захищав Чернігівщину. У складі мінометного розрахунку знищив дивізіон балістичних ОТРК «Іскандер», шість вантажних автомобілів, а також броневантажівник «Тигр». У червні 2022 року на Донеччині, коригуючи вогонь міномета, допоміг ліквідувати штурмову групу окупантів.

Капітан юстиції Андрій Суботін. Брав участь в обороні Маріуполя. Група прикордонників, у складі якої був Андрій Суботін, під час розвідки підземних комунікацій комбінату «Азовсталь» виявила укриття, де понад три тижні перебували 80 цивільних. Попри артобстріли воїни принесли воду та їжу. Андрій Суботін загинув 7 травня 2022 року від пострілу снайпера на території «Азовсталі».

Молодший сержант Петро Федорчук. Захищав Маріуполь, евакуював поранених із передньої лінії оборони. Також коригував вогонь бригадної артилерії, завдяки чому вдалося знищити колону ворога та ще п'ятьох окупантів на заводі імені Ілліча, де він виявив позицію ворога.

Володимир Зеленський відзначив «Золотою Зіркою» Героя України ще трьох захисників. Це:

Полковник Дмитро Волошин, командир 82-ї окремої десантно-штурмової бригади. Цьогоріч у травні підрозділи бригади, зокрема, зупинили російський наступ на Харківському напрямку. Із серпня особовий склад бригади бере участь в операції на Курщині. Орієнтовні втрати ворога: понад 1500 осіб живої сили, 335 одиниць озброєння та військової техніки.

Молодший сержант Тимофій Орел. З використанням FPV-дронів знищив 434 російських окупанти та ще 346 поранив, ліквідував 134 одиниці броньованої техніки, зокрема 42 танки, 10 МТ-ЛБ, 28 БТР та 44 БМП.

Лейтенант Богдан Цимбал. Лише з вересня 2023 року до вересня 2024 року знищив близько ста російських загарбників, танк, п'ять гармат, дев'ять військових автомобілів. Зазнав поранення, але вже через два місяці продовжив виконувати бойові завдання в районі Серебрянського лісництва.

Президент також вручив рідним загиблих «Хрест бойових заслуг». Ним відзначені:

Солдат Микита Каляєв. 2023 року у складі штурмового загону поблизу Горлівки знищив ворожий кулеметний розрахунок – шістьох російських окупантів. Завдяки цьому його побратими змогли без втрат зайти на ворожі позиції, зачистити територію та знищити ще 15 загарбників.

Матрос Владислав Літовчук. Під час штурму на лівому березі Дніпра врятував життя шістьом пораним побратимам. Торік у жовтні зазнав важкого поранення, сам наклав турнікети і ще 23 години залишався на позиції. Дії матроса та його побратимів допомогли підрозділам морпхів штурмувати ворога та закріпитися на нових позиціях.

Цю відзнаку Глава держави вручив іще трьом воїнам. Її отримали:

Старший сержант Валентин Колесник. Разом із двома побратимами вступив у бій із переважальними силами ворога у складі чотирьох одиниць важкої бронетехніки та піхоти. Валентин Колесник узяв командування на себе та гранатою знищив танк Т-72, воїни ліквідували піхоту та БМП. Завдяки цьому наступ вдалося відбити.

Майор Олександр Рясний. Особисто знищив щонайменше 15 окупантів. Торік у липні штурмова група під його керівництвом просунулася майже на 2 кілометри вглиб на Запорізькому напрямку, захопила в полон одного з ворожих командирів та численні склади з боєкомплектами.

Президент вручив бойові прапори 43-й окремій механізованій бригаді, 117-й окремій механізованій бригаді, 47-й окремій інженерній бригаді, 16-му окремому полку підтримки та 25-му полку Нацгвардії. Володимир Зеленський також вручив відзнаку «За мужність та відвагу» 148-й окремій артилерійській бригаді, 138-й радіотехнічній Наддніпрянській бригаді, 126-й окремій бригаді територіальної оборони та 6-му прикордонному Волинському загону.

Крім того, 45-та окрема артилерійська бригада отримала почесне найменування «імені генерала Мирона Тарнавського», 82-га окрема десантно-штурмова бригада – почесне найменування «Буковинська», 34-й полк Нацгвардії – почесне найменування «Херсонський».

Президент також вручив паспорти громадян України трьом іноземцям, які з 2022 року захищають нашу державу: воїнам зі США, Грузії та військовому медику з Нової Зеландії.

Володимир Зеленський відвідав поранених військових і відзначив їх державними нагородами ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З нагоди Дня захисників і захисниць України Президент Володимир Зеленський відвідав госпіталь і відзначив державними нагородами воїнів і медиків, які рятують їхні життя.

«Вітаю з вашим днем – Днем захисників і захисниць України. Дякую вам за службу та захист України. Одужуйте, і разом до перемоги», – сказав Глава держави.

Президент відзначив двох воїнів орденом Богдана Хмельницького III ступеня, п'ятьох – орденом «За мужність» III ступеня та ще одного – медаллю «Захиснику Вітчизни».

Володимир Зеленський також вручив нагороди медикам, зокрема орден княгині Ольги III ступеня та орден Данила Галицького.

«Ви рятуєте наших захисників. Щиро дякуємо та дуже поважаємо вашу роботу, хоча, напевно, це не робота, а важлива служба. Дякуємо вам за кожне життя, яке ви відновили. І вам бажаю здоров'я», – зазначив Глава держави.

Україна може й буде створювати найкращі зразки зброї – виступ Президента на другому Міжнародному форумі оборонних індустрій ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(повний текст Виступу – за наведеним посиланням)

Завдяки оборонним індустріям Україна має стати одним із ключових глобальних донорів безпеки – Володимир Зеленський ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

В умовах війни українці змогли побудувати фактично нову оборонну промисловість. Про це Президент України Володимир Зеленський заявив під час виступу на другому Міжнародному форумі оборонних індустрій.

«Завдяки оборонним індустріям Україні належить стати одним із ключових глобальних донорів безпеки й дуже сильним гравцем на глобальному ринку зброї та оборонних технологій. Кожен, хто буде з нами, хто буде з Україною, я впевнений, виграє», – зазначив Глава держави.

Президент повідомив, що лише за перше півріччя цього року в Україні виробили у 25 разів більше боєприпасів для артилерії та мінометів, ніж за весь 2022 рік. Крім того, українці можуть створювати 4 млн дронів, і вже понад 1,5 млн контрактовано. Українські захисники застосовують далекобійну ракету-дрон «Паляниця», а нова балістична ракета успішно пройшла льотні випробування. Україна також має «нептуні», щонайменше 15 «богдан» щомісяця та нову ремонтну базу для техніки.

Володимир Зеленський наголосив, що під час презентації партнерам Плану перемоги Україна спирається і на силу воїнів та стійкість народу, і на доведену результатами амбіцію, що Україна може й буде створювати найкращі зразки зброї.

«Зараз практично кожен візит до наших країн-партнерів, майже кожні перемовини з партнерами, із лідерами держав світу, а також безпосереднє спілкування з оборонними компаніями – усе це приносить Україні більше інвестицій в оборонну сферу, нових технологій і, відповідно, виробничих можливостей», – сказав він.

Зокрема, під час форуму будуть укладені чергові угоди, підписані важливі документи. Відтак в Україну прийдуть працювати нові компанії.

Працюємо, щоб прискорити рішення партнерів щодо коштів від використання російських активів – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні багато саме військових, оборонних справ майже весь день.

Сьогодні в Києві працював уже другий форум оборонних індустрій. Представники більш ніж 30 країн і майже трьох сотень компаній – українських та передових іноземних. Для України це абсолютно принципово, що постійно зростає інтерес не лише держав-партнерів, а й оборонних компаній світу до співпраці з нами, з нашою оборонною сферою. Частину домовленостей уже реалізовано. І щодо інвестицій в оборонне виробництво в Україні, і щодо локалізації. Ще більше – на етапі підготовки. Україна вже робить речі, яких раніше в нас не було, – це 155-й калібр і наші далекобійні дрони, наші морські дрони. Створюємо нову основу під використання західної бронетехніки – це і ремонт, і обслуговування. Хороші речі робляться і для розвитку нашої ракетної програми. І дуже важливо зараз – прискорюватись із цим усім. Вдячний кожному й кожній, хто це розуміє.

Провів сьогодні наради з військовим керівництвом. Головом Сирський, начальник Генштабу Баргилевич. Щодо потреб наших бригад, щодо ситуації на фронті. Ми обговорили ті речі, які наші партнери можуть реально посилити найближчим часом. Окремо була доповідь керівника ГУР Буданова, міністра оборони Умерова щодо того, як наша розвідка оцінює перспективи цього року, російські наміри, завдання, які ставить Кремль перед їхніми військовими. Чітко бачимо основні орієнтири того, на що саме треба відповісти і як саме.

Сьогодні ж була доповідь глави уряду Дениса Шмигала. Звичайно, енергетика. Ситуація в енергосистемі, побудова захисних споруд, імпорту електрики в Україну – тобто відповідні домовленості з партнерами. Також Прем'єр-міністр доповів щодо фінансової ситуації для нашої держави – речей, які мають забезпечити стабільність у цьому році. І працюємо, щоб

прискорити рішення наших партнерів щодо коштів від використання російських активів. Політично рішення є. Відчуття справедливості – що російські активи повинні працювати для захисту від російської ж агресії – поділяють усі партнери. Потрібен спільний дієвий механізм. І це не тільки дасть Україні більше стійкості – це дасть правильний сенс усій ситуації. Потрібно забезпечити всі елементи справедливості для України – для країни, на яку Росія злочинно напала. І це важливо для всіх у світі – для всіх, хто цінує міжнародне право та світовий порядок, що забезпечує мир.

Я дякую всім лідерам, які допомагають! Я дякую кожному й кожній, хто захищає Україну, нашу незалежність, наших людей! Ще раз вітаю всіх українських воїнів, усіх наших героїв із Покровою, із Днем захисників і захисниць. І всі ми в Україні маємо пам'ятати: незалежність нашої держави та реальний суверенітет України, наша єдність із глобальним світом і справедлива відповідальність Росії за цю війну – це те, що може найбільш чесно й на покоління зберегти всю вагу подвигу тих наших людей, хто захищає Україну в цій війні, хто б'ється заради України, і всіх, хто віддав своє життя заради незалежності. (...).

Про зміну у складі Ставки Верховного Головнокомандувача: Указ Президента України №678/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Відповідно до статті 8 Закону України «Про оборону України», на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України постановляю:

1. На часткову зміну статті 2 Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 72/2022 «Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача» (...) увести до персонального складу Ставки Верховного Головнокомандувача ГАВРИЛЮКА Івана Юрійовича – першого заступника Міністра оборони України. (...).

Президент зустрівся з керівництвом провідних оборонних компаній світу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із керівниками й топменеджерами оборонних компаній країн-партнерів у межах другого Міжнародного форуму оборонних індустрій (DFNC2).

На заході були присутні представники BAE Systems, KNDS, MBDA, D&M Holding Company, Amentum Services, Inc., AeroVironment, Inc., Kongsberg Defence & Aerospace, Romarm, CZ Colt Group, Quantum Systems, Hellenic Defence Systems, DI Danish Defence & Security Industries Association.

Президент подякував країнам, що їх представляють ці виробники, та працівникам підприємств за підтримку українців, а також компаніям, які вже почали роботу в Україні й відкрили свої офіси.

«Дуже раді бачити вас в Україні. Ми розраховуємо на більшу підтримку, тому що, на жаль, війна не припинилася. І ми вдячні за все, що

можемо зробити разом сьогодні та в майбутньому. Ми розраховуємо на наше партнерство не лише під час війни», – зазначив Володимир Зеленський.

Основна тема розмови – розширення співпраці для посилення виробничих можливостей оборонного сектору України.

Президент наголосив, що темпи вітчизняного оборонного виробництва значно збільшилися з початку повномасштабного російського вторгнення. Водночас для подальшого зростання потрібен іноземний досвід, доступ до ланцюгів постачання й технологій.

За його словами, після першого форуму оборонних індустрій уже є важливі результати. Зокрема, щодо технічного обслуговування легких гармат, локалізації виробництва штурмових гвинтівок і створення потужностей для виробництва боєприпасів до стрілецької зброї.

Крім того, Володимир Зеленський відзначив представників іноземних оборонних компаній державними нагородами за їхній особистий внесок у розвиток ОПК України та створення високотехнологічної продукції в умовах воєнного стану.

Вітання Президента іудеям України ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(повний текст Вітання – за наведеним посиланням)

Президент зустрівся з Послом Японії в Україні та подякував за зміцнення двосторонніх відносин ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент Володимир Зеленський провів зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом Японії в Україні Кунінорі Мацудою перед закінченням його дипломатичної місії.

«Хотів би подякувати вам за розбудову міцних відносин між нашими двома націями, країнами та лідерами. Це дуже важливо. Ніколи раніше наші держави не мали таких тісних зв'язків», – сказав Володимир Зеленський.

Президент відзначив важливу підтримку з боку Японії та колишнього Прем'єр-міністра Фуміо Кішіди під час головування країни в «Групі семи» у 2023 році, що вилилося в ухвалення важливих для нашої держави рішень.

«Це й оборонна допомога, і посилення української енергетики, і гуманітарні питання, а також велика українсько-японська конференція з відбудови України. Разом ми зробили багато речей, і я дякую вам за це. Сподіваюся, що з новим урядом Японії на чолі з Прем'єр-міністром Шігеру Ішібою ми продовжимо цей активний діалог», – додав Глава держави.

Кунінорі Мацуда назвав честю можливість працювати заради зміцнення відносин між Україною та Японією, а також зазначив, що зараз у них закладена перспектива на майбутнє.

Володимир Зеленський відзначив Кунінорі Мацуду орденом «За заслуги» III ступеня.

Підготовка до зими, захист енергооб'єктів і будівництво шкільних укриттів: Президент зустрівся з адміністраторкою USAID ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський зустрівся з адміністраторкою Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Самантою Пауер.

Глава держави подякував Сполученим Штатам Америки, Президенту Джозефу Байдену, Конгресу за двопартійну підтримку, а також відзначив зустріч із Самантою Пауер і представниками провідних американських енергетичних, фінансових і страхових компаній під час його візиту до Сполучених Штатів минулого тижня.

«Я вважаю, що та зустріч була дуже важливою, корисною та продуктивною. Думаю, ми мали дуже хорошу розмову про зиму, енергетику, особливо з представниками американських компаній. Дякую за організацію цієї зустрічі», – сказав Президент.

Основні теми обговорення із Самантою Пауер – реалізація проєктів зі зміцнення української енергомережі, відновлення об'єктів критичної інфраструктури, посилення ППО та будівництво шкільних укриттів.

«Для нас дуже важлива ваша підтримка перед зимою та під час зимового періоду. Ми розраховуємо на вашу посилену допомогу. Я думаю, що це найважливіший, найбільший пріоритет», – зазначив Глава держави.

За словами Саманти Пауер, USAID бере участь у ремонті 10 тис. шкільних укриттів.

Крім того, під час зустрічі обговорили впровадження реформ і підтримку малого й середнього бізнесу в Україні.

Зараз на всіх напрямках і на всіх рівнях готуємо максимальні результати для держави на осінь – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Коротко про цей день.

Перше – доповідь керівника Служби зовнішньої розвідки Олега Іващенко. Ключові речі – і щодо посилення Служби, і щодо нашої роботи стосовно надзвичайно чутливої інформації, яку здобувають наші українські розвідники. Зараз на всіх напрямках та на всіх рівнях ми готуємо максимальні результати для держави на осінь. Увесь необхідний зміст для «Рамштайну» – військові, Офіс, дипломати – усе, що потрібно від України для партнерів, щоб краще розуміти наявні можливості, – усе це забезпечимо. З іншого боку, працюємо й щодо тих намірів, які має ворог. Ми готуємось протидіяти, і саме так, як буде найбільш корисно для захисту України, для захисту життів наших людей.

Друге – уже кілька разів говорив сьогодні з Головнокомандувачем. Передусім – щодо Донеччини, щодо напрямків, де зараз особливо важко. Дякую кожній

нашій бойовій бригаді за справжню стійкість і справжню відвагу. Щотижня попри все наші воїни забезпечують справді відчутне ураження окупанту, і це найголовніше – виснажувати ворога й забезпечувати Україні можливість переконувати партнерів у саме таких кроках, які здатні принципово, стратегічно змінити воєнну ситуацію. Дуже потребуємо цієї рішучості від партнерів. Далекобійності. І окремо я хочу подякувати кожному лідеру, усім друзям України за розуміння, що тиску на Росію зараз замало, і саме тому – тільки тому – російське керівництво не сприймає серйозно дипломатію. Сили треба більше.

І ще кілька речей.

Минулої ночі російська армія завдала чергового удару по Україні «шахедами». Зокрема, є влучання в Одеській області, в Ізмаїльському районі, зовсім неподалік від кордону Румунії. «Шахеда» вдарили по звичайній цивільній інфраструктурі – поромному терміналу, по вантажівках, по складу із зерном. Саме те, що російські терористи завжди сприймають як мішень – продовольча безпека регіону та світу. Україна давно говорить усім сусідам, усім основним партнерам: треба взаємодіяти, треба разом збивати «шахеда», збивати ракети, а надто в районах, які поруч із державами НАТО. Це абсолютно можливо. Щоразу на Близькому Сході під час злочинних іранських ударів ми бачимо, як міжнародна коаліція діє разом. Я дякую кожній державі, яка дійсно допомагає нам із ППО. Я дякую особливо Румунії за «петріот». І ми можемо досягти ще більшої ефективності – ми можемо взагалі покласти край російському терору, збиваючи «шахеда», збиваючи ракети у взаємодії.

Сьогодні ж говорили про відновлення в Україні, про будівництво укриттів із Самантою Пауер, керівницею USAID – американської Агенції з міжнародного розвитку. Зараз, перед зимою, дуже важливо пришвидшитись із реалізацією всіх наявних проєктів – захисних в енергетиці, безпекових у громадах – для шкіл, для лікарень. На всіх рівнях ми маємо бути ефективними – і в Україні, і у відносинах із нашими партнерами, і у партнерів – у розумінні перспектив.

Я дякую всім, хто б'ється й працює заради нашої держави та людей! Дякую всім, хто з Україною! (...).

Про призначення О. Луговського першим заступником Голови Служби зовнішньої розвідки України: Указ Президента України №681/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Призначити ЛУГОВСЬКОГО Олега Васильовича першим заступником Голови Служби зовнішньої розвідки України. (...).

Про призначення Г. Богача заступником Голови Служби зовнішньої розвідки України: Указ Президента України №682/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Призначити БОГАЧА Геннадія Павловича заступником Голови Служби зовнішньої розвідки України. (...).

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 жовтня 2024 року «Про пропозиції до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України»: Указ Президента України №683/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Відповідно до статті 107 Конституції України постановляю:

1. Увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 жовтня 2024 року «Про пропозиції до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України» (додається, для службового користування, без абзаців шостого – сьомого та одинадцятого – дванадцятого підпункту 3 пункту 1 – відкрита інформація). (...).

Ключова наша мета – це повноцінне членство України в Альянсі – Президент під час зустрічі з Генсеком НАТО Марком Рютте ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Пріоритети України – вступ до НАТО, виконання рішень Вашингтонського саміту Альянсу та спільне збиття російських ракет і дронів. Про це Президент Володимир Зеленський говорив під час зустрічі з Генеральним секретарем НАТО Марком Рютте в Києві.

Це перший закордонний візит Марка Рютте як керівника Північноатлантичного альянсу. Глава держави зазначив, що завдяки цьому одразу зрозумілі пріоритети, де саме зараз триває захист спільних цінностей усієї Євроатлантики.

«Ключова наша мета – це повноцінне членство України в Альянсі. Україна може стати 33-ю країною НАТО. Українці заслуговують на це», – сказав Президент.

На зустрічі детально обговорили перспективи співпраці, План перемоги та реалістичність підходу України до справедливого закінчення війни, ситуацію на полі бою, а також потреби українських підрозділів, зокрема щодо зброї та комплектування бригад.

«Україні потрібне посилення позицій на фронті, щоб ми могли отримати посилення тиску на Росію заради справедливої, реальної дипломатії. Саме тому ми потребуємо достатньої кількості та якості зброї – далекобійної зброї зокрема, із якою партнери, на мою думку, уже затягують», – зазначив Володимир Зеленський.

Окремий фокус розмови – потреби у протиповітряній обороні. Для України важливо, щоб перед початком зими були реалізовані всі домовленості щодо ППО, зокрема ті, яких досягли на саміті НАТО у

Вашингтоні в липні цього року. Крім того, лідери обговорили додаткову взаємодію із сусідами на прикладі Близького Сходу.

«Спільне збиття іранських ракет нічим не відрізняється від збиття російських ракет, від збиття іранських «шахедів», які поєднують російський та іранський режими. Більше рішучості партнерів у нашому регіоні – це те, що потрібно, щоб покласти край російському терору», – наголосив Президент.

Марк Рютте зазначив, що на посаді Генсека НАТО робитиме все можливе для посилення підтримки України.

«Ваша безпека важлива для нас, ваша боротьба за свободу віддзеркалює наші основні цінності та принципи», – сказав він.

За словами Генерального секретаря НАТО, країни – члени Альянсу планують збільшити власні оборонні потужності та посилити оборонно-промисловий комплекс України.

«Україна як ніколи раніше близька до НАТО. І ми продовжуватимемо йти цим шляхом, доки ви не станете членом нашого Альянсу. Я з нетерпінням чекаю на цей день», – наголосив Марк Рютте.

Далекобійність нарешті має бути забезпечена саме так, як це потрібно для завершення цієї війни – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні в Києві з першим візитом був новий керівник НАТО Марк Рютте, і це знаковий його візит в Україну – одразу після набуття повноважень Генсека Альянсу. І головне тепер реально наповнити такий пріоритет рішеннями. Зрозуміло, як важливо повністю виконувати кожен нашу домовленість із партнерами про оборонну підтримку. Вчасність у підтримці – це стійкість на фронті. Фронт має бути посилений. І далекобійність нарешті має бути забезпечена саме так, як це потрібно для завершення цієї війни. Всі в Альянсі розуміють, які є потреби.

Не менш важливо перед зимою зараз ППО для України, і також – справжній прогрес для спільного збиття російських ракет і дронів. Ми бачимо, що однією з головних причин дефіциту безпеки в небі України, і зокрема поруч із кордонами НАТО – наших сусідів, – є дефіцит рішень про спільну роботу, про спільний захист. Те, що працює в небі Близького Сходу й допомагає обороні Ізраїлю, може працювати і в небі нашої частини Європи – в Україні, так само допомагаючи рятувати життя. Є спеціальні технічні рішення, є цілком дієва тактика. Сьогодні ми говорили зокрема й про це з Марком Рютте, ми будемо й надалі переконувати всіх партнерів у тому, що треба впровадити – що треба для результативного захисту неба.

І постійно на столі наших перемовин із партнерами питання запрошення для України в НАТО, тема наближення членства. Сьогодні з Марком ми говорили про деталі цього. Всім нам у Європі однаково це

потрібно – Україна в Альянсі. І не лише заради більшої спільної сили, не лише тому, що це просто справедливо та заслужено для українців, а ще й тому, що тільки завдяки повній інтеграції України – чіткому нашому положенню у Євроатлантиці – можна надійно прибрати стару й злочинну російську спокусу ламати порядок життя у Європі. Геополітична визначеність для України та для всієї Європи є надзвичайною цінністю. Саме це – надійний фундамент миру, коли немає жодного недостатньо захищеного місця в безпековій архітектурі Європи.

Була сьогодні доповідь Головкама Сирського. Фронт – Донеччина, Харківщина, Запоріжжя. Наші відповіді Росії на удари по прикордонних громадах. А також операція в Курській області – наші активні дії, які тривають. Я дякую всім нашим воїнам, кожній бойовій бригаді, які справді ефективно проявляють себе на полі бою зараз – на найбільш гарячих напрямках. Цими тижнями особливо заслуговують на нашу вдячність 35-та окрема бригада морської піхоти, 57-ма окрема мотопіхотна бригада, 68-ма окрема єгерська, 102-га окрема бригада тероборони, 118-та окрема механізована бригада і 425-й окремий штурмовий батальйон. Дякую всім вам, воїни!

Дякую всім, хто б'ється й працює заради України! Слава нашому народу! (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №684/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 4)

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня працівників освіти: Указ Президента України №685/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 5)

Про відзначення державними нагородами України працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Указ Президента України №686/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 6)

Про призначення державних стипендій видатним діячам освіти: Указ Президента України №687/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(повний текст Указу – за наведеним посиланням)

Про призначення довічних державних стипендій видатним діячам освіти: Указ Президента України №688/2024 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(повний текст Указу – за наведеним посиланням)

Президент відвідав розташування 82-ї бригади та нагородив воїнів, які беруть участь в операції на Курщині ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У Сумській області Президент України Володимир Зеленський відвідав командний пункт 82-ї окремої десантно-штурмової Буковинської бригади, яка виконує бойові завдання в межах операції на Курщині.

«Курська операція дуже сильно допомогла мотивувати тих, хто дає нам пакети підтримки зброєю за кордоном. Тому це була нова хвиля, вона була дуже важливою, і ви, напевно, навіть не уявляєте до кінця, як ви допомогли саме для цього рішення», – сказав Глава держави.

Президент заслухав доповідь командира бригади Героя України Дмитра Волошина про оперативну ситуацію у смузі відповідальності бригади, виконання бойового завдання та взаємодію із суміжними підрозділами.

Він також доповів про досвід бригади у застосуванні систем РЕБ, розвідувальних і FPV-дронів та в боротьбі з російськими безпілотниками.

Окремо обговорили забезпечення бригади технікою та боєприпасами, комплектування особовим складом і навчання.

Володимир Зеленський відзначив державними нагородами воїнів тих підрозділів, які беруть участь в операції на території Курської області: орденами Богдана Хмельницького I та III ступенів і орденом «За мужність» III ступеня.

«Я хочу вам особисто подякувати за Курську операцію. Всім командирам, сержантам, усім солдатам, вашим побратимам передайте від мене вдячність. У час довгої війни треба не просто мотивувати особовий склад. Мотивувати треба увесь світ і переконувати, що українці можуть бути міцнішими за ворога», – сказав Глава держави.

Крім того, Президент присвоїв звання генерал-майора заступникові начальника Генерального штабу ЗСУ бригадному генералу Михайлу Драпатову, а також звання бригадного генерала – командир 9-го армійського корпусу Сухопутних військ Збройних Сил України полковнику Олександрю Луценку.

Володимир Зеленський на Сумщині провів засідання Ставки Верховного Головнокомандувача ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

На Сумщині Президент України Володимир Зеленський провів засідання Ставки Верховного Головнокомандувача.

Серед питань, які розглянули на засіданні, основні – протиповітряна оборона та енергетика.

В. о. командувача Повітряних сил Анатолій Кривоножко та командувач Повітряного командування «Схід» Іван Тереху доповіли щодо заходів, яких вживають для зміцнення захисту, зокрема Сумщини, інших прикордонних регіонів та всієї нашої держави.

Міністр енергетики Герман Галущенко поінформував про відновлення електропостачання у Сумах і в громадах регіону, подальше убезпечення об'єктів генерації та розподілу, підготовку резервного обладнання на зиму.

Головнокомандувач ЗСУ Олександр Сирський доповів про загальну ситуацію на полі бою та окремо – на найскладніших напрямках, перебіг Курської операції, надходження техніки та снарядів на фронт, комплектацію бригад.

Там, де школа, є впевненість у майбутньому: Президент зустрівся з освітянами з прикордонних регіонів ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Напередодні Дня працівників освіти Президент України Володимир Зеленський у Сумах зустрівся з педагогами із Сумщини, Чернігівщини, Харківщини та Полтавщини, відзначив їх державними нагородами та присвоїв почесні звання.

«Це дуже важливий день для кожного з нас. Особливо ми це розуміємо в такі складні часи війни», – сказав Глава держави.

Володимир Зеленський відзначив важливість роботи вчителів у тих областях, які межують із державою-агресоркою.

«Люди кажуть: там, де є церква, там є віра, надія. Мені здається, що там, де школа, є впевненість у майбутньому», – додав Президент.

Глава держави подякував педагогам за те, що вони продовжують працювати в Україні й цим роблять внесок у її безпеку.

Володимир Зеленський відзначив освітян державними нагородами (...).

Президент також присвоїв почесні звання: «Заслужений вчитель України» (...); «Заслужений працівник освіти України» (...); «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України» (...).

Крім того, Володимир Зеленський вручив сумській школярці Нікіті Савічевій, яка торік урятувала з пожежі молодших братів і сестру, медаль «За врятоване життя».

У Сумах Президент відвідав поранених воїнів і відзначив їх державними нагородами ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У Сумах Президент України Володимир Зеленський відвідав медичний заклад, де лікують поранених захисників.

Глава держави поспілкувався з воїнами, подякував їм за службу й відзначив орденами «За мужність» III ступеня та медаллю «Захиснику Вітчизни».

«Дякую вам за службу. Дякую за те, що захищаєте нашу державу, за всі кроки для захисту України. Бажаю вам якнайшвидшого одужання», – сказав Президент.

Володимир Зеленський також поспілкувався з медиками та подякував їм за те, що вони рятують життя воїнів.

Посилення ППО, відбудова енергетичних об'єктів і підприємств: Президент зустрівся з представниками громад Сумщини ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У Сумах Президент України Володимир Зеленський зустрівся з представниками органів місцевого самоврядування області.

«Хочу подякувати вам за Сумщину, за те, що ми зберегли надважливий регіон нашої держави. Зараз треба все це відстояти. Область прикордонна, триває завдання важких щоденних ударів по Сумщині. Важливий кожен керівник громади, люди важливі. Дякую вам за захист людей», – сказав він.

Одна з тем обговорення під час зустрічі – операція в Курській області. За словами Володимира Зеленського, завдяки їй вдалося уникнути окупації прикордонних громад Сумщини.

Глава держави наголосив на тому, що важливо посилювати протиповітряну оборону регіону, й додав, що відповідна робота з партнерами вже триває.

Крім того, обговорили розробку державних програм для відновлення зруйнованих підприємств, компенсацій аграріям, які втратили угіддя через будівництво фортифікаційних споруд, відновлення трансформаторних підстанцій, а також роботу мобільного зв'язку в умовах відключення світла, посилення захисту об'єктів енергогенерації та підтримку громад Сумщини з боку інших регіонів України.

Володимир Зеленський розповів про План перемоги, який був представлений у США.

«Це план щодо примусу Росії до дипломатичного завершення війни. Саме примусу через те, що в Україні має бути сильна позиція», – зазначив Президент.

Є рішення, щоб підтримати Сумщину, і окремо ще будуть наради щодо енергетики регіону, інших наших прикордонних областей – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні – Сумщина, робота в регіоні. Провів тут засідання Ставки, і головне питання – це захист нашої інфраструктури, нашої енергетики – робота ППО. Була доповідь наших військових – Повітряні сили, командування «Схід», також – доповідь міністра енергетики, були представники державних енергокомпаній, керівники всієї вертикалі між урядом і громадами. Є рішення, щоб підтримати регіон, і окремо ще будуть

наради щодо енергетики Сумщини, інших наших прикордонних областей. Перед зимою найголовніше – резерв міцності. Були доповіді керівника Служби безпеки України, наших правоохоронців. Доповідь Головкама Сирського щодо фронту – це й Донецькі напрямки, це й Харківщина, це і південь держави, прикордоння, Курщина. Відвідав наших воїнів, які беруть участь у Курській операції, – 82-га бригада. Відзначив державними нагородами. Пишаюся хоробрістю всіх наших хлопців, наших воїнів! І дуже важливо розуміти, що Курська операція – реально стратегічна річ, те, що додає мотивації партнерам, додає мотивації бути з Україною, бути більш рішучими й тиснути на Росію – тиснути так, як це може допомогти нам закінчити війну справедливо. Сьогодні ж тут, на Сумщині, зустрівся з головами громад, подякував, що вони – у своєму регіоні, вони – зі своїми людьми, справді дбають і переживають за Сумщину та всю Україну. (...).

Я хочу подякувати всім, хто в Україні, з Україною, хто бореться й працює заради нашої держави, хто навчає наших дітей, хто береже нашу українську культуру. Обов'язково захистимо Україну! Дякую Сумщині! (...).

Усе, що зазначено в Плані перемоги, абсолютно реально для наших партнерів – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Зараз триває робота наших команд – України та Сполучених Штатів, команд інших наших партнерів для підготовки «Рамштайну» – змістовних рішень і загалом зустрічей і переговорів наступного тижня. І тиждень цей може стати позитивним для нашого захисту, для нашого бачення того, як має закінчитись війна. Ми для цього все зробимо, на сто відсотків зробимо. Зробимо ефективно.

Цими днями будуть політичні консультації між нашими командами: урядовці, дипломати. Говоритимуть також військові по наповненню воєнних пунктів Плану перемоги. Це те, що може доволі швидко посилити Україну, українські позиції – наш фронт передусім. І все, що зазначено в Плані, абсолютно реально для наших партнерів. Є у світу цей ресурс посилення, який дозволить рухатись вперед за Формулою миру.

(...). Дякую всім, хто нам допомагає і хто готовий так само, як і ми, зробити наступний тиждень багато в чому історичним.

І ще одне. Я хочу відзначити наших воїнів, які теж свого роду готують наступний «Рамштайн». Тобто демонструють, що можуть українці, коли мають достатньо зброї і достатньо далекобійності. Я хочу подякувати всім воїнам Центру спеціальних операцій «А» Служби безпеки України – усім, хто демілітаризує російські військові об'єкти. Я хочу подякувати вам, хлопці, за знищення російської воєнної логістики, а особливо за влучання по російських військових аеродромах. Це те, що найбільше потрібно. Кожна знищена база російських військових, кожна знищена база російських літаків,

кожен знищений склад з авіабомбами – це порятунок життів українців і реальна підтримка для фронту. І будемо переконувати партнерів, що недостатньо тільки наших дронів. Потрібні більш рішучі кроки – і закінчення цієї війни буде ближче. Я впевнений в цьому! (...).

Вітання Президента воїнам територіальної оборони ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

Шановні воїни!

Щиро вітаю вас із професійним святом – Днем територіальної оборони України.

Вдячний усім підрозділам Сил територіальної оборони, які демонструють справжню стійкість, усім воїнам, які б'ються заради України саме так хоробро, як потрібно. Кожен бій заради нашої держави і людей, кожен крок заради посилення України допомагають наблизити найважливіший результат – максимальне виснаження окупанта, його вигнання з України та справедливий мир для нашого народу.

Разом з іншими складовими Сил оборони і безпеки України Сили територіальної оборони мають бути й надалі надійними захисниками суверенітету нашої держави.

Ушановуючи усіх воїнів, низько вклоняємося світлій пам'яті полеглих та згадуємо кожного, хто віддав своє життя за незалежність України.

Бажаю усім вам міцного здоров'я, незмінної сили духу в захисті України, а нашій державі – якнайшвидшої перемоги.

Слава воїнам територіальної оборони!

Будемо тиснути на Росію ще сильніше, бо лише силою можна наблизити мир – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні передусім вдячність нашим освітянам. Усім українським вчителям, викладачам, усім, від кого залежить не просто робота шкіл чи університетів в Україні, а справді – наступні десятиліття нашого народу, майбутнє українських дітей. (...). Я хочу подякувати кожному вчителю, кожній учительці, хто підтримує дітей і тоді, коли їм важко, коли помиляються, і тоді, коли приходить перший успіх – щоб діти розуміли, як не зупинитись, як досягти ще більших результатів. Також я хочу подякувати всім керівникам громад в Україні, обласній владі – усім, хто справді шукає, як у цей надзвичайно складний час підтримати школу, підтримати професійно-технічну освіту, підтримати університет. Окрема вдячність тим, про кого зазвичай не згадують, але без кого неможливо уявити навчальний процес. Авторські колективи, працівники видавництва, які пишуть, які

друкують українські підручники, навчальну літературу загалом – дякую всім вам. (...).

Провів сьогодні нараду з головою уряду Денисом Шмигалем щодо нашої роботи протягом наступних тижнів і комунікації з партнерами. Говорив також із Головнокомандувачем Сирським. Була доповідь щодо поточної ситуації на фронті. Покровський напрямком, Курахівський, Лиманський. Головнокомандувач разом з іншими військовими, із представниками Міністерства оборони наступного тижня працюватимуть з нашими партнерами щодо деталей Плану перемоги – військових пунктів Плану та стратегічних безпекових. Я відправив наших представників у Вашингтон – начальника Генштабу Баргилевича та віцепрем'єр-міністра Стефанішину. Також була доповідь щодо Курської операції. Сьогодні – два місяці наших військових дій у Курській області. І це дуже важливий етап війни. Те, що значно допомогло й надалі допомагає нашій державі. Українці довели, що можуть витискати війну в Росію. І за достатньої підтримки партнерів зможемо тиснути на Росію саме так, як потрібно, щоб у Росії відчували, що війна нічого їм не дасть.

І, звичайно, я хочу подякувати всім нашим хлопцям – кожному підрозділу, які роблять усе, щоб поповнювати обмінний фонд для України. Наша Курська операція дала один із найбільших внесків в обмінний фонд заради звільнення українців із полону. Це важливо. Ми будемо тиснути на Росію ще сильніше, бо лише силою можна наблизити мир. Я дякую всім, хто допомагає Україні! Я пишаюся нашими людьми!

Офіційна діяльність дружини Президента України

Україномовні аудіогіди запрацювали в Бельгії та Німеччині ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У Бельгії та Німеччині з'явилися аудіогіди українською мовою. Про це розповіла перша леді України Олена Зеленська.

Зокрема, аудіогід запрацював у Музеї старого мистецтва, Музеї межі століть та Музеї Рене Магрітта, які входять до Королівських музеїв витончених мистецтв Бельгії – комплексу музейних закладів у Брюсселі, де зберігається велика колекція живопису та скульптури.

«Експонати бельгійських музеїв стануть ближчими для українських відвідувачів, бо заговорили українською за допомогою нашого аудіогіда», – зазначила дружина Президента.

Ще один гід запрацював у художньому музеї Барберіні (Потсдам, Німеччина), відомому своєю колекцією пейзажного живопису світових імпресіоністів та постімпресіоністів. Тут зберігається, зокрема, 34 картини Клода Моне. Проєкт реалізувало Посольство України в Німеччині спільно з представництвом Українського інституту.

«Продовжуємо говорити зі світом мовою мистецтва. Нехай воно буде зрозумілим і примножує порозуміння між вільними країнами світу», – наголосила Олена Зеленська.

Загалом у межах ініціативи першої леді з поширення української у світових пам'ятках запрацювало 89 аудіогідів у 47 країнах.

Ви несете не тільки знання. Ви несете надію цілій країні – Олена Зеленська на врученні премії Global Teacher Prize Ukraine ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Перша леді Олена Зеленська взяла участь у нагородженні премією Global Teacher Prize Ukraine 2024. Також на заході були присутні Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, міністр освіти та науки України Оксен Лісовий та освітяни з усіх регіонів України.

«День учителя цього року в календарі зовсім поряд із Днем захисників та захисниць, і це символічно. Бо вчителі теж боронять – право дітей на нормальне життя, на розвиток, на майбутнє», – сказала перша леді.

Цьогоріч переможницею Global Teacher Prize Ukraine стала Леся Павлюк з Івано-Франківська – учителька початкових класів, яка однією з перших почала працювати з інклюзивним класом. Її обрали з понад 1200 педагогів. Головний приз – 1 мільйон гривень для власного освітнього проєкту. Професійна мрія переможниці – навчати колег ефективно працювати в інклюзивних класах.

Окрім головного переможця, також відзначили вчителів в окремих номінаціях. Найкраща вчителька дошкілля – Оксана Масовець із Кам'янця-Подільського, а найкраща вчителька хімії – Лариса Романишин зі Львівщини. Обидві отримали по пів мільйона гривень на реалізацію власних освітніх проєктів.

Також відзнаку «Вибір серцем» отримав учитель Школи Супергероїв Євген Кравченко, ще трьох педагогів відзначили в межах грантової програми Talents For Ukraine благодійного фонду KSE Foundation. Катерина Корзун, Ярослав Федько та Лариса Романишин отримали гранти.

Крім того, нагороду в категорії «Інклюзивність» вручили вчителю історії Владиславу Акименку з Лозової за роботу з дітьми, які мають особливі освітні потреби та яких вдалося повернути додому з депортації.

«Я ж хочу подякувати не тільки номінантам, а й усім вчителям, уроку яких чекають як свята навіть серед воєнних випробувань. Ви несете не тільки знання – надію цілій країні», – сказала Олена Зеленська.

Global Teacher Prize Ukraine – щорічна національна премія для вчителів – агентів освітніх змін, яку вже восьмий рік поспіль вручає громадська спілка «Освіторія».

Аналітичний коментар за матеріалами онлайн-ЗМІ

Єгор Голівець,
співробітник Фонду Президентів України

Візит Володимира Зеленського до Сполучених Штатів Америки: ключові результати та перспективи співпраці на тлі повномасштабної війни

З 23 по 28 вересня 2024 року президент України Володимир Зеленський здійснив свій черговий візит до Сполучених Штатів Америки, який мав стратегічне значення для подальшої підтримки України у протистоянні російській агресії. На тлі повномасштабної війни, Президент України намагався заручитися посиленням як військової, так і дипломатичної підтримки від ключового міжнародного союзника – Сполучених Штатів. Головними акцентами цього візиту стали представлення Зеленським свого Плану перемоги, переговори щодо постачання новітніх видів озброєнь, а також встановлення тісніших контактів з потенційними майбутніми президентами США – чинною віцепрезиденткою Камалою Гарріс та Дональдом Трампом, головним конкурентом Гарріс у президентських перегонах 2024 року.

Представники експертного середовища оцінюють візит по-різному. Зокрема, керівник політико-правових програм Українського Центру суспільного розвитку Ігор Рейтерович вважає: «Цей візит, звичайно, більш успішний, ніж не успішний. Не думаю, що його можна назвати провальним (хоча я бачив подібні оцінки), особливо на тлі попередньої відмови Трампа зустрітися з Зеленським і достатньо агресивною кампанією, яку проводили республіканці. Оскільки візит продовжений на один день через зустріч з Трампом, це вже виглядатиме набагато краще(...). З точки зору практичного наповнення ми маємо дуже великий пакет допомоги з боку Сполучених Штатів та низку інших рішень, які ухвалювали лідери європейських країн і деяких інших країн, які були присутні на Генеральній Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. (...) Тому в цьому контексті візит є більш-менш успішним. Звичайно, завжди хочеться максимальних результатів, але остаточно про успішність цього візиту ми дізнаємося за пару тижнів, коли всі ці речі будуть вже доведені до певного логічного завершення. Саме тоді ми зрозуміємо найголовніше – чи були досягнуті ті ключові пункти, які були представлені в українському мирному плані ([Главред](#)).

Одним із головних пунктів порядку денного візиту стала участь Володимира Зеленського у трьох ключових подіях: Саміті майбутнього, засіданні Ради безпеки ООН з питання України, а також загальних дебатах

Генасамблеї. Виступи Зеленського мали дві важливі мети. По-перше, Президент наголошував на необхідності відновити міжнародну увагу до воєнних злочинів Росії, яка, попри інші кризи у світі, продовжує агресію проти України. За даними різних ЗМІ, українське питання почало втрачати пріоритет на фоні інших глобальних викликів, зокрема, конфлікту на Близькому Сході. Зеленський активно просував «Формулу миру», закликаючи міжнародну спільноту підтримати її та взяти участь у Другому саміті миру. Водночас, він відкинув альтернативні мирні пропозиції, такі як китайсько-бразильські ініціативи, які не враховують ключові вимоги України щодо територіальної цілісності.

Ще однією резонансною заявою стала інформація про підготовку Росією атак на українські атомні електростанції. На думку політолога Олега Саакяна, «ця інформація миттєво викликала занепокоєння не лише серед країн Заходу, але й серед країн, що традиційно займали нейтральну або навіть проросійську позицію, таких як Китай та Бразилія. І хоча ці держави не взяли чіткої позиції щодо військової допомоги Україні, вони відреагували на загрозу радіаційної катастрофи, яка матиме глобальні наслідки. Це свідчить про те, що питання безпеки енергетичної інфраструктури може стати ключовим аргументом у залученні нових партнерів до підтримки України» ([Еспресо](#)).

Однією з центральних подій візиту стали двосторонні зустрічі Президента України з американським колегою Джо Байденом. Президент США підтвердив непохитну підтримку України, пообіцявши додаткові поставки зброї. Крім того, американський президент наголосив, що підтримує європейську та євроатлантичну інтеграцію України, заявивши, що Росія ніколи не переможе. Ця зустріч показала важливу дипломатичну динаміку у контексті продовження американської підтримки України.

Проте, попри публічні заяви про непохитну допомогу, існують приховані виклики. Політична обстановка у США є нестабільною через наближення виборів, і позиції щодо України можуть змінитися в залежності від того, хто переможе. Наприклад, Дональд Трамп уже демонстрував неоднозначне ставлення до НАТО і України, що створює ризики для майбутньої підтримки.

Зустріч з віцепрезиденткою США Камалою Гарріс також стала важливим моментом, адже Гарріс визнала важливість боротьби України для американського народу та наголосила на загрозі путінської агресії не лише для України, але й для всього демократичного світу. Важливо враховувати, що наголошування на перемозі України й можливості повернення всіх окупованих територій створює високі очікування як в українському суспільстві, так і на міжнародній арені. При цьому США, з одного боку, підтримують амбітну ціль України, а з іншого — шукають способи мінімізувати ризики власної ескалації з росією. Тож зустріч із Гарріс була важливою для демонстрації підтримки, але результативність таких зустрічей

буде визначена подальшими діями і конкретними кроками Вашингтону щодо озброєння та фінансової допомоги.

Крім ключових американських політиків, Володимир Зеленський зустрівся з лідерами інших країн, зокрема з президентом Туреччини Реджепом Ердоганом, канцлером Німеччини Олафом Шольцем та іншими політичними лідерами Європи та Азії. Темою всіх зустрічей була подальша підтримка України, включно з можливістю розширення військової допомоги. Як зазначалося в різних джерелах, окремо обговорювалося питання надання Україні дозволу на удари по території Росії за допомогою західної зброї.

Надзвичайно важливим моментом поїздки стала зустріч Володимира Зеленського з кандидатом на пост президента США Дональдом Трампом. Президент України охарактеризував її як «дуже продуктивну й детальну». Це була спроба заручитися підтримкою республіканців напередодні виборів у США.

Зустріч Дональда Трампа з Володимиром Зеленським, як і очікувалося, викликала широкий резонанс у ЗМІ та серед політичних експертів. Цій зустрічі передували діаметрально протилежні новини: представники адміністрації Зеленського заявили, що така зустріч відбудеться, потім Трамп сказав, що не планує нічого подібного. Політичний експерт Віталій Портніков зізнався: «В мене взагалі немає жодного розуміння, чи взагалі була узгоджена зустріч Зеленського та Трампа на момент прильоту президента України до США. Ми маємо пам'ятати, що з української сторони маємо команду, яка вважає, що може все узгодити й попередньо про це повідомити. Ну бо ж не можуть же не зустрітись з Зеленським, правда? Ми тут живемо в такій самій ситуації, як і там. І от уявімо собі, що вони готували цю зустріч, не мали підтвердження, але на тлі підготовки до цієї зустрічі відбувається поїздка Зеленського на завод в Пенсильванії. Після цього Трамп просто починає біситись і вважати Зеленського зрадником. Всі ці заяви Трампа після візиту Зеленського на завод в Пенсильванії не означали скасування їхньої зустрічі. Це могло бути не підтвердженням зустрічі, яка й не була узгоджена. Що відбувається далі? Далі треба проявити силу, але і шляхетність та повагу до того, хто визнав себе переможеним. Трамп же не просто зустрівся з Зеленським. Він публікує у своїх соціальних мережах листа від Зеленського з проханням про зустріч. (...). Трамп хотів показати, що Зеленський має його шанувати» ([Еспресо](#)). Але кінцевий результат – все-таки на користь Зеленського, тобто України: Трамп повідомив, що упродовж зустрічі він багато чого дізнався і взагалі тепер хоче відвідати Україну, бо там, серед іншого, «хороша погода».

Але, крім усього іншого, ця зустріч підтвердила прагнення колишнього президента США залишатися ключовим гравцем у питаннях міжнародної політики, включно з конфліктом між Україною та Росією. Хоча обидві сторони наголосили на спільному прагненні завершити війну в Україні, зустріч викликала неоднозначні реакції. Дональд Трамп не має зараз інструментів для прямого впливу на допомогу Україні, проте його позиція

вплине на політику республіканської партії загалом у разі перемоги на виборах.

З одного боку, Трамп декларує свою готовність допомагати Україні в мирних переговорах, з іншого боку — його риторика щодо можливості «домовитися» з Путіним створює певні занепокоєння. Окрім того, Трамп заявив про можливість встановлення нових меж компромісу, що піднімає питання про стійкість політики США щодо України у випадку його повернення до влади. Як зазначив політолог, викладач КНУ ім. Тараса Шевченка Петро Олещук, «Трамп загалом схильний пропонувати виборцям прості рішення складних питань, і в цьому контексті, я думаю, що його обіцянки, що він моментально вирішить питання російсько-української війни нагадують мені, як він перед першим своїм обранням на пост президента обіцяв збудувати стіну на кордоні з Мексикою» ([NTA](#)). Та й взагалі, як зазначив Олег Саакян, «випад Трампа навіть через скандальність додав до цього уваги. Низка американських колег помітили дуже цікаву річ: до поїздки України, ключова увага була прикута до Ізраїлю і Близького Сходу, про Україну майже публічно не говорили. Хоча на майданчику ООН, власне, Україна була другою по значущості темою після Близького Сходу, бо ми програли на порядку денному. Але зокрема через всі ці маневри навколо Трампа, завдяки Плану перемоги та діям Трампа Україна вийшла на перший щабель і навпаки всі медіа почали говорити про Україну, тому не було щастя, та нещастя допомогло, і тут вдалося перехопити порядок денний, задати його в Штатах» ([Еспресо](#)).

Окрім досягнень у військовій та дипломатичній площині, Зеленський зумів також закріпити питання довгострокової економічної підтримки України. Адміністрація Байдена погодилася виділити Україні найбільший за всю історію пакет допомоги в розмірі 8 мільярдів доларів. До нього увійдуть засоби протиповітряної оборони, озброєння для фронту та підтримка тренувальних програм для українських пілотів. Важливо, що ця допомога включає не лише поставки озброєння та обладнання, але й розширення програми навчання українських військових, зокрема для роботи з F-16. Як зазначив полковник запасу Збройних сил України, льотчик-інструктор, військовий експерт Роман Світан, «попри загальний позитив від цієї новини, в українському суспільстві та серед аналітиків залишаються певні питання. По-перше, чи достатньо такої суми для того, щоб Україна змогла успішно продовжувати свої наступальні операції на фронті. По-друге, що означає розширення навчальних місій і чи можна розраховувати на те, що ці літаки стануть на озброєння української армії в найближчий час. Варто враховувати, що західні партнери, попри готовність надавати допомогу, продовжують зважати на політичну ситуацію у своїх країнах, де суспільство не завжди підтримує військову допомогу на користь України» ([УНІАН](#)).

Загалом, на думку Петра Олещука, «візит Зеленського до США підтвердив міцні позиції України на міжнародній арені. Незважаючи на внутрішні політичні виклики, зокрема вибори в США, українське питання

залишається ключовим як для демократів, так і для республіканців. Успіх візиту підтверджує збереження міжнародної підтримки України в її боротьбі за територіальну цілісність та мирне майбутнє» ([NTA](#)).

Як вважає політичний оглядач Віталій Портников, з огляду на особливості перебігу візиту Зеленського до США можна зробити кілька важливих прогнозів щодо майбутнього розвитку подій: «По-перше, Україна продовжить активно працювати над зміцненням міжнародної коаліції підтримки. Особливо це стосується залучення нових партнерів, таких як країни Глобального Півдня, які досі залишалися нейтральними. Оскільки питання глобальної безпеки набуває все більшого значення, Україна може скористатися цим, щоб зміцнити свої позиції на дипломатичному фронті.

По-друге, наступні кілька місяців стануть вирішальними для військової кампанії. Надходження нового озброєння дозволить Україні проводити більш активні контрнаступальні дії, проте успіх цих операцій залежатиме від низки факторів, включаючи погодні умови, стан української економіки, а також здатність партнерів продовжувати підтримку на належному рівні.

По-третє, політична ситуація в США та інших країнах Заходу залишатиметься важливим фактором. Оскільки більшість європейських країн також вступають у передвиборчі кампанії, зокрема Німеччина та Франція, зміна політичного ландшафту може мати вплив на тривалість та обсяги підтримки України» ([Еспресо](#)).

Загалом, як вважає Петро Олещук, «зустрічі Президента України з американським керівництвом, а також участь у численних дипломатичних заходах, мали надзвичайно важливі наслідки не лише для України, але й для міжнародної спільноти загалом. Як відомо, питання російсько-української війни поступово почало зникати з перших шпальт світових медіа, особливо в умовах зростаючої напруги на Близькому Сході та загострення у інших регіонах. Проте, завдяки активній дипломатичній роботі, Зеленському вдалося привернути увагу до ключових аспектів, пов'язаних з агресією Росії та загрозами для глобальної безпеки» ([NTA](#)).

Консультант зі стратегічних комунікацій Юрій Богданов задається питанням: «Чи міг візит Зеленського у США пройти краще? Можливо. Нам треба серйозно посилювати нашу лобістську присутність в США. Чи є він «провалом»? Ні, звісно» ([LIGA.net](#)).

Візит однозначно був стратегічно важливим для підтримки поточної динаміки відносин України та США, хоча надто велика залежність нашої країни, особливо тепер, від американської політичної волі за означенням у довгостроковій перспективі містить серйозні ризики для України. Маркером наявності таких ризиків став самий факт вимоги спікера Палати представників Конгресу США Майкла Джонсона звільнити посла України в США Оксану Маркарову у зв'язку з обставинами згаданого вище візиту Володимира Зеленського на завод у Пенсильванії. Оскільки наразі пані Маркарова продовжує бути послом, можна зробити висновок про те, що українська сторона набуває досвіду нейтралізації таких ризиків. Але все

одно, нагальною необхідністю для України є диверсифікація джерел підтримки.

Міжнародна підтримка України

Політико-правова допомога

Через санкції нафтові прибутки Кремля у Північному морі значно впали, – звіт ([УНІАН](#)).

Прибуток до оподаткування компанії Gazprom UK, яка належить уряду Росії, впав з 45 млн євро у 2022 році до 4 млн євро 2023 року.

У The Telegraph зазначили, що компанія виплатила 1,7 млн євро дивідендів своїй російській материнській компанії через голландську дочірню компанію, порівняно з 41 млн у 2023 році.

«Gazprom UK видобуває газ з родовища Сілліманіт, яке розташоване в британських і нідерландських водах, з 2020 року в рамках спільного підприємства з німецькою компанією Wintershall. Однак у березні він оголосив про плани продати свою частку, через два роки після того, як вторгнення Володимира Путіна в Україну викликало хвилю західних санкцій, які підірвали експорт Кремля», – нагадали у The Telegraph.

Звітність британської компанії опублікували через декілька місяців після того, як її материнська компанія зазнала перших річних збитків за понад 20 років через скорочення торгівлі газом з Європою.

«Зменшення прибутку в першу чергу пов'язане зі зниженням обсягів видобутку», – йдеться у звітності британської компанії.

У виданні зауважили, що російський диктатор Володимир Путін також запровадив додатковий податок на видобуток для «Газпрому» в Росії до 2025 року для продовження фінансування війни в Україні.

«Ці результати підкреслюють драматичний занепад «Газпрому», який був однією з найпотужніших російських компаній з часів розпаду Радянського Союзу», – наголосили у The Telegraph.

Крім того, у звіті прогнозують, що доходи навряд чи зможуть стати більшими, ніж це було до війни, принаймні впродовж 10 років, а експорт газу до країн Європи ледь зможе досягти третини довоєнного рівня до 2035 року.

«Головними наслідками санкцій для «Газпрому» та енергетичної галузі є скорочення обсягів експорту, які будуть відновлені до рівня 2020 року не раніше 2035 року», – пояснили автори документа.

Суд ЄС підтвердив законність заборони юридичних консультацій для російських компаній ([РБК-Україна](#)).

Генеральний суд Європейського Союзу підтвердив законність заборони на надання юридичних консультацій російському уряду та організаціям, розташованим у Росії. Це рішення є частиною санкцій ЄС, запроваджених у відповідь на агресію Росії проти України.

Позов проти цієї заборони подали адвокатські організації Бельгії, Франції та Нідерландів. Однак, суд ЄС відхилив їхні скарги, заявивши, що заборона не порушує право на судовий захист і не зачіпає юридичне представництво фізичних осіб у судових, адміністративних або арбітражних розглядах.

Заборона стосується виключно юридичних консультацій, не пов'язаних із судовими процесами, і спрямована на посилення тиску на Росію в рамках санкцій ЄС.

«Є способи вирішити проблему»: Столтенберг про прийняття України в НАТО з окупованими територіями ([УНІАН](#)).

Колишній генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг:

Україна може стати членом Альянсу, навіть якщо не всі її території будуть звільнені від російської окупації. Про це він сказав в інтерв'ю Financial Times.

Є способи для вирішення питання про застосування статті 5 Північноатлантичного договору про колективну безпеку, якщо Україна стане членом Альянсу з окупованими територіями.

Є способи вирішити цю проблему.

Може бути лінія, яка не обов'язково є міжнародно визнаним кордоном.

Знову ж таки, порівнювати завжди дуже небезпечно, тому що жодні паралелі не вірні на 100 відсотків, але у Сполучених Штатів є гарантії безпеки Японії. Але вони не поширюються на Курильські острови, які Японія вважає японською територією, контрольованою Росією.

Крім того, згадав Західну Німеччину, яка розглядала Східну Німеччину як частину великої Німеччини.

У них не було посольства у Східному Берліні. Але НАТО, звичайно, захищало тільки Західну Німеччину. Коли є воля, є і способи знайти рішення. Але вам потрібна лінія, яка визначає, де застосовується стаття 5, і Україна повинна контролювати всю територію до цього кордону.

Резолюція ПАРЄ до роковин Голодомору: Нинішня війна є новим етапом геноцидної політики РФ щодо України ([Укрінформ](#)).

Парламентська асамблея Ради Європи у резолюції до 90-х роковин Голодомору в Україні наголосила, що нинішню агресивну війну РФ необхідно розглядати в контексті попередньої спроби знищення української нації та вважати її новим етапом геноцидної політики Росії.

За документ «Вшанування 90-х роковин Голодомору - Україна знову опинилася перед загрозою геноциду» проголосували всі 80 депутатів.

«Асамблея вважає, що послідовне знищення спочатку політичних і культурних лідерів, а потім мільйонів незалежних селян було чітко спрямоване на геноцид. Геноцид, за визначенням Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього від 1948 року, не вимагає фізичної ліквідації всіх членів цільової групи. Достатньо, щоб умови життя були

настільки важкими, що існування групи як такої, повністю або частково, було поставлене під загрозу», - йдеться в документі.

ПАРЄ висловлює глибоку стурбованість у зв'язку із загрозою геноциду, з якою стикається Україна під час повномасштабної війни, розв'язаної РФ. У цьому зв'язку наголошується на російській пропаганді, включаючи заяви на найвищому рівні, яка заперечує саме право українського народу на існування як незалежної нації.

Методи, які використовують російські військові у війні проти України, та дії незаконної російської влади на тимчасово окупованих українських територіях свідчать, що ці заяви не є просто погрозами, йдеться у документі.

У ПАРЄ акцентували, що масові убивства у Бучі, Ірпені та інших містах, застосування потужних вибухових речовин, термобаричних та касетних боеприпасів у густонаселених районах є воєнними злочинами, а з огляду на їхній широкомасштабний, систематичний характер - злочинами проти людяності.

Також наголошується на облогах і руйнуванні міст, систематичних обстрілах і руйнуваннях життєво важливої цивільної інфраструктури в Україні, систематичному вистежуванні та жорстокому поводженні із представниками української політичної та культурної еліти на ТОТ, примусовому залученні жителів тимчасово окупованих територій до російської армії та систематичному знищенні об'єктів української культурної спадщини.

«Насильницьке переміщення та депортація десятків тисяч українських дітей на тимчасово окуповані українські території або у віддалені регіони Російської Федерації та Білорусі є воєнним злочином, злочином проти людяності та цілком може становити елемент геноциду», - наголошується у резолюції.

ПАРЄ визнає Голодомор актом геноциду проти українського народу та закликає всі національні парламенти ухвалити відповідні заяви. Асамблея закликає уряди зробити все можливе, щоб допомогти народу України боротися проти геноцидного нападу та притягнути до відповідальності винних у злочинах проти людяності та воєнних злочинах.

Прокурору МКС пропонується розглянути можливість розслідування повідомлень щодо звинувачень у геноциді проти українського народу, зокрема фактів щодо переміщення українських дітей.

ПАРЄ схвалила резолюцію до повернення українських полонених ([Українська правда](#)).

Парламентська асамблея Ради Європи в середу, 2 жовтня, одноголосно схвалила резолюцію «Зниклі безвісти, військовополонені та цивільні особи в полоні внаслідок агресії Російської Федерації проти України».

В одноголосно схваленій 74 голосами резолюції ПАРЄ засудила утримання у російському полоні українських військовополонених, а також іноземців, які воюють за Україну, і цивільних людей.

Документ згадує офіційні дані про кількість військовополонених і цивільних заручників у полоні Росії та злочини, скоєні росіянами стосовно них – зокрема масове вбивство українських в'язнів у колишній виправній колонії в Оленівці на Донеччині.

«ПАРЄ вважає вкрай важливим, щоб Міжнародний комітет Червоного Хреста отримав негайний і безперешкодний доступ до всіх місць утримання під вартою відповідно до умов і повноважень свого мандату», – ідеться в резолюції ПАРЄ.

США і Британія наклали санкції на російських хакерів з «Корпорації зла» ([Європейська правда](#)).

Сполучені Штати, Велика Британія та Австралія у вівторок, 1 жовтня, оголосили про санкції проти фізичних та юридичних осіб, пов'язаних із російським кіберзлочинним угрупованням Evil Corp. («Корпорація зла»).

Засновник і лідер угруповання Максим Якубець здійснював кіберзлочини, прикриваючись роботою у Національній інжиніринговій корпорації. Нині американський Мінфін оголосив про обмеження стосовно семи фізичних і двох юридичних осіб, афілійованих із російськими кіберзлочинцями.

Велика Британія своєю чергою додала до санкційного списку 16 пов'язаних із Evil Corp людей, зокрема вже згаданих вище осіб.

Вступ в НАТО в обмін на окуповані землі: Україні пропонують «німецьку модель» миру, – FT ([УНІАН](#)).

Війна в Україні може закінчитися на домовленостях, що Київ отримає міцні гарантії безпеки, а Москва збереже де-факто, але не де-юре контроль над окупованою територією. Такий сценарій дедалі частіше обговорюють не тільки західні, але й українські офіційні особи, пише Financial Times.

Видання наголошує, що ані Київ, ані його союзники не згодні визнати суверенітет Росії над окупованими територіями, адже це лише сприяло би подальшій російській агресії та серйозно підірвало б міжнародний правопорядок. Натомість передбачається «мовчазна згода» на те, що ці землі треба буде повертати якимось у майбутньому дипломатичними засобами.

«Поступка землею для отримання членства в НАТО може бути «єдиною грою в місті», як сказав нам один західний дипломат, але для українців це залишається табу, принаймні публічно», – пише FT.

Як зазначає видання, у зовнішньополітичних колах уже півтора року обговорюють «західнонімецьку модель» для України: Західна Німеччина перебувала в НАТО з 1955 року, хоча Східна Німеччина залишалася під контролем Москви до 1989 року.

Цю модель, як варіант для України, зокрема згадували колишній спецпредставник США в Україні Курт Волкер, колишній генсек НАТО Андерс Фог Расмуссен і чинний президент Чехії Петер Павел.

Президент Чехії Петер Павел:

Я не думаю, що повне відновлення контролю над усією територією є обов'язковою умовою. Якщо буде демаркація, навіть адміністративний кордон, то ми можемо вважати [це] тимчасовим і прийняти Україну в НАТО на тій території, яку вона на той час контролюватиме.

Військова допомога**Україна отримає від США нові ударні дрони ([Укрінформ](#)).**

Після ухвалення урядом Сполучених Штатів законопроєкту, де передбачена військова допомога Україні, Feloni Aero оголосила про готовність надати передові рішення для покращення інфраструктури безпеки України.

«Компанія Feloni Aero оголосила про запуск своєї останньої лінійки озброєних безпілотників, спрямованих на посилення обороноздатності України», - йдеться у повідомленні.

Представники компанії Feloni Aero, наразі зайняті розробкою двох варіантів безпілотників, які призначені для зміцнення обороноздатності України, а саме: БПЛА Felon 1.0, який озброєний 5,56 мм гарматою та БПЛА FelonX, оснащений протитанковою ракетою Spike.

Обидва ці безпілотники оснащені сучасними системами озброєння та передовими можливостям спостереження. Це дозволить українським військам ефективно вирішувати складні завдання.

Генеральний директор Feloni Aero Тодд Данфі:

Завдяки незмінній підтримці з боку уряду США в рамках нещодавнього законопроєкту про витрати ми готові зробити свій внесок в оборонні зусилля України, постачаючи передові озброєні БПЛА, які переглядають парадигму сучасної війни.

Британія щороку виділятиме на військову допомогу Україні 3 млрд фунтів ([Цензор.НЕТ](#)).

Кожен рік Велика Британія виділятиме Україні три мільярди фунтів стерлінгів військової допомоги.

Міністр закордонних справ Сполученого Королівства Девід Кемерон:

Ми будемо давати три мільярди фунтів стерлінгів щороку стільки, скільки буде потрібно. Ми просто спустошили все, що могли, з точки зору надання обладнання.

ІТ-коаліція на чолі з Естонією та Люксембургом надала Україні обладнання на 900 тис. євро ([Цензор.НЕТ](#)).

До Збройних Сил України в межах ІТ-коаліції на чолі з Естонією та Люксембургом надійшло перше замовлення обладнання.

Обладнання вартістю 900 тисяч євро, серед якого – ноутбуки, монітори та інше комунікаційне обладнання, вже найближчим часом доставлять підрозділам. Ефективна та швидка закупівля відбулася завдяки Агенції НАТО з підтримки та постачання.

Заступниця міністра оборони з питань цифрових трансформацій, цифрового розвитку та цифровізації Катерина Черногоренко:

Передане обладнання покращить зв'язок та можливість планування задач на тактичному рівні. Це один з наших пріоритетів – закрити запити підрозділів, що стосуються зв'язку на фронті. Вдячна партнерам за відповідальність та швидкість у прийнятті рішень.

Німецька компанія передасть Україні ППО-радары ([Укрінформ](#)).

Німецький виробник зброї HENSOLDT передасть ЗСУ 6 радарів TRML-4D для посилення протиповітряної оборони.

«Спеціаліст по сенсорах HENSOLDT постачає в Україну ще шість своїх високоефективних радарів TRML-4D для посилення протиповітряної оборони. Шість радарів буде доставлено пізніше цього року в рамках великого пакету замовлень на суму понад 100 мільйонів євро», - йдеться у пресрелізі.

Генеральний директор HENSOLDT Олівер Дьорре:

Наші радары терміново потрібні українській протиповітряній обороні, і ми пишаємося тим, що можемо поставити всі системи цього року. Відгуки наших клієнтів підтверджують, наскільки швидка доступність радарів важлива для захисту громадян.

Україна вже отримала від деяких країн зброю без обмежень бити по Росії - глава МЗС Латвії ([Укрінформ](#)).

Міністерка закордонних справ Латвії Барба Браже заявила, що вже є країни, які надали Україні зброю без обмежень на удари по території Росії.

Вона зазначила, що Україна вже отримує далекобійні безпілотики і ракети АТАСАМС, на думку Браже, підхід вимагати не бити по цілях за межами України може змінитися.

«Уже зараз є країни, які надали Україні зброю без подібних обмежень. Звісно, не все оголошується публічно, і навіть краще не говорити це вголос до певного часу. Головне – вплив на полі бою. Бо тут є вибір: чи говорити про щось голосно, чи просто робити те, що треба», – сказала глава МЗС Латвії.

Міністерка наголосила, що міжнародне право дозволяє використовувати далекобійне озброєння для ударів у відповідь по об'єктах, з яких Росія атакує Україну.

Норвегія збільшить військову допомогу Україні на 600 млн доларів ([Цензор.НЕТ](#)).

Більшу частину цих коштів витратять на посилення ППО.

Президент України Володимир Зеленський:

Вдячний уряду Норвегії на чолі з Прем'єр-міністром Йонасом Гаром Стере за рішення збільшити цьогоорічну підтримку України на 600 мільйонів доларів.

Глава держави наголосив, що дуже важливо, що більша частина цих коштів буде спрямована на посилення протиповітряної оборони України, «що є нашим найвищим пріоритетом для захисту життя людей».

США заохочують інші країни надати Україні системи Patriot – Остін ([Укрінформ](#)).

Міністр оборони США Ллойд Остін заявив, що Сполучені Штати продовжують заохочувати країни, які мають системи протиракетної оборони Patriot, надати частину їх Україні для захисту від ракетних та повітряних обстрілів мирних поселень та критично важливої інфраструктури з боку РФ.

«Ми продовжуємо співпрацювати з цими країнами (які мають системи Patriot – ред.», - зауважив глава Пентагону.

Він підкреслив, що впродовж останніх тижнів особисто розмовляв з лідерами кількох країн, щоби вони надали додаткові можливості ППО для України.

«Українська бронетехніка» підписала угоду з Czechoslovak Group з виробництва 155-мм снарядів ([Мілітарний](#)).

Компанія «Українська бронетехніка» підписала пакет документів щодо співпраці з чеським холдингом Czechoslovak Group (CSG).

Одна угода стосується постачання комплектуючих, а інша – ліцензування виробництва боєприпасів (передача технології та документації з виробництва артилерійських пострілів).

До кінця цього року триватиме процес отримання ліцензії, а виробництво планують розпочати на початку 2025 року.

Керівник компанії «Українська бронетехніка» Владислав Бельбас:

Плануємо за наступний рік виробництво та постачання близько 100 000 боєприпасів, а у 2026 – понад 300 000. Процес підготовки обладнання вже розпочався.

Він зазначив, що частина боєприпасів виготовлятиметься в Україні, а частина – в Чехії. Така кооперація дасть компаніям можливість збільшити кількість виробництва боєприпасів та здешевити вартість готового пострілу.

Збільшення обсягів постачання таких боєприпасів, очевидно, одна з ключових проблем забезпечення ЗСУ як власними силами, так і за допомогою постачання від партнерів.

Йдеться про виробництво стандартних 155-мм боєприпасів різних модифікацій, а також танкових пострілів натовського калібру.

Czechoslovak Group (CSG) об'єднує виробничі потужності багатьох європейських заводів і є одним із найбільших виробників артилерійських пострілів в Євросоюзі.

Латвія оголосила про нову партію військової допомоги Україні (Цензор.НЕТ).

Латвія анонсувала передачу Україні нової партії військової допомоги, до якої увійдуть, серед іншого, зенітні гармати близької дальності та безпілотники для спостереження.

Прем'єр-міністр Латвії Евіка Сіліня:

Уряд щойно затвердив передбачу зенітних гармат NBS (ймовірно, йдеться про NBS MANTIS – Ред.), тактичних безпілотних систем спостереження та іншого важливого обладнання і технічних засобів для Збройних сил України. Це допоможе покращити і протиповітряний захист, і розвідувальні спроможності України.

Вона додала, що Латвія виділяє на підтримку України близько 0,25 % свого ВВП на рік. За два роки від повномасштабної війни в Україні Латвія направила на підтримку Києва 650 млн євро.

Німеччина передала черговий пакет військової допомоги Україні (Укрінформ).

Німеччина передала черговий великий пакет військової допомоги Україні, до якого увійшли БМП, боєприпаси для різних систем, у тому числі ППО, радары та інше.

Так, до України доставлено:

- 2 ЗРК SKYNEX з боєкомплектом;
- неназвана кількість ракет для систем ППО IRIS-TSLM;
- боєприпаси для танків LEOPARD 2;
- майже 30 тисяч боєприпасів для зенітних танків GEPARD;
- 7 з половиною тисяч боєприпасів 155-мм калібру;
- 10 бронетранспортерів MARDER з боєприпасами та запчастинами (ЗСУ таких отримало уже загалом 100);
- мостоукладальний танк BIBER із запчастинами (раніше було передано 17);
- інженерний танк DACHS (раніше доставили 7);
- 11 плугів для розмінування (допомагають розмінувати території вже 55 німецьких одиниць такої техніки);

6 великовантажних напівпричепів M1070 Oshkosh.

Допомагати в спостереженні за повітряним простором буде ще один радар TRML-4D (раніше було передано 8), захищати гелікоптери – система самозахисту вертольотів AMPS (таких в Україні вже загалом 5).

Також у пакеті – човнові мотори, світлодіодні лампи, 40-мм патрони, протитанкова зброя RGW 90, 120-мм мінометні боєприпаси, маскувальні сітки, аптечки та інше. Загалом Німеччина запланувала в бюджеті на цей рік понад 7 млрд євро на військову допомогу Україні.

Гуманітарна та фінансова допомога

Україна з лютого 2022 року отримала від Німеччини €1,6 мільярда прямої бюджетної підтримки ([Цензор.НЕТ](#)).

Україна від початку повномасштабного вторгнення РФ отримала 1,6 млрд євро прямої бюджетної підтримки від Німеччини.

Міністр фінансів Сергій Марченко:

Як міністр фінансів, я особливо вдячний за спрямовану пряму бюджетну підтримку загальним обсягом 1,6 млрд євро, з яких 1,3 млрд євро надійшло у формі грантів. Це дозволило уникнути додаткового боргового навантаження на фінансову систему України в умовах невизначеності.

Зараз, за його словами, український бюджет потребує перед усім своєчасного забезпечення видатків на оборону.

Підтримка партнерів при цьому є вирішальною для фінансування соціальної, гуманітарної сфери та швидкого відновлення, зокрема критичної та енергетичної інфраструктури.

Британія виділила 16 млн фунтів на реалізацію в Україні інноваційних проєктів в енергетиці ([Цензор.НЕТ](#)).

Україна та Велика Британія розпочинають реалізацію перших 13 інноваційних проєктів в енергетиці у межах програми InnovateUkraine, фінансування яких на суму 16 мільйонів фунтів стерлінгів забезпечить уряд Британії.

Міністр енергетики України Герман Галущенко:

Сьогодні маємо шанс продемонструвати, що у боротьбі за енергетичну незалежність ми боремося за майбутнє. Адже зелений перехід – це не просто про екологію чи децентралізовану генерацію. Для України – це питання національної безпеки. Впевнений, що реалізація проєкту у сфері зелених технологій має велике значення для майбутньої співпраці України та Великої Британії в енергетичному секторі.

USAID інвестує понад \$250 мільйонів у аграрний сектор України протягом п'яти років ([Укрінформ](#)).

Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) започаткувало ініціативу «Врожай» з підтримки українських фермерів на 250 млн дол. з тим, щоби вони розширили свій експорт.

Заступниця адміністратора USAID Ізобель Коулман:

Я рада сьогодні представити запуск програми під назвою «USAID Врожай», безпосередньо націлений на інвестування в майбутнє аграрного сектору України. Протягом 5 років USAID інвестує понад 250 млн дол. у відбудову та розширення аграрного сектору, щоби він міг процвітати як під час війни, так і після.

За її словами, американське агентство змінює свій фокус на майбутні потреби сільського господарства України і буде підтримувати диверсифікацію її експорту та виробництво продуктів із вищою доданою вартістю.

«Врожай» буде підтримувати мікро-, маленьких та середніх виробників зерна та олійних, аби розширити ринки їхнього експорту і вони могли далі підтримувати економіку України. Коулман додала, що програма «Врожай» матиме за мету посилити аграрний експорт на додаткові 1,5 млрд дол. і привабити додаткові додаткові 500 млн дол. приватних інвестицій.

Заступник міністра аграрної політики та продовольства Денис Башлик зауважив, що багато українських фермерів пройшли вже третій сезон за підтримки проекту USAID «АГРО».

ЄС утричі збільшив фонд підтримки для українських науковців ([Укрінформ](#)).

Європейська комісія ухвалила втричі збільшити фонд підтримки для українських науковців і спрямувати 4,5 мільйона євро на продовження наукових проєктів за їхньою участю.

«Для надання підтримки українських досліджень Єврокомісія втричі збільшила початковий бюджет кандидатської програми EURIZON – до €4,5 мільйона в межах програми Horizon Europe», - йдеться у повідомленні.

Зазначається, що ця підтримка спрямована на допомогу українським вченим, які продовжують дослідження попри виклики й загрози, спричинені російською війною проти України.

Очікується, що кандидатська програма EURIZON дозволить українським дослідникам продовжити або розпочати власні наукові проєкти, проводити високотехнологічні дослідження, підтримувати зв'язок із міжнародними партнерами, розширити географію застосування їхніх результатів.

У межах програми будуть відібрані 65 проєктів. 324 українські вчені зможуть скористатися стипендіями за програмою EURIZON. Деякі з них уже отримали європейські гранти з 1 травня. Як зазначається, ці проєкти здійснюються у співпраці з європейськими дослідницькими установами.

Швейцарія передає Україні 60 машин для вивезення сміття і пожежні насоси ([UAZMI](#)).

Федеральний департамент Швейцарії передає Україні 30 машин для вивезення сміття та 30 пожежних насосів.

«Із загостренням війни в Україні зростають і масштаби руйнувань. Швейцарія надає Україні 30 машин для вивезення сміття та 30 пожежних насосів. Обладнання надано Федеральним департаментом оборони, цивільного захисту та спорту», – зазначає Міністерство закордонних справ Швейцарії.

Поліція отримала від партнерів автомобілі для груп із протидії домашньому насильству ([Укрінформ](#)).

Національна поліція України отримала 13 автомобілів для мобільних груп із протидії домашньому насильству. Техніка передана за підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення та французького фінансування.

Машини надані в межах пілотного проекту, який діятиме в Сумській та Дніпропетровській областях. Вони укомплектовані необхідною технікою, зокрема сонячними батареями, для надання допомоги в найвіддаленіших населених пунктах.

Заступниця міністра внутрішніх справ Катерина Павліченко заявила, що в Україні через втрату близьких, житла і роботи прогнозується збільшення домашнього насильства на 30 %. «Тому ми посилюємо підрозділи Національної поліції і зосереджуємося саме на розбудові секторів протидії домашньому насильству і мобільних груп реагування на домашнє насильство в обласних підрозділах Національної поліції», – наголосила вона.

Пакет допомоги Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні включає автомобілі та тренінги із реагування на домашнє і гендерно зумовлене насильство для 160 поліцейських. Допомогу профінансувало посольство Франції в Україні.

Уряд Польщі планує продовжити термін тимчасового захисту для біженців з України до 30 вересня 2025 року ([Цензор.НЕТ](#)).

30 квітня уряд Польщі ухвалив проект змін до закону «Про допомогу громадянам України». Він передбачає прив'язку виплат на дітей до обов'язкової шкільної освіти, а також продовження тимчасового захисту для українців, які тікають від війни, до 30 вересня 2025 року.

Проект передбачає, серед іншого, прив'язку виплат допомоги «800 плюс» та допомоги «Добрий старт» до обов'язкового шкільного навчання. Згідно з пропозицією, ці виплати будуть надаватися особам, які проживають з дитиною на території Республіки Польща, у випадку, якщо дитина виконує, відповідно, обов'язок дошкільної підготовки або обов'язок навчання, за винятком випадків, коли дитина не досягла віку, коли ці обов'язки на неї не поширюються або були відтерміновані.

Віцепрем'єр-міністр, голова Міністерства оборони Владислав Косіняк-Камиш:

У законі ми вносимо зміни до чинних положень, особливо у сфері освіти. (...) Дуже багато людей повідомляють про випадки, коли беруться пільги та відбувається негайний виїзд в Україну. Ми посилюємо систему, робимо її більш прозорою. Ми будемо підтримувати громадян України, які змушені були тікати від війни та знайшли притулок у Польщі, але ми також очікуємо чітких і зрозумілих правил. Все це є в законі, який ми сьогодні прийняли в уряді.

Запропонована поправка до закону «Про допомогу громадянам України» розширює тимчасовий захист для українців, які тікають від війни.

Проект передбачає, що проживання громадян України, які отримали номер PESEL UKR, буде легальним до 30 вересня 2025 року. Закон, за винятком деяких положень, набуде чинності 1 липня 2024 року.

Литва планує побудувати школи-бомбосховища у 6 областях України до кінця 2024 року ([Цензор.НЕТ](#)).

Керівник литовської програми з відбудови України Co-create Future of Ukraine Артурас Жарновскіс заявив, що до кінця цього року Литва планує спорудити шість підземних шкіл у Миколаївській, Одеській, Запорізькій, Сумській, Чернігівській, а також, ймовірно, у Харківській областях.

Він розповів про роботу над великим проектом у Миколаївській області та інших регіонах, які неподалік фронту та постійно перебувають під обстрілами.

«Там будуть безпечні для воєнного часу школи-укриття. Укриття ж у мирний час можуть використовуватися як багатофункціональні приміщення – спортивні, розважальні тощо», - зазначив Жарновскіс.

За його словами, окрім 6 областей ще один такий об'єкт можуть спорудити на Харківщині.

«У чому ідея? У деяких українських регіонах діти через повномасштабну війну не можуть ходити до шкіл. Це величезна проблема. А якщо пригадати ще й попередні ковідні обмеження, то виходить, що це вже четвертий шкільний рік, коли діти не ходять до шкіл», - пояснює Жарновскіс.

Голова програми з відбудови зауважив, що будівництво таких шкіл відбуватиметься «з нуля» – тобто в тих місцях, де раніше не було укриттів. У нових закладах передбачать і антирадіаційний захист.

«Вкотре повторюся: наша мета, аби діти могли повернутися до освітнього процесу з безпосереднім спілкуванням одне з одним і з учителями. А в інших умовах такі приміщення-бомбосховища можна буде використовувати по-різному: для спортивних, культурних занять, будь-якого дозвілля в позаурочний час», - резюмував литовський посадовець.

Україна отримала від латвійського донора понад 325 тонн енергообладнання ([Укрінформ](#)).

України отримала гуманітарну допомогу від латвійського донора Latvenergo загальною вагою понад 325 тонн. Вантаж містить трансформатор потужністю 250 МВА та 60 тонн трансформаторної оливи до нього.

Міністр енергетики України Герман Галущенко:

Внаслідок масованих російських атак постраждало високовольтне обладнання на наших енергетичних об'єктах. Для відновлення енергосистеми ми використовуємо всі можливості, зокрема і вживане обладнання. Надана латвійськими партнерами допомога є вкрай важливою, і ми дякуємо Латвії за цю підтримку.

Майже 40 % українських біженців у Німеччині вже знайшли роботу, – Welt (УНІАН).

Інтеграція українських біженців у Німеччині в німецький ринок праці довгий час перебувала на низькому рівні, але зараз показники почали різко зростати.

Міністр праці ФРН Хубертус Хайль:

Тільки у вересні 8500 громадян України розпочали роботу на первинному ринку праці, навчання або самозайнятості – це більш ніж удвічі більше, ніж у вересні 2023 року.

Зазначається, що незважаючи на складну економічну ситуацію, станом на липень 2024 року було працевлаштовано близько 266 тисяч із 700 тисяч українців працездатного віку, які приїхали до Німеччини, з них 213 тисяч оподатковувалися соціальними відрахуваннями. 53 тисячі мають часткову зайнятість.

Голова Федерального агентства зайнятості Андреа Налес:

Ринок праці наразі не дуже приймає українців, водночас, «розвиток подій іде в правильному напрямку». Однак плутанина в процедурах затвердження професійних кваліфікацій у Німеччині залишається перешкодою.

Кількість біженців у Німеччині оновила історичний максимум. Наразі в країні проживає 3,48 млн осіб у статусі біженця або претендента на отримання притулку. З цієї кількості 1,18 млн становлять українські біженці.

Плани врегулювання. Переговорний процес

30.09

Столтенберг: Члени НАТО мають підтримати мирний план України, а не Китаю ([hromadske](#)).

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг вважає, що країни Альянсу повинні повністю підтримати український мирний план, а не китайсько-бразильську ініціативу.

На запитання про участь Туреччини в ініціативі «Друзі за мир» очільник Альянсу наголосив, що НАТО має підтримати саме українську пропозицію.

Єнс Столтенберг наголосив:

Українська мирна ініціатива — це ініціатива, яка гарантує, що ми маємо процес, який може привести до міцного миру. І, звісно, українці, зрештою, мають вирішити, які умови є прийнятними. Вони є жертвою повномасштабного вторгнення.

1.10

Україна стала відкритішою до переговорів з Росією – FT ([BBC](#)).

Україна рухається до того, що може стати найпохмурішим моментом війни на цей час. Російські війська невпинно просуваються вперед, хоч і з величезними втратами в людях та техніці. Так оцінює ситуацію Financial Times у своєму оглядовому матеріалі.

Президенту Володимирі Зеленському, що повернувся зі США, доведеться мати справу з російським наступом, виснаженим двома з половиною роками війни суспільством та загрозою дефіциту енергії взимку.

На додаток Київ зіткнувся з тиском союзників, які вимагають знайти шлях до врегулювання конфлікту шляхом переговорів (...).

За оцінкою Financial Times, колись сповнені надій на визволення своїх земель солдати тепер хочуть перемовин із Росією, щоб покласти край перспективі «вічної війни» (...).

Водночас Зеленський зазнає дедалі більшого тиску з боку західних партнерів, які вимагають знайти шлях до врегулювання через переговори, навіть якщо є скептицизм щодо готовності Росії вступити в перемовини найближчим часом. А також існують побоювання, що позиції України надто слабкі, щоб забезпечити чесну угоду просто зараз, пише Financial Times (...).

Орбан провів переговори з Китаєм і Бразилією, щоб ініціювати «мирний саміт» щодо України, - ЗМІ ([Еспресо](#)).

Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан минулого тижня в Нью-Йорку в кулуарах Генасамблеї ООН провів переговори з Китаєм та Бразилією, щоб ініціювати між Україною та Росією «мирний саміт».

Про це повідомляє Die Weltwoche (...).

Плани угорського прем'єра підтримують 15 країн «Друзів миру» - платформи, створення якої анонсував Китай. Окрім Будапешта, Пекіна й Бразилії в ній також братимуть участь Франція та Швейцарія.

Водночас зауважують, що наразі тривають переговори стосовно проведення «мирного саміту» (...).

Переговори з росією можуть призвести до катастрофи — Омелян (Київ 24).

Початок перемовин з Росією на цьому етапі війни може стати катастрофою для України. Водночас РФ не має нескінченного ресурсу для продовження ефективних бойових дій надалі.

Політик, дипломат, військовослужбовець ЗСУ Володимир Омелян:

У росіян з мобілізацією теж зараз проблеми. Вони бояться оголосити загальну мобілізацію. Кремль побачив, що це дуже непопулярний захід. Як вони самі жартували, набрали 300 тисяч, а 3 млн виїхало у Казахстан.

За словами дипломата, росіяни бояться, що відсутність успіхів їхньої армії на фронті спричинить появу бунтівників. Тому вони намагаються обійтися нинішніми ресурсами для того, щоб дійти до «якоїсь певної точки та з неї почати мирні переговори» (...).

«Путіну доведеться піти на переговори»: хто та які сигнали посилає Росії щодо завершення війни (24 канал).

Росії не вигідна довга війна з Україною, ба більше, українці показали, що продовжать боротися до кінця. За 2,5 роки повномасштабного вторгнення Путіну так і не вдалося захопити Україну, тож, імовірно, він буде змушений піти на переговори.

Про це зазначив економіст, асоційований науковець програми «Росія та Євразія» в Королівському інституті міжнародних відносин і радник компанії BlueBay Asset Management Тімоті Еш, додавши, що Путіну вже надсилають сигнали щодо завершення війни (...).

Депутат Бундестагу назвав єдину умову, за якої Росія піде на чесні переговори (УНІАН).

Депутат Бундестагу Робін Вагенер від Союзу «90/Зелені», що входить в урядову більшість, вважає:

Союзники повинні дати можливість Україні бути в кращій військовій позиції, тому що чесні переговори будуть тільки тоді, коли Росія боятиметься, що не зможе досягти своїх цілей у військовому плані – вважає

Зокрема, його попросили прокоментувати «пропозицію», яку нещодавно було озвучено міністром закордонних справ Польщі Радославом

Сікорським, щодо можливості проведення так званого референдуму в анексованому Криму (...).

За його словами, наразі все, що він чує про позицію України саме від українських колег – це повернення усіх територій, включаючи Крим, та для німецького депутата це позиція, «яка має значення».

Вагенер додав, що зрештою, більшість воєн закінчуються певною домовленістю. Однак метою військової підтримки нашої країни має бути те, щоб Україна була якомога сильнішою в момент переговорів (...).

Вступ до НАТО в обмін на території: на Україну тиснуть щодо мирних переговорів та виборів президента, але є нюанси ([Інформатор](#)).

У наслідок можливих домовленостей із Росією миру досягти не вдасться, буде максимум перемир'я, воно піде на користь ворогу, але суспільство та ветерани війни такі рішення влади не заперечуватимуть, кажуть експерти.

Американське видання Financial Times з посиланням на анонімних дипломатів написало, що Україна нібито може погодитися на завершення війни по лінії фронту в обмін на безпеку, що одразу ж спростував речник МЗС Георгій Тихий. У Верховній Раді теж таку інформацію називають фейком. Але нардеп Олександр Мережко каже, що переговори все ж можуть відбутися і «радикальний сегмент» сприйме їх як капітуляцію, особливо з територіальними поступками. Проте Україна може обміняти території на вступ до НАТО – про це неодноразово казали експерти. Інформатор розбирався, чи погодяться українці на умовний мир та безпеку в обмін на території.

Західні партнери дійсно тиснуть на нашу державу, щоб погодитися на певні умови Кремля. Але це буде не завершення війни, а «перемир'я» – і воно буде тимчасовим, вважає соціолог Андрій Єременко (...).

Водночас Bloomberg писав, що пауза може поставити під загрозу міжнародну підтримку України. Це ще більше ускладнить завдання захисту від відродженої Росії.

Про переговори у коментарі FT заявив і нардеп зі «Слуги народу» Олександр Мережко. Втім, каже він, будь-який формат і результат не задовольнить «радикальний сегмент» українців, який назве його «капітуляцією» перед Росією.

У відповідь йому заступник командира 3 ОШБр Максим Жорін каже, що прийняття будь-яких умов Росії – це капітуляція (...).

Гендиректор Київського міжнародного інституту соціології Володимир Паніотто каже, що станом на травень 2024-го, згідно з соціологічними опитуваннями, українці не погоджуються віддати Росії території (...).

Про те, що Київ можуть взяти у НАТО в разі територіальних поступок, казав і експертен НАТО Андерс Фог Расмуссен в 2023 році, а керівник апарату генсека Стіан Єнссен того ж року заявив, що Київ може отримати членство в Альянсі в обмін на відмову від частини своїх територій (...).

У липні, за опитуванням КМІС, вже третина українців вважала, що держава може розглянути можливість відмови від деяких своїх територій для досягнення миру. Найбільше тих, хто виступають за територіальні поступки, проживають на сході та півдні України. Тобто в регіонах, де ведуться активні бойові дії. Водночас частка тих, хто виступає проти територіальних поступок, все одно найбільше, але вона поступово зменшується. (...).

2.10

Сі Цзіньпін: Китай разом із Росією робитиме внесок у підтримання стабільності в світі ([Укрінформ](#)).

Голова КНР Сі Цзіньпін запевнив російського правителя Володимира Путіна в готовності Китаю розширювати всебічне співробітництво з РФ, а також спільно з Росією робити внесок у підтримання стабільності на планеті.

«Я надаю великого значення розвитку китайсько-російських відносин і готовий працювати з президентом Путіним, щоб... постійно розширювати всебічне співробітництво між Китаєм і Росією... та продовжувати робити внесок у підтримання миру і стабільності на планеті», - написав Сі у вітальному посланні Путіну з нагоди 75-річчя встановлення дипвідносин між двома країнами.

Китайський лідер додав, що Китай і Росія є світовими державами та великими країнами, що розвиваються, політична взаємна довіра між якими продовжує зміцнюватись, а їх практична співпраця досягла чудових результатів.

Путін, зазначили у зовнішньополітичному відомстві КНР, назвав сучасні російсько-китайські відносини такими, що знаходяться на рекордно високому рівні за всю історію.

За словами господаря Кремля, Росія і Китай активно співпрацюють у різних сферах, ефективно взаємодіють у міжнародних та регіональних справах і він вірить, що «російсько-китайське всеосяжне стратегічне партнерство продовжуватиме зміцнюватись та сприяти безпеці і стабільності в Євразії та світі».

3.10

У Німеччині закликали до переговорів України з РФ «в дусі Будапештського меморандуму» ([УНІАН](#)).

Група німецьких регіональних політиків закликали до мирних переговорів між Україною та РФ «в дусі Будапештського меморандуму». Відповідний маніфест публікує газета Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ).

З миротворчою ініціативою виступили прем'єр-міністри федеральних земель Саксонія та Бранденбург Міхаель Кречмер і Дітмар Войдке, а також голова регіонального відділення опозиційної партії ХДС в Тюрингії Маріо Фойгт.

Вони зазначають, що епоха після закінчення холодної війни, коли Німеччина була оточена лише дружніми мирними країнами, стала періодом

процвітання для країни. Натомість зараз на континенті вирує війна, в якій загинули десятки тисяч людей, мільйони стали біженцями (...).

Разом з тим троє політиків визнають, що Росію ще належить посадити за стіл переговорів. На їхнє переконання, для цього потрібен міцний і єдиний альянс (...).

Кречмер, Войдке і Фойгт наголошують, що домогтися безпеки можна «лише з сильною позицією» (...)

Не просто так говорять за «переговори»: чого зараз хоче Росія у війні проти України ([24 канал](#)).

Диктатор Володимир Путін, можливо, хотів би «переговори» з Україною. Але тут йдеться не про адекватні домовленості, а про капітуляцію.

Російський опозиційний політик Геннадій Гудков зауважив, що адекватні переговори України та Росії зараз неможливі. Путін не буде дотримуватися ніяких домовленостей. Його потрібно змусити це зробити.

Як наголосив Гудков, єдиний намір Путіна – перемогти у війні проти України. Кремль готовий припинити бойові дії. Але ні про які мирні наміри тут не йдеться. Це буде підготовкою до наступної війни. Росія хоче посилити власний ВПК та загалом свою армію, щоб знову напасти (...).

5.10

Захід почав тиснути на Київ, змушуючи до переговорів з РФ, - El Pais ([УНІАН](#)).

Західні партнери почали новий етап тиску на Київ, аби той став зговорливішим щодо умов припинення війни. Про це пише іспанська газета El Pais.

Видання зазначає, що багато оглядачів назвали провальними і навіть катастрофічними результати поїздки президента Володимира Зеленського до США наприкінці вересня. Так, республіканці прямо дали зрозуміти, що першочерговим завданням Києва є піти на поступки Росії задля припинення війни. А президент Джо Байден, хоч і оголосив про новий пакет військової допомоги, але відмовився скасувати обмеження на використання ракет проти Росії.

Кандидат в президенти Дональд Трамп відверто принижував Зеленського на своїх передвиборчих мітингах увесь час, доки український лідер перебував у США, пише газета. А виступ Зеленського в ООН не знайшов очікуваного відгуку у решти світу.

Зеленський намагався представити партнерам «План перемоги», який дозволив би вийти на переговори з РФ з позиції сили. Натомість партнери України просто хочуть, аби ці переговори відбулися якомога швидше, пише El Pais (...).

«План перемоги» Зеленського передбачає вимогу вступу України до НАТО протягом кількох місяців. Президент Фінляндії Александер Стубб 27

вересня на Гельсінському безпековому форумі заявив про неможливість вступу України в Атлантичний альянс у такий короткий термін (...).

Насправді почати переговори з Росією неможливо, - Фейгін (Еспресо).

Російський опозиційний політик Марк Фейгін:

Вашингтон все прекрасно розуміє, просто він робить інше. Розуміння ситуації там є. Інше питання – можливо, і вигідно, щоб переговорний процес був і щоб Путін не впав остаточно. Ми про це багато разів говорили, оскільки вони бояться хаосу, вакууму, який може виникнути у зв'язку з поразкою Путіна. І не зрозуміло, хто на його місце прийде, нема прогнозуємої особи. Вони, мабуть, над цим питанням працюють, але не готові приймати занадто швидкі та реактивні дії для досягнення результату по тому ж Плану перемоги, оскільки це приведе до хаотичних наслідків у самій Росії.

Я припускаю, що якісь консультації могли бути в Катарі. Мають бути визначені параметри, за якими базовими підставами йтимуть ці переговори. Українська сторона, як і міжнародна спільнота, запропонувала Формулу миру, міжнародне право, розуміння міжнародної безпеки. А оскільки бази не визначені, продовжується суперечка – де там червоні лінії, так би мовити, геополітичні реалії, тобто обговорюють право сили. Насправді почати переговори неможливо, тому що конкурують два принципи – право сили та міжнародне право. Поки не домовляться про це, неможливо сісти за стіл переговорів.

Мерц пропонує створити чотиристоронню контактну групу по Україні (DW).

Голова Християнсько-демократичного союзу і кандидат у канцлери ФРН від опозиційного блоку ХДС/ХСС Фрідріх Мерц пропонує створити контактну групу у складі Німеччини, Франції, Великобританії та Польщі для вироблення пропозицій щодо європейського устрою після закінчення війни РФ проти України.

Поряд зі США, саме ці чотири країни, на думку очільника ХДС, «мають достатній політичний, економічний і військовий потенціал, і можливості, щоб вплинути на формування політичного порядку в Європі після агресивної російської війни». Саме тому влада цих чотирьох країн має вже зараз створити контактну групу глав урядів або міністрів закордонних справ, впливає із заяви Мерца.

Кандидат у канцлери озвучив дві необхідні умови для співпраці та розробки пропозицій. По-перше, пропозиції щодо мирного плану не повинні висуватися Німеччиною поодиночі, «а тільки в тісній координації з цими європейськими партнерами». По-друге, у країнах Східної та Центральної Європи, а особливо в Україні, «ніколи не повинно складатися враження, що політична карта Європи перемальовується у них за спиною».

Не називаючи імен німецьких політиків, голова ХДС розкритикував заклики до «швидкого укладення» мирної угоди між Україною та Москвою. Переговори можливі лише тоді, коли Москва усвідомлює, що подальші територіальні захоплення неможливі військовим шляхом, вважає Фрідріх Мерц.

«Відмова від подальшої оборони України, з іншого боку, можливо, призведе до миру (і до кінця України) швидше, але на умовах, що можуть сподобатися пані Вагенкнехт і АдН. Однак це вже не буде та Європа і свобода, за яку боролися батьки-засновники ЄС і народи Східної Європи після розпаду Радянського Союзу», - наголошує Мерц.

Відновлення України від наслідків російської агресії

На заробітну плату в межах проєкту «Армія відновлення» направили майже €1,5 мільярда ([Укрінформ](#)).

Із початку старту проєкту «Армія відновлення» до виконання суспільно корисних робіт в Україні залучено понад 183 тис. безробітних, на заробітну плату яким направлено 1,486 млрд грн.

Станом на 30 вересня 2024 року, починаючи з 1 жовтня 2022 року, Державна служба зайнятості видала 183 940 направлень на виконання суспільно корисних робіт, найбільше - у Харківській області (28 870 направлень).

Загалом до проєкту «Армія відновлення» доєдналися 19 регіонів.

На виплату заробітної плати за участь в урядовому проєкті «Армія відновлення» вже направлено 1 486 млн грн.

Оплата за суспільно корисні роботи становить 12 тис. грн за повний відпрацьований місяць.

Понад 1000 українців придбали житло в межах проєкту НОМЕ: Компенсація за знищене житло ([Східний Варіант](#)).

Понад тисячі осіб, чиє житло було знищене, скористались державною програмою та реалізували своє право на компенсацію з використанням житлового сертифіката і придбали нову оселю. Це стало можливим завдяки фінансовій підтримки Банку розвитку Ради Європи в рамках проєкту «НОМЕ: Компенсація за знищене житло».

Віце-прем'єр-міністр України - Міністр розвитку громад та територій Олексій Кулеба:

Перший транш в обсязі 70 млн євро спрямовано на оплату близько 2000 житлових сертифікатів. За один місяць реалізації проєкту «НОМЕ» понад тисячу власників знищеного житла придбали нове. Проєкт профінансовано Банком розвитку Ради Європи і це є стратегічним вкладом у відновлення України. За що ми щиро вдячні нашим партнерам. Плануємо продовжити співпрацю і у 2025 році. Про це домовились з Головою Банку розвитку Ради Європи Карлом Монтічеллі під час зустрічі.

Кредитна угода на 100 мільйонів євро між Україною та Банком розвитку Ради Європи (СЄВ) була підписана у червні цього року під час Конференції з відновлення України (Ukraine Recovery Conference, URC2024).

Міністерство розвитку громад та територій зараз готує запит на виплату другого траншу в розмірі 30 млн євро для наступного етапу реалізації проєкту.

В рамках проекту «НОМЕ: Компенсація за знищене житло» власники житлових сертифікатів, отриманих за державною програмою компенсацій за пошкоджене та знищене житло, зможуть придбати нові оселі замість знищених через російську агресію. Пріоритетне право на компенсацію за програмою мають учасники бойових дій, Захисники і Захисниці, які повертаються та потребують відновлення, особи з інвалідністю та багатодітні сім'ї.

На сьогодні до Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна (РПЗМ) внесено понад 387 тисячі об'єктів нерухомості.

Уряд перерозподілив 4,5 млрд грн субвенції на відновлення України ([УНН](#)).

Кабмін перерозподілив між місцевими бюджетами 4,5 млрд грн субвенції на проекти з відновлення України. Раніше уряд розподілив 2,5 млрд грн гранту від Японії на енергетику, розмінування та транспорт.

Представник уряду в парламенті Тарас Мельничук:

Здійснено перерозподіл у 2024 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів у рамках Програми з відновлення України між місцевими бюджетами в сумі 4 млрд 498 млн 984, 3 тис. гривень.

Японія надала Україні грант на 2,55 мільярда гривень для закупівлі важливого обладнання в рамках Програми екстреного відновлення ([24 канал](#)).

Японське агентство міжнародного співробітництва виділило Україні 2,55 мільярда гривень за Програмою екстреного відновлення. Сьогодні уряд ухвалив рішення про те, куди спрямувати ці гроші.

Відповідна Грантова угода була підписана між Україною та Японією 19 лютого 2024 року. Програми екстреного відновлення є третьою фазою цієї угоди.

Міністерство енергетики отримає 1,3 мільярда гривень на придбання обладнання для енергетичного обслуговування. Ще 782 мільйони спрямують до ДСНС та МВС, щоб вони придбали обладнання та конструкцій для гуманітарного розмінування.

Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури отримає решту 520 мільйонів гривень та придбає обладнання для транспортного сполучення.

На Київщині схвалили заявки на майже 10 млрд грн за програмою «Відновлення» — ОВА ([Суспільне Новини](#)).

У Київській області в межах програми «Відновлення» схвалили понад 15,8 тисяч заявок на ремонт, купівлю та будівництво житла для тих жителів регіону, які постраждали внаслідок російської військової агресії. Загальна сума трьох етапів програми — майже 10 мільярдів гривень.

Голова Київської обласної військової адміністрації Руслан Кравченко пояснив, що перший етап реалізації програми «Відновлення» передбачає надання грошової компенсації на проведення поточних і капітальних ремонтів. Комісії ухвалили понад 13 тисяч позитивних рішень на суму понад 1,7 млрд гривень.

На другому етапі постраждалим внаслідок російської військової агресії надають сертифікати на купівлю житла. Нині погоджено 2,3 тис. заявок на суму понад 6,6 млрд грн.

Третій етап – надання грошової компенсації на будівництво нового житла замість зруйнованого. Схвалено 511 заявок на суму понад 1,53 млрд грн, повідомив Кравченко.

Внутрішньополітична повістка США та Україна

Питання допомоги Україні

30.09

Сенатор США Рубіо вважає, що Трамп хоче посилити позиції України в мирних переговорах ([Liga.net](#)).

Сенатор від Республіканської партії Марко Рубіо, який відіграє важливу роль у сенатському Комітеті розвідки, вважає, що кандидат у президенти США Дональд Трамп прагне зміцнити позиції України в майбутніх мирних переговорах. Про це він заявив у інтерв'ю NBC News.

Сенатор Марко Рубіо:

Я не на боці Росії, але, на жаль, реальність така, що шлях для України до закінчення цього – це врегулювання через перемовини. Я хочу, ми хочемо, і я хочу вірити, що Дональд Трамп хоче, аби Україна мала більше важелів у цих перемовинах.

Він також зазначив, що адміністрація чинного президента Джо Байдена, представника Демократичної партії, також вважає, що російсько-українська війна врешті-решт має закінчитися переговорами.

«Ми сподіваємось, що коли прийде час, українська сторона матиме більше впливу, ніж російська», – підсумував Рубіо.

«Угода буде справедливою»: Трамп зробив заяву про війну в Україні ([УНІАН](#)).

Кандидат у президенти США Дональд Трамп під час інтерв'ю для The Washington Post заявив, що лідер Кремля Володимир Путін ніколи не почав би повномасштабну війну проти України: «Ми б говорили про це, це було б його мрією, але він би ніколи не пішов на це зі мною [при владі]».

Трамп наголосив, що головною проблемою він досі вважає те, що «Європа, як і раніше, з НАТО не платить свою долю». Він вважає, що країни Європейського Союзу мають вкладати в оборону стільки ж, скільки й США, оскільки, за його словами, економіка ЄС «схожа за розміром» зі Сполученими Штатами. Республіканець також згадав про окремі країни, такі як Польща, Литва, Латвія та Естонія.

Гельсінська комісія США вимагає визнати росію постійною загрозою безпеці ([hromadske](#)).

Комісія з питань безпеки та співробітництва в Європі (Гельсінська комісія США) вимагає відмовитися від статус-кво у відносинах з росією і

визнати, що Москва є «постійною» загрозою глобальній безпеці. У документі наголошується на тому, що США повинні переосмислити своє ставлення до Росії, як вони робили це у відносинах з Китаєм протягом останніх кількох років, і відповідно розподілити ресурси.

Також зазначається, що Вашингтон зобов'язаний здійснити заклик до «масованої» військової та гуманітарної допомоги Україні, а також надання українським Збройним силам можливості завдати удару вглиб Росії за допомогою американської зброї.

Як пише Hill, політичні пропозиції цієї доповіді виходять за межі зобов'язань адміністрації президента США Джо Байдена щодо України, а також суперечать позиції кандидата у президенти Дональда Трампа.

Голова Гельсінського комітету Джо Вілсон відкинув можливість того, що Трамп укладе угоду з главою РФ Володимиром Путіним:

Для мене немає сумнівів, що Дональд Трамп побачить нещирість воєнного злочинця Путіна. Путін — не та людина, з якою можна досягти угоди, яка була б суттєвою і тривалою.

01.10

FT: Байден може погодитися просувати статус заявки України на членство в НАТО (Суспільне).

Є попередні ознаки того, що президент США Джо Байден може погодитися просувати статус заявки України на членство в НАТО до того, як залишить посаду в січні.

Про це йдеться у присвяченій Україні статті видання Financial Times:

«Під час, можливо, його останньої поїздки до Європи перед відставкою з поста президента Байден головуватиме на зустрічі України та її союзників у Німеччині 12 жовтня. Західний чиновник, поінформований про переговори Зеленського у Вашингтоні, сказав, що є попередні ознаки того, що Байден може погодитися просувати статус заявки України на членство в НАТО до того, як залишить посаду в січні», — пише видання.

Україні не потрібен дозвіл для ударів по російських цілях, вона має власну зброю – Держдеп США (Радіо Свобода).

Державний департамент США заявляє, що Україні не потрібен дозвіл, щоб завдати удару у відповідь по російських цілях, вона може використовувати власну зброю.

Речник Держдепу США Метью Міллер:

Україні не потрібен наш дозвіл, щоб завдати удару у відповідь по російських цілях. Вони є суверенною країною і можуть використовувати зброю, яку вони створюють самостійно, а її дуже багато, якщо ви подивитесь на програми, які вони запровадили протягом останнього року. А якщо поглянути на зброю, яку ми їм надали, то ми чітко дали зрозуміти, що вони можуть використовувати її для ударів у відповідь по російських об'єктах через кордон, які здійснюють атаки

Отже, за його словами, Україна має величезну кількість засобів для захисту, а удари західною зброєю вглиб території РФ не є «єдиною магичною можливістю, що змінить хід конфлікту».

«Ми розглядаємо усі можливості, усі тактики і усю підтримку, яку ми надаємо Україні, в комплексі, і коли ми схвалюємо будь-яку нову систему озброєнь або будь-яку нову тактику, ми дивимось на те, як це вплине на усе поле бою і на усю стратегію України. І це те, що ми будемо робити і надалі», – додав Міллер.

«Він мені подобається». Трамп відкинув заяви про своє «негативне ставлення» до Зеленського ([Liga.net](#)).

Кандидат у лідери США від республіканців Дональд Трамп заявив, що йому «подобається» президент Володимир Зеленський, відкинувши припущення про його «негативне ставлення» до українського президента.

Американський журналіст у розмові з Трампом зазначив, що «деякі представники правих сил, які виступають проти України», вважають, що лідер республіканців поділяє їхнє негативне ставлення до Зеленського.

Трамп сказав, що український президент йому подобається:

Він мені подобається. Тому що під час інсценування імпичменту він міг би сказати, що не знав, що розмова записувалася. Він не зробив абсолютно нічого поганого.

США уклали контракт майже на \$7 млрд на виробництво бомб для України й не тільки ([Liga.net](#)).

На виробництво та постачання боєприпасів знадобиться близько 10 років, сказано на сайті Пентагону. Міноборони США уклало контракт із компанією Boeing на виробництво бомб малого діаметра. Серед інших країн боєприпаси отримає Україна, повідомляється на сайті Пентагону.

Контракт укладений на суму \$6,9 млрд і передбачає як виробництво, так і постачання бомб малого діаметра.

Виробництво налагоджено у Сент-Луїсі, штат Міссурі. Термін закінчення робіт за контрактом – 31 грудня 2035 року. США мають намір продавати боєприпаси Україні, а також Японії та Болгарії.

02.10

USAID надасть допомогу Україні на понад 1 млрд дол., з них 825 млн на енергетику ([Цензор.НЕТ](#)).

Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) виділило 825 мільйонів доларів на підтримку енергетичної системи України цієї зими. Також USAID виділяє 237 мільйонів доларів на гуманітарну допомогу Україні.

Адміністраторка USAID Саманта Павер:

З наближенням зими Путін знову атакує енергетичну інфраструктуру, сподіваючись використати холодну погоду як зброю проти українського

народу. Тому ми виділили 825 мільйонів доларів на енергетичну систему України цієї зими. Це майже вдвічі більше, ніж ми інвестували минулого року. І ці ресурси тепер дозволять нам підтримати тих, хто проводить ремонтні роботи, нарощує потужності й захищає критично важливу інфраструктуру.

03.10

США бачать у Плані перемоги України «продуктивні кроки» ([LIGA.net](#)).

Державний департамент США вважає, що План перемоги, який нещодавно представив президент Володимир Зеленський, має «низку продуктивних кроків».

Речник Держдепу США Метью Міллер:

Ми взяли цей план, переглянули його, побачили в ньому низку продуктивних кроків, які збираємося обговорити. Ми будемо спілкуватися з ними (з українською стороною. – *Ред.*) з цього приводу.

План перемоги, за словами Міллера, — це не просто питання дій, які зробить Україна. Він також передбачає дії, які мають вжити інші країни. Міллер зауважив, що поки Україна не розкривала деталей цього плану публічно, тож і США утримаються від обговорень, але візьмуть цей план до уваги.

Держдеп США відреагував на інформацію про страту українських військовополонених ([Українська правда](#)).

У Держдепартаменті США зазначили, що вважають доречним розслідування Україною масової страти росіянами українських полонених.

Речник Держдепу США Метью Міллер:

Ми бачили ці повідомлення (про розстріл росіянами українських полонених – *ред.*). Я не маю незалежної інформації на підтвердження цього, але вважаю доречним, що Україна проводить розслідування.

Водночас у ширшому контексті Міллер зауважив, що «від самого початку конфлікту (повномасштабного вторгнення РФ в Україну – *ред.*) Росія вчиняє жахливі дії».

04.10

Пентагон про збиття ракет над Україною, як над Ізраїлем: Це втягне США у війну ([hromadske](#)).

У Пентагоні пояснили, що Ізраїль та Україна є «дуже різними полями битв» — і збиття російських ракет з території Польщі чи Румунії втягне США в російсько-українську війну.

Заступниця речника Міністерства оборони США Сабріна Сінгх:

Україна змогла успішно захиститися від російських ударів по своїх містах, населенню, інфраструктурі. І ми продовжуватимемо забезпечувати її підтримкою, необхідною для цього.

Вона зазначила, що від початку російського вторгнення президент США Джо Байден скерував зусилля Пентагону на забезпечення України тим, що їй потрібно на полі бою.

Сінгх додала, що міністр оборони США Ллойд Остін отримав від свого українського колеги Рустема Умерова інформацію про ситуацію на фронті, щоб краще зрозуміти, якого озброєння наразі потребує Україна.

Однак представниця Пентагону наголосила, що збиття ракет з територій Польщі чи Румунії призведе до втягнення американців у війну.

Мін'юст США заблокував 41 інтернет-домен, пов'язаний із російською розвідкою ([Суспільне](#)).

Міністерство юстиції США видало ордер на вилучення інтернет-доменів, які використовувалися агентами російської розвідки та їхніми довіреними особами для комп'ютерного шахрайства та зловживань у країні.

Департамент діяв одночасно з цивільним позовом Microsoft щодо обмеження 66 інтернет-доменів, які використовуються тими самими агентами.

Заступник генерального прокурора Ліза Монако сказала:

Сьогоднішнє вилучення 41 інтернет-домену відображає діючу кіберстратегію Міністерства юстиції – використання всіх інструментів для знищення та стримування зловмисних кіберакторів, спонсорованих державою.

За її словами, російський уряд використовував цю схему для крадіжки конфіденційної інформації американців, застосовуючи нібито легальні електронні поштові скриньки, щоб обманом змусити жертв розкрити свої облікові дані.

Вибори президента США - 2024

30.09

Звинувачений у спробі замаху на Трампа не визнав себе винним ([Радіо Свобода](#)).

Раян Рут, якому висунули звинувачення в спробі замаху на кандидата на виборах президента США від Республіканської партії Дональда Трампа не визнав себе винним за всіма пунктами, включно зі спробою вбивства.

Чоловік, який, за даними слідства, провів 12 годин у штаті Флорида біля поля для гольфу Дональда Трампа, перш ніж Секретна служба США помітила його з гвинтівкою, ненадовго з'явився у федеральному суді Вест-Палм-Біч.

Республіканці закладають правові основи для скасування результатів виборів – ЗМІ ([Укрінформ](#)).

Республіканці закладають правову основу для оскарження результатів виборів у США, вважають експерти та представники команди кандидатки від

демократів Камали Гарріс. Представники Республіканської партії, як правило, подають клопотання до суду, щоб забезпечити різні обмеження на допуск до голосування, необхідні нібито для запобігання фальсифікаціям, тоді як демократи просять суди забезпечити доступність до голосування.

В американському штаті Аризона адвокатська група «Америка понад усе» під проводом Трампового радника Стівена Міллера просуває ідею щодо можливості анулювати судовими рішеннями результатів виборів через «збої чи порушення» з боку місцевих посадовців.

У заяві команди Гарріс зазначається, що республіканці «планують посіяти недовіру до наших виборів і підірвати нашу демократію, щоб потім, коли вони програють, можна було кричати, що це нечесно».

Трамп зажадав відставки та імпічменту Гарріс ([Укрінформ](#)).

Кандидат на посаду президента США від республіканців Дональд Трамп зажадав відставки віцепрезидентки Камали Гарріс та закликав оголосити їй імпічмент.

Експрезидент США заявив на мітингу в штаті Пенсильванія:

Її потрібно дискваліфікувати. Вона повинна піти у відставку з посади віцепрезидента, – сказав Трамп у контексті проблеми міграції на американо-мексиканському кордоні. – Вона має бути піддана імпічменту та притягнута до відповідальності за свої дії.

За словами кандидата від республіканців, Гарріс також слід позбавити права балотуватися на посаду президента.

У п'ятницю віцепрезидентка відвідала кордон з Мексикою. Там вона закликала до посилення заходів безпеки й розкритикувала Трампа за його роль у відхиленні відповідного двопартійного законопроекту.

Як зазначається, Дональд Трамп традиційно погрожує судовими позовами своїм політичним суперникам, зокрема президенту Джо Байдену, а також кандидатці від демократів на виборах 2016 року Гіларі Клінтон.

При цьому проти самого Трампа порушено кілька кримінальних справ, за однією з них – про підкуп порнозівки за мовчання – його визнано винним.

2.10

Дебати кандидатів у віцепрезиденти США: згадали Близький схід та Путіна, але не Україну ([Liga.net](#)).

Кандидати у віцепрезиденти США Тім Волц (демократи) та Джей Ді Венс (республіканці) 2 жовтня провели дебати. Вони зосередилися на питаннях внутрішньої політики, а російсько-української війни торкнулися опосередковано.

Коли обидвом кандидатам поставили запитання про підтримку превентивного удару Ізраїлю по Ірану, щоб зупинити розвиток ядерної програми, жоден не дав прямої відповіді.

Волц заявив, що не потрібно допустити кандидата у лідери США від республіканців Дональда Трампа до Білого дому, оскільки він «розвернувся

обличчям до Путіна та КНДР» і також він не допоможе виправити ситуацію на Близькому сході. Також він наголосив, що слова Трампа щодо угод з Путіним та Кім Чен Ином є «небезпечними та шкодять інтересам США».

У питанні імміграції Венс критикував кандидатку у президенти США від демократів Камалу Гарріс за нібито скасування політики Трампа щодо будівництва стіни на кордоні з Мексикою, тоді як Волц закликав до розробки справедливого міграційного законопроекту.

Дискусія про аборти також виявила різні підходи кандидатів, де Волц підтримав право жінок на вибір, а Венс заперечив національну заборону на аборти, хоча раніше висловлювався проти них.

Виборці не могли чітко визначити, чий виступ їм сподобався більше: 51% опитаних американців відповіли, що Венс виступив краще, а 49% віддали перевагу Волцу.

Дебати Тіма Волза і Джей Ді Венса: хто переміг – опитування (Факти).

Під час перших і, ймовірно, єдиних віцепрезидентських дебатів між Тімом Волзом і Джей Ді Венсом виборці, які спостерігали сказали, що вони були на рівні, і переважна більшість вважає, що тон дебатів був позитивним.

Про це свідчать результати опитування CBS News.

42% виборців, які дивилися дебати, сказали, що Венс виграв дебати. Тоді як 41% вважають, що переможцем став Волз.

17% вважають, що кандидати були на рівні, тобто нічия.

Напередодні дебатів демократи з більшим ентузіазмом ставилися до Волза, ніж республіканці до Венса.

Для більшості глядачів дебатів обидва кандидати здавалися сьогодні поміркованими, а не екстремістськими.

І обидва кандидати набрали більшість голосів, заявивши, що готові стати президентом США, якщо це стане необхідним. Більшість партійців вважали, що лише кандидат від їхньої партії готовий стати віцепрезидентом, тоді як більшість незалежних заявили, що готові обидва.

Кандидати вважалися рівними у деяких питаннях, які підіймалися на дебатах, включаючи економіку та конфлікт на Близькому Сході.

Волз вважався кращим в обговоренні питань охорони здоров'я та абортів, натомість Венс мав перевагу в питаннях імміграції.

Обидва кандидати покращили свій загальний імідж серед виборців порівняно з попередніми дебатами. До дебатів більше глядачів мали негативне ставлення до Венса, але після дебатів трохи більше глядачів мали позитивне ставлення до нього, ніж негативне.

Хоча глядачі вважали, що загальний тон дебатів був позитивним, хоча Венс витрачав більше часу на напади на Камалу Гарріс і Тіма Волза, ніж на пояснення власних поглядів. Натомість більшість виборців вважають, що Волз витрачав більшу частину часу на пояснення власних поглядів.

Опитування CBS News/YouGov ґрунтується на 1 630 інтерв'ю з потенційними виборцями, які повідомили, що дивилися віцепрезидентські дебати у вівторок, 1 жовтня 2024 року.

Трампа «вдавався до злочинів» у спробі втримати владу у 2020 році, - прокуратура США ([РБК-Україна](#)).

Про це йдеться в оприлюднених судових документах, які містять нові докази у справі про вибори 2020 року.

«Хоча обвинувачений був чинним президентом під час інкримінованих йому змов, його схема була по суті приватною. Коли обвинувачений програв президентські вибори 2020 року, він вдався до злочинів, щоб спробувати залишитися при владі», - йдеться у позові команди спеціального прокурора Джека Сміта.

У документі стверджується, що Трамп «заклав основу» для відхилення результатів виборів до їх закінчення, заявивши радникам, що у разі, якщо він лідируватиме на ранньому етапі, він «оголосить про перемогу до підрахунку голосів та прогнозування переможця».

Одразу після виборів, кажуть прокурори, його радники намагалися посіяти хаос у підрахунку голосів. В одному випадку співробітнику кампанії, якого описують як спільника Трампа, повідомили, що результати на користь демократа Джо Байдена на виборчій дільниці в Мічигані видаються точними. Імовірно, ця людина відповіла: «знайдіть причину, через яку це не так» і «дайте мені можливість подати позов».

В оприлюдненому документі йдеться про те, що Трамп висував звинувачення в шахрайстві, хоча знав, що вони помилкові. Він зізнавався, що звинувачення в порушеннях на виборах, висунуті його адвокатом, були «безглуздими», і посилався на науково-фантастичний серіал «Зоряний шлях».

Прокурори також стверджують, що Трамп використав свій акаунт у Twitter для поширення хибних тверджень про фальсифікацію виборів, нападок на «тих, хто говорить правду»! про його поразку та закликів до своїх прихильників приїхати до Вашингтона 6 січня 2021 року, коли було здійснено спробу штурму Капітолію.

Гарріс випереджає Трампа на 2% у ключовому штаті Пенсильванія ([Укрінформ](#)).

В американському штаті Пенсильванія, де голосування значною мірою визначатиме результати виборів президента, кандидатка від демократів Камала Гарріс трохи випереджає представника республіканців Дональда Трампа.

Гарріс набирає 49% голосів імовірних виборців, а Трамп – 47%, 3% респондентів не визначилися.

Зазначається, що Трамп випереджає Гарріс лише серед виборців старших 50 років, котрі вважають інфляцію і високі ціни головними проблемами США.

Найбільш проблемними для експрезидента є молоді та чорношкірі виборці, які також скептично ставалися до кандидатури Джо Байдена, вказує видання.

4.10

Трамп повернеться до штату, де у нього стріляли. Маск заявив, що прийде підтримати ([Liga.net](https://liga.net)).

Республіканець назвав своє повернення до Батлера після замаху «історичним».

Американський мільярдер і гендиректор компанії SpaceX Ілон Маск заявив, що прийде підтримати кандидата в президенти США Дональда Трампа в Батлері, де на нього було скоєно замах: «Я буду там, щоб підтримати!»

Напередодні Трамп оголосив у соцмережі, що повернеться до Батлера, штат Пенсільванія 5 жовтня і проведе там мітинг. Він зазначив, що це буде «історична» подія.

Команда Гарріс занепокоєна схильністю Волза до неправдивих заяв ([Укрінформ](https://ukrinform.com)).

Члени команди кандидатки на посаду президента США від демократів Камали Гарріс зіткнулися з проблемою, про яку раніше не було відомо: висуванець на пост віцепрезидента Тім Волз схильний робити неточні заяви, за які доводиться виправдовуватися перед громадськістю.

Так, модератор теледебатів між Волзом та кандидатом від республіканців Джей Ді Венсом на CBS запитав про його поїздку в Гонконг у 1989 році. Протягом багатьох років Волз публічно стверджував, що був там під час придушення протестів у Пекіні. Але на дебатах він заявив: «Усе, що я сказав з цього приводу, – це те, що я був там того літа».

«Часом я туплю», – додав він, визнавши, що переплутав дати.

Волз також неодноразово описував себе як «старшого сержанта у відставці». Проте він так і не закінчив відповідні сержантські курси.

Кілька років тому під час виборчої кампанії на посаду губернатора він заявив, що не хоче, аби та зброя, яку він «носив на війні», була доступною для пересічних американців, – створюючи хибне враження, що брав участь у бойових діях.

Кампанія Гарріс заявила, що він «обмовився».

Крім того, політикові часто доводиться виправдовуватися стосовно відомого факту з біографії Волза – арешту в 1995 році за водіння в нетверезому стані, коли він був шкільним учителем у Небрасці.

Politico зазначає, що неправдиві твердження Волза суперечать його образу добропорядного й чесного хлопця із Середнього Заходу.

05.10

Байден про вибори президента США: не знаю, чи будуть вони мирними (РБК-Україна).

Американський президент Джо Байден не впевнений, що вибори у США 5 листопада відбудуться мирно.

Зокрема, він, пославшись на нещодавні коментарі Дональда Трампа та Джей Ді Венса, висловив стурбованість.

Президент США Джо Байден:

Я впевнений, що вибори будуть вільними та справедливими. Я не знаю, чи будуть вони мирними.

За його словами, минулого разу результат не сподобався Трампу і це призвело до спроби взяти Капітолій штурмом. Його кандидат у віцепрезиденти Венс також не сказав, що прийме результат виборів-2024.

«Тому я стурбований тим, що вони мають намір робити», - додав Байден.

Коментарі зарубіжних політиків

30.09

(Укрінформ)

ЄС погодився розпочати переговори з Україною та Молдовою про членство в блоці, а також з Боснією і Герцеговиною. Ще п'ять країн на Західних Балканах перебувають на різних етапах процесу вступу.

Прем'єр-міністр Хорватії Андрій Пленкович:

За останні два з половиною роки ми стали свідками стратегічного зрушення в тому, що європейські столиці стали більш відкритими до розширення. Я вважаю, що Володимир Путін найбільше сприяв розширенню.

«У наступні п'ять років, особливо в рамках мандату нової Єврокомісії, буде цікаво спостерігати за тим, як кожна з них буде досягати прогресу і відповідати критеріям. Ми завжди готові підтримати прогрес наших сусідів», - сказав хорватський прем'єр.

Пленкович планує провести саміт на початку жовтня в Дубровнику за участю Президента Володимира Зеленського та лідерів країн Південно-Східної Європи.

«Ідея полягає в тому, щоб продемонструвати солідарність і підтримку України з боку групи країн, які мають багато історичних зв'язків з Україною та українським народом», - сказав він. Лідери підтримають український уряд «у його прагненні до свободи, до територіальної цілісності, а також у тому, як забезпечити належне функціонування української економіки в цих складних умовах».

(Українська правда)

Міністерка закордонних справ Німеччини Анналена Бербок

висловила підтримку ідеї постачання Україні далекобійних ракет для оборони, хоча канцлер Олаф Шольц виступає проти такого кроку, побоюючись ескалації війни.

Бербок акцентувала, що завжди говорила про те, що далекобійні ракети відіграють важливу роль, «особливо для подолання мінного поясу на сході України».

На запитання про можливість постачання Києву з Німеччини інших видів озброєння вона наголосила, що вже чітко висловила свою думку щодо цього, однак у Шольца – інша позиція.

«А в коаліції – у демократичній коаліції відбувається так, що, якщо партнери не можуть домовитися про один пункт, ми не можемо це підтримати (постачання далекобійної зброї в Україну. – ред.). Тоді це роблять американці, і британці, і французи», – вказала Бербок.

Також вона вкотре висловилася за продовження Німеччиною військової допомоги Україні.

Бербок аргументувала це тим, що особливо важлива ця підтримка з огляду на можливість повернення в Білий дім США експрезидента країни Дональда Трампа після виборів.

([Українська правда](#))

Президент Польщі Анджей Дуда заявив, що Польща не повинна пов'язувати питання згоди на ексгумацію жертв Волинської трагедії зі вступом України до ЄС.

Заступник міністра закордонних справ Польщі Теофіл Бартошевський:

Першим розділом переговорів про вступ України до ЄС буде верховенство права та система правосуддя. В рамках цього, безумовно, буде розглядатися питання ексгумації. Якщо ця глава не буде закрита, Україна не зробить жодного кроку вперед у наступних розділах.

Заступник міністра відзначив, що можливість ексгумації останків польських громадян і їх гідного поховання є «чимось абсолютно очевидним в нашому культурному колі».

«Ми не шантажуємо Україну, ми лише говоримо, що вони повинні поводитися відповідно до того, що вимагають європейські принципи. Я думаю, що врешті-решт ми дійдемо згоди в цьому питанні. Ми не хочемо помсти, ми не вимагаємо покарання, ми просто хочемо гідного поховання наших предків», – підкреслив Бартошевський.

([LIGA.net](#))

У НАТО «не бачать змін у ядерній політиці Росії», що вимагали б реакції з боку Альянсу.

Генсек НАТО Єнс Столтенберг підкреслює:

Те, що ми бачили, – це модель безрозсудної російської ядерної риторики та повідомлень, і це вписується в цю схему. Щоразу, коли ми посилювали нашу підтримку новими типами зброї, росіяни намагалися нам перешкодити. Вони не досягли успіху, і цей останній приклад не має завадити союзникам НАТО підтримати Україну.

Так він відреагував на заяви російського диктатора Володимира Путіна про те, що Росія може застосувати ядерну зброю, якщо по її території вдарять дроном, крилатою ракетою або іншим озброєнням.

Столтенберг сказав, що не існує «срібної кулі», яка різко змінила б ситуацію на фронті. Але удари вглиб Росії, на його думку, можуть мати значення в рамках ширших зусиль Заходу щодо військової допомоги Україні.

Також генсек НАТО зазначив, що найбільший ризик для Альянсу виникне, якщо РФ виграє війну проти України. Він додав, що будь-які переговори мають включати гарантії безпеки для України, особливо з боку США.

([Українська правда](#))

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг пояснив, що саме держави-члени Альянсу будуть вирішувати, чи запрошувати Україну, коли частина її території окупована:

Звісно, якщо говоримо, що єдиний спосіб для України стати членом (НАТО. – Ред.) – це закінчення війни і повний контроль над усією українською територією, тоді даємо президенту Путіну всі стимули просто знайти спосіб продовжувати війну.

«Але мій головний меседж у тому, що гарантії безпеки НАТО є шляхом забезпечення тривалого й справедливого миру для України», – додав він.

На питання, чи можливий у принципі сценарій, коли Україна стає членом Альянсу з частково окупованими територіями, Столтенберг підкреслив, що це «вирішують союзники по НАТО». Але, додав він, це має стати гарантією недопущення майбутньої агресії з боку Росії.

«І знов-таки, Україна сама вирішуватиме, що є прийнятним. Звісно, союзники по НАТО вирішують, чи можуть гарантії статті 5 застосовуватися до частин української території», – зазначив Столтенберг.

([Укрінформ](#))

У Нью-Йорку завершує роботу 79-та сесія Генеральної асамблеї ООН.

Міністр закордонних справ Нової Зеландії Вінстон Пітерс:

Коли Росія, постійний член Радбезу, незаконно вдерлася до свого сусіда, вона не лише порушила четвертий параграф другої статті Статуту ООН, а й діяла у повній зневазі до Статуту. Після цього Росія наклала вето на проєкт резолюції Радбезу із засудженням її дій і закликом до негайного виведення усіх сил з України. Росії не лише бракує щирості й моральної рішучості, необхідних для підтримки роботи ООН, її порушення мусять слугувати нагадуванням про давно назрілу реформу Ради безпеки.

Він наголосив, що суперництво між постійними членами Ради безпеки ООН й неналежне використання права вето «мають серйозний вплив на усі держави та організацію зовнішніх відносин». «Хоча деякі члени Ради безпеки стримано використовують своє право вето, інші послідовно й регулярно зловживають цією владою», - зазначив міністр.

Пітерс додав, що «світ 2024-го року дуже відрізняється від світу 1945-го року, тож нашим колективним інституціям слід розвиватися й відображати сучасні реалії». «Нам необхідна Рада безпеки ООН, яка більше схожа на сучасний світ, і нам також потрібна реформа вето», - підкреслив він.

([Укрінформ](#))

У Нью-Йорку завершує роботу 79-та сесія Генеральної асамблеї ООН.

Міністр закордонних справ Данії Ларс Расмуссен:

Я би хотів, аби Рада безпеки ООН була у кращій формі: більш підзвітна, більш ефективна, більш прозора й, понад усе, більш інклюзивна й репрезентативна.

Він наголосив, що «світові потрібна Рада безпеки, яка відображає сучасний світ, й яка спроможна реагувати на безпекові занепокоєння людей по всьому світу». «Даніі очевидно, що це потребує розширення Радбезу. Ми хотіли би бачити більше постійних й більше обраних членів», - зазначив міністр.

Расмуссен також закликав до обмеження використання права вето постійними членами Радбезу ООН. «Обидва аспекти давно назріли», - підсумував дипломат.

(Укрінформ)

У Нью-Йорку завершує роботу 79-та сесія Генеральної асамблеї ООН.

Міністерка закордонних справ Ісландії Тордіс Гильфадоттір:

Вдершись до України й силоміць захопивши її територію, Російська Федерація грубо порушила статут ООН й відступила від своїх основних зобов'язань постійного члена Ради безпеки щодо підтримки міжнародного миру.

Вона наголосила, що «неодноразові погрози Російській Федерації застосуванням ядерної зброї - безвідповідальні й небезпечні». «Ураховуючи дії РФ, не має залишитися сумніву щодо того, хто має рацію, а хто помиляється. Саме Путін створив брехливий наратив довкола вторгнення на територію України. Саме він розпочав цю безглузду війну. Саме Кремль здатний у будь-який момент припинити її, вивівши свої війська з усієї міжнародно визнаної території України», - зазначила міністерка.

Гильфадоттір додала, що «зневага РФ до принципів статуту ООН яскраво проявляється в Україні, але вона помітна й у багатьох інших частинах світу, де Росія чинить підступні спроби підірвати демократичні норми й розпалити насильство й хаос».

(Укрінформ)

У Нью-Йорку завершує роботу 79-та сесія Генеральної асамблеї ООН.

Прем'єр-міністр Хорватії Андрій Пленкович:

Усі держави-члени ООН мають право бути незалежними й їх громадяни мають бути вільними у виборі власного шляху. Вони не повинні залежати від дозволу сусіда й не мають залишатися на самоті під час військової агресії сусіда. На цьому тлі ми не втомимося від підтримки суверенітету й територіальної цілісності України й закликаємо усіх інших чинити так само.

Він наголосив, що російська військова агресія проти України «порушує усі норми міжнародного права». «Українські цивільні продовжують вмирати й страждати, а найбільша АЕС у Європі перебуває під загрозою. Це підриває усі принципи ядерної безпеки й може мати катастрофічні транскордонні наслідки», - зазначив прем'єр-міністр.

1.10

[\(Європейська правда\)](#)

Новообраний генеральний секретар НАТО Марк Рютте відзначив, що пріоритети Столтенберга під час його роботи на посту генсека стануть також і його пріоритетами у майбутньому.

«Україна. Ми маємо зробити так, щоб Україна вистояла як суверенна, незалежна, демократична нація», – сказав Рютте. Він підкреслив, що Україна «на вершині списку» його пріоритетів.

Іншими пріоритетами, за його словами, будуть стримування та оборона Альянсу. «Ми повинні витратити більше. Ми повинні підвищити нашу колективну оборону», – наголосив Рютте.

«Одна річ точно не зміниться. Це ключова місія НАТО: що ми захищаємо наших людей, наші держави і, звичайно, наші цінності», – сказав Рютте.

[\(Укрінформ\)](#)

Державний міністр у Міністерстві оборони Великої Британії Вернон Коукер:

Як новий уряд Великої Британії ми залишаємося повністю відданими досягненню успішного результату в Україні. І ми продовжуємо співпрацювати з союзниками в США та за їх межами, щоб забезпечити успіх в Україні. Нічого не зміниться в порівнянні з підтримкою дій в Україні попередньою владою. І ми підемо до кінця, і ми виділили кошти та ресурси для цього.

Міністр наголосив на тому, що російська агресія продемонструвала існуючі прогалини в європейській обороні, необхідність збільшення витрат та зміни підходів до колективної безпеки.

«Ми побачили деякі проблеми, пов'язані зі здатністю постачати в Україну боєприпасами та обладнанням так швидко, як ми хотіли б. Це не був той рівень, якого ми хотіли б. Також реагуємо на таке виснаження власних запасів. Тож зараз ми дуже уважно шукаємо, як збільшити, розширити та розвинути їх, щоб фактично забезпечити більше», - сказав Коукер.

За його словами, у майбутньому не тільки витрати на оборону повинні будуть зрости, але і запаси боєприпасів та обладнання для ведення війни, а також потрібно шукати нові способи ведення бою. Також слід реагувати та враховувати використання в Україні технологій та зміни способів ведення бою.

[\(РБК-Україна\)](#)

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте:

Я працював з Дональдом Трампом (екс-президентом США - ред.) багато років. І я тісно спілкувався з Камалою Гарріс (віце-президентом США - ред.). Я їх поважаю і я абсолютно впевнений, що в цьому питанні вони знають, що необхідно... Я впевнений, що ми залишатимемося об'єднаними.

Тому що всі розуміють, для чого це необхідно. Наша оборона, наші цінності поставлені на карту.

Але перше - нам потрібно вирішити питання війни. Щоб Україна отримала перевагу як незалежна демократична країна. Це наш пріоритет. Я не хочу зараз вдаватися в деталі який шлях попереду вступу України до НАТО. Але багато залежить від лідерів України, як розвиватиметься війна.

Ми хочемо, щоб Україна отримала переваги і в результаті, коли ми говоритимемо про мир, саме уряд України має вирішити, коли вони будуть готові вести переговори. Ми маємо спостерігати, як розвиватимуться події у наступні місяці, роки. І в цьому контексті вирішувати членство в НАТО. Але зараз у цей момент дуже важко передбачити, якою буде ситуація.

(РБК-Україна)

Речник Держдепартаменту США Меттью Міллер:

Україна є суверенною і може використовувати зброю, яку вона створює самостійно. А її дуже багато, якщо подивитися на програми, які українці запровадили протягом останнього року. Якщо поглянути на зброю, яку ми їм надали, то ми чітко дали зрозуміти, що вони можуть використовувати її для нанесення ударів у відповідь через кордон по російських об'єктах, які здійснюють атаки.

Міллер також додав, що США завжди прораховують додаткові інструменти, які можуть надати Києву.

(Українська правда)

Новий генеральний секретар Ради Європи Ален Берсе у виступі на Парламентській асамблеї РЄ 1 жовтня назвав Україну пріоритетом своєї роботи, так само як демократію та єдність.

«Рада Європи має відіграти важливу та унікальну роль для України на тлі російської агресії», – підкреслив він, нагадавши про роль Європейського суду з прав людини в розгляді справ, пов'язаних із війною в Україні, а також Реєстр збитків при РЄ.

«Ми повинні залишатися відкритими і творчими, щоб підтримати Україну в її стійкості і відновленні», – вважає генсек Ради Європи.

Крім того, Берсе закликав Раду Європи взяти на себе зобов'язання щодо демократії, яка занепадає в усьому світі через війни, зростання антисемітизму та глобальне потепління.

Також він вважає, що організація повинна шукати «шляхи зближення» Європи та взяти на себе зобов'язання щодо миру, стабільності, процвітання і безпеки.

(Українформ)

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте:

Я вражений тим, що робить Україна. Вони продемонстрували свою рішучість та креативність. Вони можуть відтіснити російські війська. Коли

ви запитаєте мене, яка зараз ситуація на полі бою, то ситуація на полі бою залишається складною.

За його словами, Україна веде цю війну заради самозахисту. І, з одного боку, українська армія утримує частину Курської області в Росії, проте з іншого боку – російські війська «домоглися певних обмежених успіхів на полі бою». Водночас він зазначив, що «цей прогрес, за останніми оцінками, коштував дорого».

Він зазначив, що російські втрати - 1000 вбитих чи поранених на день. «Це означає, що приблизно 500 тисяч було вбито чи поранено», - зазначив він.

(Укрінформ)

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте:

Підтримка Китаєм російської військової промисловості стала вирішальним фактором, який дозволяє Росії вести війну в Україні. Китай не може продовжувати підживлювати цей найбільший конфлікт в Європі з часів завершення Другої Світової війни, без того, щоб не завдати шкоди своїм інтересам та репутації.

Він нагадав, що Росія також отримує військову підтримку від Північної Кореї та від Ірану, що примушує розглядати питання безпеки у глобальному вимірі.

«Фокус уваги НАТО має бути зосередженим на євроатлантичній безпеці, щоб наше населення знаходилося у безпеці. Але загрози сьогодення дедалі більше перетворюються на глобальні. Тож я буду поглиблювати партнерство із країнами, які є близькими за переконаннями, далекими й близькими, які поділяють наші цінності», - зазначив новий керівник Альянсу.

(УНІАН)

Верховний представник Європейського Союзу із закордонних справ і політики безпеки, віце-президент Єврокомісії Жозеп Боррель:

Головними темами зустрічі міністрів закордонних справ G7 у Нью-Йорку були підтримка країни перед наближенням зими та уникнення великої гуманітарної кризи. Путін намагається досягти за допомогою енергетичного колапсу того, чого не може отримати на полі бою.

За оцінкою ООН, наступної зими українці можуть зіткнутися з ситуацією, коли вони перебуватимуть близько 20 годин на добу без електрики. Через кілька тижнів в Україні може виникнути велика надзвичайна ситуація, яка може призвести до того, що ще більше українців будуть змушені покинути свої домівки та країну.

Від початку повномасштабної війни країни-члени Європейського союзу підтримали енергетичну безпеку України на суму в щонайменше 2 мільярди євро. За його словами, країні необхідно передати більше систем протиповітряної оборони та перехоплювачів, а також надати дозвіл на обстріл військових об'єктів на території Росії:

Я також повторив заклик дозволити Україні обстрілювати аеропорти і пускові майданчики в Росії із західної зброї. Дозвольте Україні вражати стрільців, а не лише стріли! Поки що не всі згодні з цим заходом. Однак ми пообіцяли підтримувати Україну усіма можливими засобами так довго, як це буде потрібно, і енергетичний фронт буде вирішальним цієї зими.

(Укрінформ)

Міністр закордонних справ Литви Габріелюс Ландсбергіс:

Україна має перемогти. Україна має заявити, що вона перемогла, і міжнародна спільнота має це визнати, що це перемога. Тож, своєю чергою, Путін має програти, і це також має бути прийнято та визнано ним і його союзниками.

Він також відзначив, що перемога України - це єдиний «життєздатний сценарій для Європи та України».

За його словами, «Стаття 5 НАТО — це найпрактичніша гарантія безпеки, яку можна запропонувати Україні».

(РБК-Україна)

Новий прем'єр-міністр Франції Мішель Барньє:

Франція й далі підтримуватиме український народ. Це люди, які вже два з половиною роки від початку російського нападу борються й помирають заради суверенітету своєї країни й заради цінностей, які поділяємо і ми.

Він також заявив, що Франція спрямовуватиме зусилля на встановлення миру у всіх точках, де зараз тривають конфлікти, оскільки здатність французів брати на себе миротворчі ініціативи поважається та сприймається світом.

2.10

(Укрінформ)

Міністр оборони Швеції Пол Йонсон:

Політичний наратив і розуміння того, що Україна буде постачальником безпеки в рамках Альянсу, усвідомлення цього та досвід, який ми можемо отримати від України, на моє переконання, є абсолютно важливими.

За словами Йонсона, кількість військ, які Україна може надати в рамках колективної безпеки НАТО, «вражає». «І для Альянсу було б добре мати таку можливість. Той обсяг бойового досвіду, який Україна може надати, також є дуже важливим», - додав він.

Міністр оборони Швеції наголосив, що питання членства України в НАТО мають вирішувати лише України та члени Альянсу, і жодна країна за його межами не повинна мати право вето.

«Ми повинні керуватися міжнародним правом: Росія – агресор, Україна має право захищати себе на своїй території та за її межами. І це наш підхід до платформ і систем, які ми відправляли в Україну. Отже, міжнародне право – це те, чим ми керуємося. І очевидно, що Росія є агресором у цьому випадку.

Звичайно, українцям дуже важко воювати зі зв'язаною за спиною однією рукою. І Росія це використовує, застосовуючи для ударів артилерійські та інші пускові системи зі своєї території», - сказав міністр.

(Укрінформ)

В межах Варшавського безпекового форуму відбулася дискусія «No Time to Lose - Preparing Europe For a Conventional War» («Не можна гаяти час - готуємо Європу до конвенційної війни»).

Екскомандувач армії США в Європі генерал-лейтенант Бен Годжес:

Ми все ще не маємо адекватної (системи - ред.) протиповітряної та протиракетної оборони, щоб захистити наші аеропорти та морські порти і критичну інфраструктуру. Ми все ще... не можемо рухатися досить швидко в усій Європі. Тож питання військової мобільності досі є проблемою, яку потрібно вирішити.

Водночас він відзначив, що кожна країна посилює свою обороноспроможність, і особливо ефективно це роблять країни Східного флангу НАТО, зокрема Польща. Та все ще чимало країн сподіваються на те, що загроза зникне, зауважив генерал Годжес.

«Уявіть собі тиждень того, що відбувається в Україні, але - у Гданську чи Клайпеді, чи Таллінні.... Ми повинні бути до цього готові. Це найбільше мене турбує, бо не думаю, що ми можемо рухатися так само швидко або швидше, ніж війська РФ. Ми не врегулювали питання щодо інфраструктури та обмежень на перетин кордону, це все ще проблема. І тому, наприклад, Литві, ймовірно, доведеться готуватися до найгіршого сценарію - два тижні, доки хтось прийде на допомогу», - сказав Годжес.

Депутат Європейського парламенту від Польщі Міхал Кобоско наголосив на тому, що до ведення реальної війни не готова і європейська оборонна промисловість.

«У багатьох державах-членах ЄС немає реальної співпраці між оборонними галузями, тому це потрібно розвивати... Генерал (Годжес - ред.) зазначив, що ми не готові з військової точки зору, але ми також не готові і в контексті промисловості. І саме тут Єврокомісія та Європейський парламент можуть багато зробити», - заявив Кобоско.

Він також наголосив на існуванні в Європарламенті активного проросійського лобі в особі ультраправих партій, які виступають проти реальних дій з підготовки до війни.

«Але більшість політичних сил, на щастя, погоджуються, що ми мусимо зробити все, що можливо, і потрібно прискорити наші приготування також з політичного боку, щоб бути готовими до інвестицій в оборонні програми та до співпраці між державами-членами», - додав Кобоско.

(РБК-Україна)

Україна отримала від партнерів далекобійні ракети Storm Shadow, ATACMS та SCALP. Однак деякі країни, включно зі США та Британією, наклали обмеження на їх використання.

Заступник держсекретаря США Курт Кемпбелл, відповідаючи на питання про ATACMS, сказав:

Зрештою, я думаю, що є розуміння того, що деякі з цих питань доведеться вирішувати за столом переговорів. І я сподіваюся, що в якийсь момент в недалекому майбутньому ми опинимося на шляху до певної дипломатичної взаємодії.

Він також заявив журналісту, що не має відповіді на питання щодо застосування ATACMS.

(Укрінформ)

Віцепрезидент Німецького товариства зовнішньої політики (DGAP) Рольф Нікель:

Передусім про загрозу. Росія хоче змусити весь Захід не підтримувати Україну у військовому плані. Це про поширення страху, і це безрозсудна і дуже, дуже агресивна поведінка, яка виходить далеко за рамки того, що ми бачили під час першої «холодної війни» з Радянським Союзом. Росія вже перейшла багато «червоних ліній» без жодної на це реакції.

Ядерні «сигнали» Росії він вважає не вартими уваги, оскільки Росія не готова здійснити ядерну агресію проти України і, тим більше, проти НАТО з кількох причин.

«По-перше, Росія думає, що їй так виграє в Україні й немає сенсу використовувати ядерну зброю. По-друге, наслідки, зокрема американська відплата, будуть масштабними та катастрофічними. І по-третє, що також важливо для Росії, Китай вже висловив занепокоєння позицією Росії з цього приводу», - сказав Нікель.

(Укрінформ)

Помічниця держсекретаря США з питань контролю над озброєннями, стримування та стабільності Меллорі Стюарт:

Нам слід бути обережними та не визначати незаконне й неспровоковане вторгнення в Україну як боротьбу «Захід проти Росії». Це – глобальний виклик.

Вона зазначила, що Путін кидає виклик не лише Заходу, а всьому світові, оскільки він ігнорує всі міжнародні норми й закони.

(Укрінформ)

Канцлер ФРН Олаф Шольц назвав кредит у 50 мільярдів доларів «цілком свідомою обіцянкою стабільності для України», що дасть їй змогу мати необхідну підтримку в найближчому майбутньому.

«Це також послання російському президенту, що він не має розраховувати, що в якийсь момент підтримка (України – ред.) просто зникне, і він зможе «з'їсти» всю країну», - сказав канцлер.

Речник федерального уряду Штеффен Гебештрайт, коментуючи чутки про нібито готовність Олафа Шольца зателефонувати Путіну запевнив, що глава уряду зробить це тоді, коли буде доцільно.

«Канцлер неодноразово зазначав, що зробив би це знову, якби це мало сенс», - сказав речник, зауваживши, що «ситуація може дуже швидко змінитися».

3.10

(РБК-Україна)

Минулого тижня президент Володимир Зеленський представив лідерам США План перемоги України.

Речник Держдепартаменту США Метью Міллер:

Ми отримали цей план, ми його переглянули, ми побачили в ньому низку продуктивних кроків.

Представник зовнішньополітичного відомства США зазначив, що з боку України не розкривали деталі цього плану публічно, тому і США поки утримаються від обговорень.

За словами Метью Міллера, План перемоги представлений Зеленським включає не лише кроки, які робитиме Україна, але й передбачає дії інших країн.

«Ми будемо спілкуватися (з українською стороною - ред.) з цього приводу», - додав він.

(РБК-Україна)

Росіяни розстріляли 16 українських військовополонених.

Речник Держдепартаменту США Метью Міллер:

Ми бачили ці повідомлення, але я не маю незалежних даних, щоб їх підтвердити. Однак важливо, що Україна проводить відповідне розслідування.

Міллер також підкреслив, що Росія чинить жахливі дії з самого початку конфлікту.

(Укрінформ)

Міністр оборони Нідерландів Рубен Брекельманс:

Ми дуже раді, що можемо підтримати Україну F-16, адже вони є необхідними та важливими для протиповітряної оборони. Ми не ділимося жодними подробицями та оперативними деталями щодо кількості чи точної дати постачання. І це не тому, що ми не хочемо інформувати українську чи нідерландську громадськість. Ми не хочемо інформувати Росію, бо знаємо, що її режим дуже цікавить усе про F-16. Звичайно, вони бачать у цьому

важливу ціль. Ось причина, чому ми не ділимося інформацією про точні поставки F-16.

Брекельманс наголосив, що Нідерланди «продовжують і продовжуватимуть» підтримувати Україну.

«Всі ті системи, які ми надаємо, потребують багато боєприпасів, багато запасних частин. Також потрібно багато навчань для технічного персоналу. Тож ми будемо продовжувати це робити. І ще одна сфера, в яку ми багато інвестуємо, – це безпілотники. Ми бачимо, що наразі безпілотники є дуже важливими на полі бою. І ми в Нідерландах маємо багато технологій та знань, якими ми можемо поділитися з Україною, і які ми також можемо зробити доступними, інвестуючи самі та разом з Україною. Тож це також буде для нас важливим пріоритетом», - зазначив міністр оборони Нідерландів.

([Укрінформ](#))

Український інститут національної пам'яті оголосив, що планує у 2025 році пошукові роботи щодо жертв Волинської трагедії.

Речник МЗС Польщі Павел Вронський:

Це хороша інформація та крок у правильному напрямку.

Він нагадав, що польська сторона і глава МЗС Радослав Сікорський неодноразово наголошували у переговорах з українськими партнерами, що Варшава очікує «не планів, а рішень».

«Тому ми сподіваємося, що таке рішення дійсно буде прийнято», - сказав Вронський.

Речник пояснив, що міністр Сікорський розглядає це питання «не як політичну суперечку, а закликає українську сторону зробити жест, який має цивілізаційний характер і є християнським жестом пам'яті щодо жертв жахливих подій на Волині».

([Deutsche Welle](#))

Глава Департаменту зовнішньої розвідки Естонії Каупо Розін вважає, що нерішучість країн НАТО спонукає Росію до подальшої ескалації у відносинах із Заходом.

На думку керівника естонської розвідки, Володимир Путін сумнівається в тому, що РФ на сьогодні готова до прямого зіткнення з НАТО. Однак Розін вважає, що РФ може розв'язати глобальний збройний конфлікт, якщо Путін зрозуміє, що він «зможе вийти неушкодженим із подібної ситуації, що йому це зійде з рук».

У доповіді розвідувального відомства, опублікованій у лютому 2024 року, зазначалося, що РФ готується до воєнної конфронтації із Заходом, і це може статися протягом найближчих десяти років.

Розін вважає, що необхідно враховувати низку факторів. «Перше велике питання – чим закінчиться конфлікт в Україні? І від цього залежатиме

подальший шлях Росії, яка є агресором у цьому випадку», – упевнений начальник естонської розвідки.

За його словами, Захід має бути зацікавлений у тому, щоб РФ вийшла з війни проти України ослабленою, з безліччю внутрішніх проблем. «Я думаю, що Путін не переживе поразки Росії», – наголосив Розін.

Другий визначальний чинник - час, який знадобиться росіянам на відновлення війська чи створення нових збройних сил. На переконання Розіна, РФ не зможе відновити нинішній рівень втрат у живій силі та техніці протягом найближчих років.

Розін також зазначив, що РФ уже тривалий час влаштовує диверсії не тільки в Естонії, а й в інших країнах Європи з метою дестабілізації. При цьому Росія сподівається, що у НАТО це не розглядатимуть як привід задіяти п'яту статтю Статуту Альянсу, згідно з якою напад на одного учасника НАТО спричиняє відповідь усіх держав-членів блоку.

Водночас Розін підтримав позицію президента Естонії Алара Каріса, який критикує країни НАТО через заборону Україні на удари вглиб території Росії нібито через побоювання ескалації. У цьому зв'язку глава розвідки зазначив, що РФ намагається просувати серед західних політиків кілька ідей. «Перша полягає в тому, що конфлікт має відбуватися лише на території жертви, а агресор, з якихось причин, повинен залишатися недоторканим», – зазначив він.

Друга ідея – це те, що Росія нібито не може програти. «Це неправильно: Росія програла кілька воєн у своїй історії», – нагадав Розін.

На його переконання, російські політики і пропагандисти намагаються посіяти страх і нерішучість у країнах НАТО. При цьому «видима слабкість Заходу - запрошення до подальшої ескалації з російського боку», упевнений Розін.

«Я переконаний, що нинішній російський режим має бути переможений стратегічно. Тому що навіть якщо Путін частково досягне успіху в досягненні своїх цілей, ми вважаємо, він буде продовжувати. Тож війна в Україні не буде закінчена в середньостроковій перспективі, навіть якщо в якийсь момент ми отримаємо заморожений конфлікт або щось на кшталт цього», - вважає глава естонської розвідки.

Він підкреслив: «Якщо ми говоримо про довгострокове врегулювання конфлікту, я не бачу для нас іншого варіанту, окрім як зробити так, щоб зрештою перемогли українці. І думаю, що насправді це можна зробити».

(РБК-Україна)

Російські дрони неодноразово порушували повітряний простір Румунії під час ворожих атак на Одеську область. Також зафіксовані випадки, коли російські ракети залітали на територію Польщі.

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте:

Звичайно, збиття дронів і ракет, які порушують територію Альянсу - це рішення, які приймають національні органи влади. НАТО вже прийняло

рішення підсилювати ППО на східному фланзі, щоб всі члени Альянсу мали можливість захищати свій повітряний простір і, звичайно, це важливо для НАТО в цілому.

За його словами, союзники продовжують консулюватися тісно у зв'язку з цими ситуаціями, і керівництво НАТО буде продовжувати працювати з країнами, щоб забезпечувати ефективну протиракетну оборону.

(РБК-Україна)

Міністр закордонних справ Польщі Радослав Сікорський:

Уже виступаючи в Києві три тижні тому, я отримав запевнення, що питання (ексгумації жертв Волинської трагедії - ред.) буде вирішено. Ми хочемо, щоб це не дратувало Україну, а щоб забезпечити польсько-українське примирення та союз без цього чутливого питання.

Він також красномовно згадав сварку з президентом України Володимиром Зеленським під час його візиту до Києва у вересні.

Відповідаючи на питання, чи зрозумів Зеленський те, що він йому хоче донести та чи справді під час зустрічі виник конфлікт, Сікорський сказав: «Я дійсно можу стояти на своєму. Ми побачимо по їхнім вчинкам».

Польський міністр також нагадав, що ексгумації домагається, зокрема, президент країни Анджей Дуда, а також спікер Сейму Шимон Головня та віцепрем'єр-міністр, голова Міноборони Владислав Косіняк-Камиш.

(Укрінформ)

У Варшаві відбувається щорічна Нарада ОБСЄ з людського виміру.

Тимчасова повірена у справах США при ОБСЄ Кетрін Брукер:

Ми зустрічаємося тут сьогодні, коли наші колеги і поборники прав людини і демократії з усього регіону беруть участь у Варшавській конференції з людського виміру, організованій Головуванням. Вони обговорюють європейську безпеку та шляхи збереження миру через людський вимір шляхом притягнення Росії до відповідальності за її війну проти України, підтримуючи Україну та відстоюючи наші цінності і принципи ОБСЄ.

Вона висловила вдячність за активну участь України у Варшавській конференції, «навіть у той час, коли вона мужньо захищається від агресивної війни з боку Росії». «Хоча Росія продовжує перешкоджати проведенню Наради з людського виміру, намагаючись уникнути критики за злочини російських військ проти народу України та посилення репресій у себе вдома, Кремлю не вдасться уникнути відповідальності», - заявила Брукер.

За її словами, у Варшаві, зокрема, привертається увага до роботи ОБСЄ з «викриття та документування звірств і зловживань з боку РФ, включаючи тортури і жорстоке поводження з українськими цивільними особами і військовополоненими».

«У Варшаві, як і тут, ми закликаємо російський уряд негайно і беззастережно звільнити всіх тих, хто несправедливо ув'язнений за політично

вмотивованими звинуваченнями, включно з представниками громадянського суспільства та журналістами, свавільно затриманими на тимчасово окупованих частинах України. Це включає співробітників Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ Вадима Голду, Максима Петрова та Дмитра Шабанова», - сказала американська дипломатка.

(Укрінформ)

Прем'єр-міністр Косова Альбін Курті вважає, що для Заходу важливо об'єднатися у підтримці України, яка захищається від російської агресії. Він наголосив, що посилення Росії призведе до посилення Сербії, додавши, що у такому разі не лише Косово, а й Боснія і Герцеговина, Чорногорія і «можливо, Північна Македонія» будуть під загрозою через те, що він назвав експансіоністськими амбіціями Сербії.

Відповідаючи на запитання про те, що означатиме для Косова і Балкан у більш широкому сенсі перемога Росії в Україні, Курті сказав, що «оскільки Сербія є регіональним гегемоном і маріонеткою Росії, ці 25 років миру, свободи і демократії на Балканах, безпрецедентних у нашій історії, знову опиняються під загрозою».

Прем'єр Косова зауважив, що деспотичний російський лідер Володимир Путін буде заохочений продовжувати свої спроби дестабілізації у разі перемоги РФ в Україні.

«Я дуже не хочу вірити в те, що він теоретично може перемогти. Але те, що він думає, що (він – ред.) може перемогти, є достатньо проблематичним», – сказав Курті.

(День)

Новообраний голова Комітету асоціації Україна-ЄС, євродепутат від Фінляндії та колишній генерал Пекка Тoverі:

Якщо ми подивимося на попередню композицію Європарламенту, що підтримувала Україну, переважна більшість (депутатів) залишаються на такій же позиції. Тож я переконаний, що ми можемо розраховувати на таку підтримку й у майбутньому... Вся наша робота буде побудована на тому, чого потребує Україна. Це буде основою нашої роботи.

Він зауважив, що хотів би провести зустріч з українськими колегами з Верховної Ради що швидше, щоб визначити порядок денний двостороннього співробітництва.

У відповідь на уточнююче запитання журналістів щодо пріоритетів на посаді керівника профільного комітету ЄП по зв'язках з Україною, фінський депутат наголосив, що працюватиме не сам, а в складі великої групи односторонців, які підтримують Україну.

«Нам потрібно отримати підтримку від всіх політичних партій та політичних груп для повної підтримки України. Ми маємо якомога швидше провести першу зустріч, щоб сформувати наш порядок денний. Ми вже склали його проект, де є багато різних питань. Це енергетична безпека - адже

зима наближається дуже швидко. Це військова підтримка, і те, що трапиться з нею після виборів в США. Навіть якщо Сполучені Штати після президентських виборів вирішать (її зменшити), ми маємо попіклуватися про це в Європі, заповнити нестачу, та продовжити підтримувати Україну», - наголосив Пекка Товері.

Він визнав, що забезпечення такої військової допомоги для України не буде простим завданням, і Європейському Союзу доведеться шукати шляхи для його виконання.

«Навіть якщо ЄС має гроші, ми не маємо наразі так багато зброї. Нам потрібно знайти шлях, щоб надати Україні все те, чого вона потребує, щоб захистити себе», - додав європейський політик.

Він окремо наголосив, що для України, як і для будь-якої країни, що перебуває у війні, ключовим питанням залишається збереження єдності суспільства та політичних сил. За словами євродепутата, така єдність є ключем для збереження свободи й незалежності України.

4.10

[\(РБК-Україна\)](#)

Заступниця речника Міноборони США Сабріна Сінгх зауважила, що допомога союзників у збитті ворожих дронів над Ізраїлем та аналогічні дії в Україні - це «два дуже різні ландшафти і поля бою».

Сінгх зазначила, що президент США Джо Байден на самому початку вторгнення Росії в Україну, «доручив забезпечити Україну тим, що їй потрібно на полі бою». А Збройні сили дуже успішно використовували засоби протиповітряної оборони та інші можливості, щоб продовжувати відвойовувати свою територію.

«Держсекретар щойно розмовляв з паном Умеровим, щоб отримати останню інформацію з поля бою, щоб краще зрозуміти, які ще сили і засоби їм (Силам оборони. - ред.) можуть знадобитися, якщо такі є. Президент взяв на себе зобов'язання, що Сполучені Штати не ставлять чоботи на землю в Україні, але ми підтримуємо Україну в її зусиллях повернути свою суверенну територію», - зазначила вона.

Сінгх відповіла, що збиття ворожих цілей з території Румунії або Польщі втягне країни Заходу у війну.

«Це означало б, що ми будемо втягнуті у війну в інший спосіб. А зараз ми відчуваємо, що Україна змогла успішно захиститися від російських ударів по своїх містах, по населенню, по інфраструктурі. І ми будемо продовжувати надавати їм необхідну для цього підтримку», - сказала заступник речника Пентагону.

[\(РБК-Україна\)](#)

Прем'єр-міністр Японії Сігеру Ісіба:

Багато хто побоюється, що сьогоднішня Україна може стати завтрашньою Східною Азією. Чому стримування не спрацювало в Україні? У

поєднанні з ситуацією на Близькому Сході міжнародне співтовариство стає все більш роз'єднаним і конфронтаційним.

Ісіба не згадав безпосередньо Китай, але відносини Японії з сусідом останніми роками погіршилися, оскільки Пекін затверджує свою військову присутність навколо спірних територій у регіоні. Для Японії, США та інших союзників претензії Китаю на демократичний Тайвань викликають особливе занепокоєння.

(DW)

Голова Християнсько-демократичного союзу і кандидат у канцлери ФРН від опозиційного блоку ХДС/ХСС Фрідріх Мерц:

Україна ніколи не зможе перемогти Росію (у військовому плані. - Ред.), однак це ніколи й не було метою. Але для мене перемога означає, що вона має повернути суверенітет над своєю територією. І Росія має припинити нападати на цю країну. Ми повинні зробити все можливе, щоб Росія побачила безперспективність продовження війни із застосуванням військової сили. І ми ще дуже далекі від цього.

За його оцінкою, після двох із половиною років війни результат виявився «досить жахливим і дуже протверезним». «Ми занадто пізно почали діяти і зробили занадто мало», - зазначив Мерц, відповідаючи на запитання, чи буде надавати Києву «більш переконливу і більш послідовну підтримку», якщо він обійме посаду федерального канцлера.

Реакція представників української громадськості

На Рівненщині розігрують будинок за донат на ЗСУ (rivne.media).

Міський голова Вараша Олександр Мензул повідомив, що за донат у 1000 гривень можна виграти будинок-дуплекс, площею 100 квадратів.

Гроші збирають на потреби 5 підрозділів:

12-та бригада спеціального призначення «Азов»;

33 полк НГУ;

104-та окрема бригада територіальної оборони;

14-та окрема механізована бригада імені князя Романа Великого;

Сили спеціальних операцій ЗСУ.

Ціль – зібрати 2 мільйони гривень. Усі зібрані кошти будуть розподілені в рівних частинах між цими підрозділами – по 20% на кожен. (...)

У гімназії на Волині під час благодійної ярмарки збирали кошти на ЗСУ ([Перший](#)).

30 вересня у Черевахівській гімназії Маневицької селищної ради відбулася благодійна ярмарка, присвячена Дню захисників і захисниць України. До заходу долучилися вихованці, учні, вчителі та батьки.

Метою ярмарки був збір коштів на підтримку Збройних Сил України, інформують на фейсбук-сторінці закладу.

Спільними зусиллями вдалося зібрати 25 715 гривень, які будуть повністю передані на потреби українських військових.

105 тис. грн на ЗСУ зібрани в Рівненському обласному науковому ліцеї ([Сім днів](#)).

В навчальному закладі провели благодійний аукціон, де представили 70 лотів від учителів, учнів та батьків ліцеїстів. На торги виставили картини, книги, ікони, сувеніри, квіти, солодощі, подарункові сертифікати.

Аукціон став черговою благодійною ініціативою, яку провели в Обласному науковому ліцеї в м. Рівне Рівненської обласної ради (...).

Лише з початку цього навчального року під час різних заходів учні, батьки, вчителі та партнери закладу зібрани понад 180 тис. грн, – це не рахуючи крайнього збору. А також придбали два дрони.

Загалом, від початку повномасштабного вторгнення, ліцей зібрав понад 2,7 млн грн для наших Захисників і Захисниць.

Покровський ярмарок у школі: учні ліцею №24 зібрали понад 200 тисяч гривень для ЗСУ ([Суспільне.Житомир](#)).

Заступниця директора з виховної роботи закладу Оксана Агафонова:

Цього разу ярмарок був тематичний, тому що до дітей звернувся вчитель історії Віталій Миколайович Коломієць, який проходить службу в Збройних силах України. Його побратими, які зараз на передовій, попросили допомогу у придбанні автівки для виконання бойових завдань. Колектив ліцею вирішив допомогти. А оскільки у нас одна з найбільших шкіл в місті — 1800 дітей очно навчаються, то вирішили цей ярмарок провести протягом двох днів.

У перший день ярмарку зібрали 96 672 гривні, а у другий — 121 185 гривень. Побратимам Віталія Коломієця вчора (30 вересня — ред.) представники учнівського самоврядування передали для придбання машини 100 тисяч гривень. Ще понад 100 тисяч гривень у нас залишилося, але є ще благодійний фонд «Справжній Українці», з яким ми співпрацюємо, і є приватний підприємець Євген Шпаковський, який виготовляє дрони. Тому ці гроші, що залишилися, підуть або до фонду «Справжній Українці», або до цього виробника дронів. Наше учнівське самоврядування найближчим часом прозвітує про те, куди пішла решта зібраної суми.

Майже 7 тисяч гривень учнівське самоврядування спрямовує для придбання парафіну. Щовівторка і щочетверга наші учні збиратимуться після уроків і виготовлятимуть окопні свічки.

У Дніпрі ліцеїсти провели благодійний ярмарок: скільки діти зібрали коштів на ЗСУ ([Відкритий](#)).

В одному з ліцеїв Дніпра діти разом зі своїми батьками влаштували традиційний благодійний ярмарок. Дивували гостей не лише їжею, а й саморобними іграшками, фотозонами та виступами. Все для того, щоб зароблені гроші передати на потреби Збройних сил України. До масштабного заходу долучилися учні місцевого ліцею зі своїми батьками та місцеві мешканці. Учениця Поліна ділиться, що тішать гостей не лише своїми виступами, а й ласощами.

Зібрали понад 50 тисяч на ЗСУ: у дитячій церкві Луцька відбувся благодійний ярмарок ([Волинська служба новин](#)).

У дитячій церкві «Введення в храм Пресвятої Богородиці» в Луцьку відбувся благодійний ярмарок, організований напередодні свята Покрови та Дня захисника та захисниці України. Мета заходу - зібрати кошти для батьків дітей недільної школи, які нині служать на фронті.

Усі прихожани церкви долучились до ярмарки, хто чим міг: випікали солодоці, розмальовували свічки, діти робили картини. Особливим лотом

стали розмальовані гільзи від відстріляних набоїв, які військові передали спеціально для цього заходу.

Після літургії всі охочі могли насолодитися піснями хору «Музики Богородичного храму» та придбати вироби, представлені на ярмарку.

Спільними зусиллями вдалося зібрати понад 51 тисячу гривень, які будуть розподілені відповідно до запитів лучан-військових, що звернулися до настоятеля церкви протоієрея Віктора Михайлевича.

Цей благодійний ярмарок уже другий, організований у церкві за часи повномасштабної війни.

«Мені не важко, важко піхотинцям»: ветеран подолав 40 кілометрів горами в амуніції ([Суспільне.Тернопіль](#)).

40 кілометрів горами в амуніції пройшов ветеран, тернополянин Володимир Дрбчук. Соло-похід вершинами Карпат організував, щоб зібрати гроші для трьох бригад ЗСУ. Піднявся на Говерлу та Петрос і пройшов свій шлях за 15 годин.

Ветеран Володимир Дрбчук 27 вересня вирушив в соло-похід двотисячниками українських Карпат. У гори йде в амуніції. Так, каже, хоче показати, наскільки важкою є робота піхотинців. Для них і збирає гроші. Мета — 300 тисяч гривень. Донати передасть 33-й, 67-й і 42-й бригаді, в якій воював (...).

Станом на 30 вересня на монобанці — майже 200 тисяч гривень.

В Олександрійському ліцеї під час ярмарку зібрали майже 90 тисяч на ЗСУ ([Гречка](#)).

Учні Олександрійського ліцею під час благодійного ярмарку на підтримку захисниць і захисників зібрали майже 90 тисяч гривень.

Ярмарок організували до Дня українського козацтва на підтримку Збройних Сил України та інших військових формувань.

Кожен клас підготував свій куточок, де можна було придбати випічку, солодощі, традиційні українські страви, ляльки-мотанки та інші сувеніри.

Із зібраної суми ліцей перерахував 80 тисяч гривень на закупівлю турнікетів для окремої штурмової бригади «Лють». А решту, близько 10 тисяч гривень спрямували на виготовлення саперських наборів волонтерській організації «Ельф».

«Западенці» збирали на ЗСУ: У Луцьку – концерт учасників «ліги сміху» ([Волинські новини](#)).

У Луцьку в Show Basilic з оновленою гумористичною програмою виступив колектив «Западенці». Учасники шоу «Ліга Сміху. Волонтерський десант» дарували лучанам позитивний настрій та збирали кошти на потреби Збройних сил України.

У складі «Западенців» – представники луцької команди «Замок Любарта» Назар Пащук та Володимир Тишкун, а також актори проєкту «Вар’яти-шоу» Володимир Ковцун (Владзьо) і Віталій Тильний. Гумористи об’єдналися на початку війни і відтоді гастролують із благодійними концертами (...).

Між виступами відбувався обіцяний аукціон. За понад 4 тисячі з молотка пішли снаряд та брендований халат. 7600 гривень вторгували за дві авторські книги актора Віталія Тильного «Зі всієї сили». Там гуморист зібрав розповіді про закулісся «Вар’яти-шоу» (...).

На завершення гумористи побажали всім якомога швидшої перемоги та заспівали патріотичну пісню на мотив Coolio «Gangsta’s Paradise». За вечір у Луцьку «Западенцям» вдалося зібрати 36 500 гривень для українських захисників.

Франківські студенти зібрали понад 340 тисяч гривень на ЗСУ ([Курс](#)).

В Університеті Короля Данила з нагоди посвяти в першокурсники відбувся благодійний концерт та аукціон на підтримку ЗСУ. Вхід – донат на потреби Збройних сил України.

Перед студентами виступили народний артист України Степан Гіга, комік та випускник УКД Вася Харизма, співачка й авторка «Ліжник TV» Гіінка та попвиконавець Ілля Найда. Із продажу квитків та аукціонних торгів команді університету вдалося виручити понад 340 тисяч гривень (...).

Учні Пологівської школи на Охтирщині збирали кошти на ЗСУ ([Охтирка](#)).

У Пологівській школі на Охтирщині відбувся благодійний ярмарок «Разом до перемоги».

Благодійний ярмарок був приурочений Дню Захисників і Захисниць.

Батьки, учні та працівники школи із задоволенням та натхненням долучились до проведення заходу.

Всі зібрані кошти (2772 грн) були передані в Пологівській старостат на потреби ЗСУ.

Кременчуцька громадська організація «На крилах надії України» передала зібрані кошти на підтримку ЗСУ ([Телеграф](#)).

Члени громадської організації «На крилах надії України», яка об’єднує переселенців, що мають інвалідність, на постійній основі проводять збори коштів для Збройних сил України. Для цього вони організовують й проводять благодійні ярмарки, концертні програми, надають різні послуги. Зароблені кошти передають бійцям 114 бригади.

Один з активістів ГО В'ячеслав Моргуль в теплу пору року постійно співав на вулицях міста. Перед ним стояла скринька для коштів на ЗСУ. Кременчужани не проходили повз й донатили різними сумами.

Цього тижня всі зібрані кошти голова організації «На крилах надії України» Марина Нестеренко й волонтер-вокаліст В'ячеслав Моргуль передали Георгію Полякову зі 114 бригади.

У Кам'янці-Подільському під час забігу зібрали понад 570 тисяч на реабілітацію військових ([Вечірній Кам'янець](#)).

Ініціатором забігу виступило командування 143 об'єднаного навчально-тренувального центру «Поділля». Мета забігу - зібрати кошти на реабілітацію наших захисників.

Під час благодійного забігу «Шаную воїнів, біжу за Героїв України», що пройшов у Кам'янці-Подільському, 29 вересня, зібрали понад 570 тис. грн на реабілітацію військовослужбовців.

У благодійному забігу взяли участь понад тисячу кам'янчан. Учасники подолали понад 2 км відстані центральними вулицями Кам'янця-Подільського.

«Антитіла» зібрали 10 млн грн для української розвідки під час туру в США ([Еспресо](#)).

Протягом вересня українські музиканти гурту «Антитіла» відвідали 6 міст США в рамках другого етапу міжнародного проєкту Culture vs War. Під час цього пройшли покази короткометражного фільму Culture vs War за участі музикантів гурту, перформанси та відверті розмови з артистами у форматі «питання – відповіді». «Антитіла» також влаштовували акустичні виступи й аукціони з унікальними лотами.

«Завдяки проєкту вдалося зібрати 10 млн грн для ГУР МОУ. Ці кошти будуть використані для забезпечення спецпідрозділів, що працюють на кримському напрямку. Під час туру учасники гурту зустрілися з українською та американською громадами, дипломатами та політиками, наголошуючи на важливості негайної військової допомоги Україні», - повідомили в МЗС.

У міністерстві зазначили, що окрему увагу артисти приділили питанням українських військовополонених, яких необхідно повернути додому, та викрадених українських дітей.

Окрім фандрейзингу, під час заходів був проведений аукціон, де серед іншого продали унікальний трофей – розвідувальний БПЛА «Орлан-10», який використовувався ворогом.

Реакція представників світової громадськості та бізнесу

У Вільнюсі на знак солідарності з Україною відбувся благодійний забіг «Run for Light» (Укрінформ).

У Вільнюсі відбувся благодійний забіг «Run for Light» («Забіг заради світла»), організований українською молодіжною організацією в Литві (UYGL) з метою збору коштів на генератори для України.

Маршрут довжиною 5 км формував літеру «L». Організатори створили особливу атмосферу, щоб учасники відчували реалії життя в Україні. На заході було зареєстровано близько 100 учасників.

Своїми враженнями поділився один з очевидців. За його словами, на заході лунала українська музика, всі мали світлові лампочки в руках, світловідбиваючий одяг. Українські та литовські прапори розвіювались. Учасники були різного віку, бігли собаки, дітки маленькі та навіть брали діток в колясках. Аби вже з раннього віку привчати до важливості нагальної проблеми.

Учасниця забігу Маріон:

Мене звали Маріон, я з Франції, і я щойно взяла участь у пробіжці на підтримку України. Це було дуже приємно, тому що я не бігала відтоді, як приїхала до Литви, тому це була моя перша пробіжка тут. Мені дуже сподобалося, і дякую UYGL за організацію цього заходу.

Організація заходу відбулася на високому рівні.

Учасниця забігу Береніс додала, що відчуває себе ближче до України і Литви, але думає, що потрібно брати участь у більшій кількості заходів, організованих українською спільнотою, щоб краще зрозуміти їхню культуру.

«У моєму університеті багато українців, і вони часто говорять про війну. Це допомагає відчути більше співпереживання, коли чуєш їхні історії», – сказала вона.

Португальський художник по піску створив роботу, присвячену Україні (Укрінформ).

Португальський художник по піску Вітор Рапозо створив роботу до Дня захисників і захисниць України.

«З нагоди Дня захисників і захисниць України португальський художник Вітор Рапозо створив роботу з піску на узбережжі. Це вже сьомий твір Вітора на пляжах Алгарве, присвячений Україні», - повідомило МКСК.

Таким чином художник висловлює вдячність тим, хто захищає нашу свободу, а також розповідає про волю як унікальну силу українців.

Американська ІТ-компанія АБВУУ звільнила всіх співробітників-росіян ([Економічна правда](#)).

Американська ІТ-компанія АБВУУ звільнила своїх співробітників, які мають російське громадянство, зі своїх офісів у Сербії, Угорщині та на Кіпрі.

«У неділю ввечері у розкладі з'явилася зустріч із керівництвом компанії, на яку було запрошено більшість співробітників сербського офісу. Загалом я здогадався, до чого все йде - відключено чат, Mandatory Meeting у назві. На зустрічі говорили стандартні слова про те, що "ми ухвалили рішення, нам потрібно рухатися далі", щось про трансформацію та поділ і одразу відключили доступ до всієї робочої інфраструктури», - розповів звільнений співробітник АБВУУ.

Колишній співробітник припускає, що компанія прийняла відповідне рішення, оскільки їх клієнти - великі американські компанії, і вони працювали з їхніми документами: «Мабуть, вони були незадоволені тим, що до їхньої інформації можуть отримати доступ росіяни. Але це моє припущення».

Компанія АБВУУ розробляє софт для розпізнавання тексту. 2022 року АБВУУ пішла з Росії.

Російський додаток Rutube видалили з Google Play ([Економічна правда](#)).

Російський відеохостинг Rutube, який є російським аналогом відеохостингу YouTube, став недоступним для завантаження з Google Play в РФ.

Представники Rutube підтвердили, що додаток тепер можна встановити лише у США, назвавши це «кумедною плутаниною».

За запитом Rutube магазин застосунків пошук видає додаток VK Відео і YouTube. Деякі користувачі Smart TV також підтвердили, що програма відеохостингу не працює.

Житомирська дитяча лікарня отримала допомогу від австрійських благодійників ([Суспільне Новини](#)).

Дитяча лікарня імені В. Й. Башека комунального підприємства «Лікарня №2 імені В.П. Павлусенка» Житомира отримала від австрійських благодійників черговий транш допомоги — 30 лікарняних функціональних ліжок, 6 дитячих ліжок та 20 стільців.

Це допомога від австрійських благодійників — клініки міста Оберварт.

Заступниця медичного директора дитячої лікарні Світлана Довгаль:

Ці багатофункціональні ліжка будуть використовуватися у відділенні інтенсивної терапії, бо дають можливість змінювати положення тіла пацієнтів. Дитячі ліжечка використовуватимуть в інфекційному відділенні, бо вони відповідають всім вимогам інфекційного контролю.

Вантаж доставив «Житомирський благодійний фонд Святого Пантелеймона», який 22 роки співпрацює з лікарнею №2.

Канадський клуб НХЛ презентував логотип із гербом України (РБК-Україна).

У Вінніпегу, столиці найбільш «української» провінції Канади – Манітоба, місцевий клуб НХЛ «Вінніпег Джетс» вирішив віддати належне внеску українців у розвиток цієї території.

Клуб представив варіант логотипу в синьо-жовтих кольорах та з гербом України.

Логотип був створений художником Андрієм Собчуком, який народився в Луцьку і переїхав до Канади після початку повномасштабного вторгнення. З того часу митець активно співпрацює з місцевими спортивними командами.

Сувеніри, одяг та інші товари з логотипом Jets Ukrainian Heritage (Джетс – Українська спадщина) вже зараз можна придбати в фан-шопах клубу НХЛ. А напередодні святкових днів та гри 2 січня асортимент сувенірної продукції буде розширено.

За офіційними даними, у провінції Манітоба мешкає близько 200 тисяч людей українського походження. Це становить 14,7 % від усього населення регіону – найвищий показник у Канаді. У Вінніпезі мешкають понад 110 тисяч етнічних українців (15,9 %).

Експертні оцінки

([LIGA.net](https://liga.net))

Філософ, член PEN Ukraine Олексій Панич:

Уявімо собі, що Україна пристала на rease deal, як його описано в статті The Economist: «членство в НАТО в обмін на територію».

Що це означає на практиці?

Україна укладає з РФ якусь тимчасову мирну угоду про припинення вогню.

Одночасно Україна отримує запрошення до НАТО і підписує протокол вступу (Accession Protocol), в якому Україну де-факто визнано в межах територій, які вона контролює зараз.

Після цього починається процес ратифікації — приєднання України всіма країнами НАТО.

Яка природна реакція Путіна?

Цілком очевидно: поки триває ратифікація – а вона може тривати роками – знайти будь-який привід для локального порушення домовленості про припинення вогню й відвоювати в Україні ще бодай клаптик території, на яку, згідно зі вже підписаним протоколом вступу, поширюються «гарантії НАТО».

Так Захід опиняється впритул перед тим самим вибором, якого він весь цей час щосили уникав: щойно Україна завершує процес приєднання до НАТО, і НАТО отримує формальний квиток на війну з Росією.

Перше питання: хтось вірить, що за таких умов ратифікацію протоколу вступу України до НАТО колись буде завершено?

Друге питання: хтось вірить, що західні політики та аналітики НЕ передбачили такий сценарій?

Третє й останнє питання: чим відрізняється нинішня пропозиція «членство в НАТО в обмін на територію» від Будапештського меморандуму?

([Укрінформ](https://ukrinform.com))

Виконавча директорка американського аналітичного центру Vandenberg Coalition Керрі Філіпетті:

Ми стикаємося зі світом, у якому глобальному миру загрожують не тільки прямі збройні конфлікти, подібні до триваючих на Близькому Сході, у Європі в Україні, та інших місцях, а й дезінформація, яка, на мою думку, сьогодні стала однією з головних загроз національній безпеці та миру», - сказала Філіпетті.

Найбільше, від сотень мільйонів до мільярдів доларів, у спроби просувати фейки в демократичних країнах інвестують Росія, Китай та Іран.

У Сполучених Штатах підраховали, що Китай щороку витрачає близько 7 мільярдів доларів на глобальну дезінформацію, Росія щороку – близько 1,5-2 мільярди. Вони націлюються на розпалювання роз'єднаності у демократіях і намагаються атакувати їх зсередини.

Цього року деструктивні інформаційні кампанії є особливо небезпечними, оскільки це критичний рік виборів, коли близько 49% населення планети до кінця року оберуть нове керівництво.

Державний секретар Міністерства оборони й закордонних справ Фінляндії Пасі Раджала:

За даними спостережень фінської сторони, останнім часом китайці та росіяни націлюються на все молодшу і молодшу аудиторію. Я маю на увазі 10-ти, 11-ти, 12-річних дітей і спроби вплинути на їх поведінку та мислення через соціальні мережі, які стали ключовими гравцями в донесенні інформації не лише в демократичних країнах, а й в усьому світі, в тому числі й на Глобальному Півдні.

Для ефективної протидії зростаючому потоку фейків і дезінформації потрібен загальносуспільний підхід, об'єднання зусиль урядів країн, бізнесу і громадянського суспільства, а починати потрібно з освіти, щоб медіаграмотність стала частиною навчальних програм.

Найкращий підхід – бути проактивними, просувати власну програму, оприлюднювати достовірні факти, говорити про них у всьому світі та розповідати про переваги демократичної моделі, яка поважає права людини... Це дуже складно, звичайно, але ми повинні це робити і повинні доносити цю інформацію.

([LIGA.net](https://www.liga.net))

Експерт програми «Міжнародна і внутрішня політика» Українського інституту майбутнього Ігор Тишкевич:

Можна говорити про перспективу щонайменше ізраїльсько-іранської війни, а щонайбільше про масштабний регіональний конфлікт, до якого будуть втягнуті одразу кілька держав.

Це якщо ключові партнери Тегерана та Тель-Авіва не зможуть утримати сторони у найближчі 24 години.

Питання в тому, що це означатиме для регіону та для світу. Нижче спробую сформулювати ключові тези, які підказує логіка.

1. Червоні лінії з регіональної безпеки стерті. Ще два роки тому можна було говорити про якусь систему негласних домовленостей, які запобігали війні в регіоні. Ізраїль дуже обережно підходив до вибору цілей для своїх превентивних ударів та ударів відплати. Намагаючись без зайвої необхідності безпосередньо не атакувати силові структури країн регіону (йдеться саме про офіційні армії, поліцію, спецслужби тощо). У відповідь навіть держави, які вважають себе ворогами Ізраїлю, утримувалися від

прямих атак його території, використовуючи старі механізми ударів через проксі-сили.

Наразі цієї системи не існує. Якщо підтвердиться інформація про поразку авіабаз та військових баз у низці ізраїльських регіонів, не існує міфу і про невразливість держави Ізраїль. Останнє важливо, оскільки ця теза, помножена на історію арабо-ізраїльських конфліктів була одним з основних факторів, що запобігають новій масштабній війні.

Ця ж теза змусить Ізраїль вдатися до масштабного удару у відповідь по іранській території. Тобто можна говорити про щонайменше початок ірано-ізраїльської війни.

2. Масштабування конфлікту. Між Іраном та Ізраїлем немає кордону. Це означає, що будь-які наземні операції передбачають використання території (щонайменше або участь щонайбільше) інших держав. Тобто війна ризикує стати регіональною, де Іран апелюватиме до ісламського світу, Ізраїль вимагатиме підтримки США та європейських держав.

3. Кінець будівництва старої системи світу у регіоні. Пп. 1 і 2 означають, що подальшу реалізацію плану США щодо побудови осі співпраці Туреччина-Ізраїль-Йорданія-Саудівська Аравія провалено остаточно. До того ж може бути провалена політика збереження американського впливу на Ірак. Місцевий уряд буде поставлений перед вибором: підтримати США, а значить Ізраїль і стати на межу нової ірано-іракської війни. Або підтримати Іран і отримати конфлікт, зокрема на своїй території (де ще зберігається американська військова присутність).

4. Проєкт транспортного коридору Північ-Південь стає на паузу. Принаймні у його первісному вигляді – Індія-Іран-Кавказ-РФ-Скандинавія. Індія непублічно демонструватиме розширення співпраці з Іраном. Скандинавські країни остаточно вийдуть із процесу обговорення нового транспортного коридору. Початкова та фінальна точка відпадають. Залишаються Росія та Іран.

5. Кавказ. Трикутник Туреччина-Азербайджан-Вірменія. Спробу Єреван збалансувати турецький тиск розширенням контактів з Іраном буде зупинено. Інакше Єреван втратить політичну підтримку європейських партнерів. І далі події в регіоні залежатимуть від того, чи Туреччина буде втягнута в конфлікт. Якщо так — посиляться спільний тиск Анкари, Баку та Москви на Єреван щодо зангезурського коридору та формату врегулювання відносин із Азербайджаном. Що може призвести до зміни вірменського керівництва. На задоволення Кремля.

Альтернативний варіант, якщо Туреччина тримає дистанцію, Єреван швидко виходить на нормалізацію відносин із Туреччиною та Азербайджаном та намагається дистанціюватися від РФ. Але це може призвести до гри Москви в ірано-азербайджанському прикордонні, наприклад, використовуючи карту азербайджанського населення регіону. Причому тут неважлива "сторона", а важлива дестабілізація. Тобто це

можливо як стимулювання деяких протестів, і підтримка репресій щодо азербайджанської меншини. А може бути й те й інше (як Москва 2020-го розіграла у Білорусі).

6. Менше ракет росіянам. На цьому тлі проявляється трек, який може бути сприйнятий як позитив частиною українських політиків. Під час війни Іран буде позбавлений можливості передавати або продавати росіянам велику кількість ракет. А це означає меншу інтенсивність обстрілу української території.

7. Україна йде з переліку пріоритетів. Тема російсько-української війни щонайменше на місяць відходить навіть «з другої шпальти» світових ЗМІ, переходячи в категорію «різне». Тема України йде і з передвиборчих дебатів у США. Все це разом уже за місяць-два надзвичайно ускладнює нашу комунікацію з партнерами. Важко довести важливість нашої війни та підтримки Сил Оборони на тлі війни на Близькому Сході.

Ідеальний для нас варіант — якщо сторони просто обмежаться серією ракетних ударів. Але ймовірність такого фіналу доволі мала. Ізраїльське керівництво змушене буде продемонструвати силу, що призведе до розкручування спіралі.

8. Менше допомоги Україні. У разі початку регіональної війни на Близькому Сході Україна ризикує зіткнутися з різким зменшенням обсягів військової допомоги принаймні з боку США. Хоч би що там було, але ізраїльське лобі у Вашингтоні набагато потужніше за українське, а політичний рівень відносин двох країн набагато розвиненіший. Тому на тлі обмеженості ресурсів для зовнішньої допомоги українська частина йтиме після виділення необхідного озброєння Ізраїлю.

Хороша новина — ми можемо отримати більш сучасну, далекобійну та досконалу зброю, щоб «якість компенсувала нестачу кількості». Тобто ймовірність дозволу використання західної зброї по території РФ зростає.

9. Ціни на нафту. На жаль, але вони зростають. Тут все просто — дивимося, де розташований Іран, і навіть якщо не враховувати його частку в нафтовому ринку, де розташовані інші ключові постачальники.

10. У разі початку війни Росія після декількох місяців спробує представити себе як «комунікатора», здатного домовитися з Іраном. Що може призвести до спроби виходу на «комплексну розмову зі США та ЄС», де тема завершення війни проти України буде «серед інших».

Альтернатива – США тисне на Ізраїль, КНР на Іран. І вони вже є ключовими сторонами, які забезпечують майбутній мир. У такому разі також можливі домовленості щодо кількох конфліктних майданчиків. Відповідно на нас тиснутиме Вашингтон, на росіян — Пекін. А це означає велику ймовірність реалізації певної подоби «китайського плану».

Що відбуватиметься на нашому фронті? Загострення. Враховуючи все перераховане вище, Росія спробує забезпечити собі якомога комфортніші умови перед початком розмов про мир. Для нашої сторони актуальне те саме

завдання. Тобто найбільш ефективно використовувати ті обсяги озброєнь і техніки, які є в розпорядженні.

(НВ)

**Політолог, директор Центру політичних досліджень «Пента»
Володимир Фесенко:**

Нинішня виборча кампанія в США розвивається нервово і конфліктно, це як суцільне мінне поле в інформаційно-політичному сенсі. Особливо це стосується Трампа та його команди, де час від часу може проявитися і політична істерика і майже параноя (як в реагуванні на відвідування президентом Зеленським заводу в Пенсильванії). Вчора вибухнуло по українській темі, завтра може вибухнути по іншій. Дуже побоююся, що найбільші вибухи нас чекають після 5 листопада, коли відбудеться голосування і почнуть підбивати підсумки. Вибухнути може під політичною системою США, що може стати величезною загрозою і для нас і для міжнародної безпеки в цілому.

На жаль, вже не в перший раз нас намагаються втягнути в передвиборчу боротьбу в США. Так було в 2019—2020 рр., коли це робили і демократи і республіканці. Але тоді це були квіточки. І проблеми вдалося оминати. А зараз тема війни між Україною і Росією стала одною з головних (хоча і не вирішальних) тем на президентських виборах в США. І ми стихійно опинилися в лещатах цього протистояння. Нам далеко не все подобається в позиції Трампа по завершенню війни між Росією і Україною, а тим більше не подобається позиція Джей Ді Венса. Але якщо критикувати, то це можуть розцінити як втручання у виборчу кампанію в США. І зовсім не реагувати ми теж не можемо, тому що це стосується наших безпекових інтересів.

Ще одна, і можливо найбільш небезпечна проблема, яка проявилася під час тієї конфліктної ситуації, — наявність людей з антиукраїнськими та проросійськими поглядами у найближчому оточенні Трампа, які можуть здійснювати сильний ситуативний вплив на 45-го президента США. Свідченням цього стала славнозвісна промова Трампа в ці дні, в якій він згадав про те, що України вже не має, про мільйони загиблих, про зруйновані тисячолітні міста із золотими куполами (ось ця фраза особливо показова), про армію, в якій залишились лише діти і старі люди. Хтось же всю цю маячню влив у вуха Трампу. Навряд він сам все це вигадав. І ми можемо здогадуватись хто це.

Зокрема в цій ролі може виступати Дональд Трамп-молодший (син 45-го президента США від першого шлюбу), який свого часу був помічений у зв'язках з росіянами. Саме Трамп-джуниор, до речі, рекомендував батьку Джей Ді Венса в ролі кандидата на посаду віце-президента США від Республіканської партії. Негативний вплив Джей Ді Венса по українській

проблематиці ми, на жаль, вже неодноразово спостерігали. Прояви такої позиції можуть бути і надалі.

Ще одна обставина, яку ми маємо брати до уваги, — це те, що Трамп, попри критичні заяви на адресу президента Зеленського, достатньо швидко змінив свою позицію і пішов на переговори з президентом України. Звичайно, можна і треба робити поправку на емоційні гойдалки Трампа, але в даному випадку треба враховувати і раціональні чинники.

На мій погляд, реакція республіканців на «Пенсільванський інцидент» була нервово-емоційною і явно неадекватною. Але коли Трампа трохи попустило, то і навколо нього і в штабі республіканців знайшлися люди, які мислять раціонально, і змогли пояснити своєму кандидату, що конфліктний розрив із Президентом Зеленським і різка антиукраїнська позиція принесуть Трампу і республіканцям набагато більше негативу, ніж якихось зисків. Зокрема, йдеться про голоси виборців в тому самому штаті Пенсильванія, і не тільки тих, які є вихідцями з України, а також з Польщі. Трампа також могли звинувачувати в проросійській позиції, що він знов підіграє одному з ворогів Америки.

Нарешті, Трампу могли нагадати, що якщо він хоче домовлятися про завершення війни в Україні, то це доведеться робити не лише з Путіним, а й із Зеленським також. Мені здається, що те саме в деталях пояснили і Джей Ді Венсу, тому на дебатах з своїм візаві з Демократичної партії він взагалі не чіпав українське питання.

Звичайно, що українська делегація теж багато зробила, щоб переговори між Трампом і Зеленським все ж таки відбулися. Але важливо зафіксувати, що попри складні, і навіть критичні обставини, з Трампом можна домовлятися, і він може різко змінювати свою позицію. Інша річ, через кого і як впливати на Трампа.

Додатки

Додаток 1

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №648/2024

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові **постановляю:**

у Національній гвардії України:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

ІГНАТЬЄВА Івана Анатолійовича – майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БІЯНОВА Данила Васильовича – старшого сержанта

ГРИБІНЧИКА Олексія Миколайовича – полковника

КОВАЛЕНКА Максима Геннадійовича (посмертно) – сержанта

ОЛАДУ Ярослава Володимировича – майора

СТАДНІКА Олександра Васильовича – підполковника

Нагородити орденом “За мужність” I ступеня

КУЗЬМІНСЬКОГО Андрія Сергійовича – капітана

ТОЛОКА Максима Олександровича – лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ЖИДКОВА Дмитра Дмитровича – майора

ЗОРСЬКОГО Сергія Анатолійовича (посмертно) – старшого сержанта

ТЕРЕЩЕНКА Віктора Вікторовича – старшого лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АННАСА Сергія Сергійовича – молодшого сержанта

АРШУЛИКА Андрія Михайловича – майстер-сержанта

БЄЛОВА Михайла Євгеновича – солдата

БИРКА Богдана Віталійовича – головного сержанта

БОРОДАЄНКА Олександра Олександровича – лейтенанта

ВАСИЛЮКА Любомира Миколайовича – молодшого сержанта

ВИНАРЧИКА Святослава Тарасовича – старшого солдата

ВІТВІЦЬКОГО Вадима Вадимовича – майора

ВОЙЧЕНКА Дмитра Сергійовича – молодшого лейтенанта

ГОЛУБА Максима Сергійовича – старшого сержанта

ГРИЦЕНКА Євгена Вікторовича – молодшого лейтенанта

ДЕГТЯРЕНКА Дмитра В’ячеславовича (посмертно) – лейтенанта

ДЕНИСОВА Івана Олександровича – старшого солдата

ДЕЩЕНКА Анатолія Івановича – сержанта

ДДИКА Андрія Олександровича – капітана
ЗАЛЕВСЬКОГО Сергія Олексійовича – молодшого лейтенанта
ЗМАРАДУ Євгена Миколайовича – майора
ЗМІЄВСЬКОГО Івана Олександровича – молодшого сержанта
КОТЕНКА Віталія Станіславовича – солдата
КРЮЧКОВА Святослава Геннадійовича – лейтенанта
КУРТУКОВА Артема Олександровича – молодшого сержанта
МАЙСТРУКА Михайла Анатолійовича – молодшого сержанта
МАРИШЕВА Сергія Антоновича – сержанта
МЕЛЬНИКА Олександра Миколайовича – сержанта
МОЗГОВЕНКА Костянтина Сергійовича – молодшого сержанта
НАЗРУКА Петра Вячеславовича – молодшого сержанта
НІКОЛЕНКА Валерія Ігоровича – штаб-сержанта
НУРЖИНСЬКОГО Богдана Володимировича – солдата
ОЛЯНИШЕНА Вадима Андрійовича – старшого сержанта
ПІСКОРСЬКОГО Владислава Олеговича – сержанта
ПРИМАКА Юрія Максимовича – майора
ПРОКОПЧУКА Дмитра Андрійовича – штаб-сержанта
РАКУТУ Сергія Миколайовича – майора
СКРИЦЬКОГО Андрія Анатолійовича – капітана
СЛУЧИКА Василя Петровича – старшого солдата
СТРАШНОГО Олександра Ігоровича – підполковника
ТАРАНА Сергія Олександровича – старшого солдата
ТИТАРЕНКА Віталія Васильовича – молодшого сержанта
ТКАЧА Артура Максимовича – молодшого сержанта
ФЕДІРКА Назара Петровича – старшого солдата
ФЕДОРИШИНА Владислава Юрійовича – молодшого сержанта
ХАМЛИКУ Дмитра Олексійовича – старшого солдата
ХУДАЛЄЄВА Сергія Валерійовича – сержанта
ЧАЙКУНА Богдана Борисовича – молодшого сержанта
ЧЕХМЕСТРЕНКА Євгенія Едуардовича – сержанта
ЧУМАКА Володимира Валентиновича – лейтенанта
ШВЕЦЯ Віталія Івановича – старшого солдата
ШЕЛЕСТА Юрія Юрійовича – солдата
ШТОНДЕНКА Сергія Олександровича – майора
Нагородити орденом Данила Галицького
ЛОСЮКА Ярослава Васильовича – полковника
ХОДУЛІНА Вадима Сергійовича – старшого солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АНДРОЩУКА Миколу Павловича – солдата
БАКІНА Олега Володимировича – капітана
БАРТОША Максима Вячеславовича (посмертно) – молодшого сержанта
БИЧЕНКА Анатолія Миколайовича – підполковника

БОГДАНОВИЧА Сергія Васильовича – молодшого сержанта
БРЯНСЬКОГО Олександра Миколайовича – старшого солдата
БУЦА Сергія Миколайовича – солдата
ВОЙЧУКА Андрія Тарасовича – молодшого сержанта
ВОЛОХА Олександра Вікторовича – полковника
ВОЛОХУ Артема Володимировича – головного сержанта
ГУМЕНЮКА Віталія Юрійовича – молодшого лейтенанта
ДИКУНА Івана Сергійовича – старшого солдата
ДМИТРЕНКА Віталія Тимуровича – старшого солдата
ДОВБАКА Костянтина Олександровича – молодшого сержанта
ДОЛГАНА Костянтина Леонідовича – старшого солдата
ДУДКА Василя Валерійовича – старшого солдата
ЄВЧЕНКА Андрія Володимировича – солдата
ЖОВНАРЯ Юрія Миколайовича – солдата
ЗАКІНА Олександра Валерійовича – солдата
ЗАХАРУКА Олексія Ярославовича – солдата
ЗОЛОТУХІНА Віталія Васильовича – молодшого сержанта
ЗЯБЛЮКА Анатолія Анатолійовича – солдата
ІВАХНЕНКА Владислава Володимировича – старшого лейтенанта
КАЗМІРЧУКА Андрія Володимировича – головного сержанта
КАЛАШНИКА Руслана Юрійовича – майора
КАСАЛУ Романа Олеговича – сержанта
КЛЕМЕНТОВИЧА Андрія Вікторовича – молодшого сержанта
КЛІМКА Віталія Валерійовича – молодшого лейтенанта
КОЗЛЮКА Андрія Михайловича (померло) – солдата
КОЛОБОВА Олексія Анатолійовича – солдата
КОНОПЛЮ Валерія Валерійовича – солдата
КОПИЛОВА Івана Олександровича – молодшого сержанта
КОРЕЦЬКОГО Віктора Вікторовича – солдата
КОРНІЄНКА Руслана Васильовича – сержанта
КУЛІНЧЕНКА Юрія Петровича – майстер-сержанта
КУРИЛКА Євгена Ігоровича – старшого солдата
КУШНІРА Євгенія Олексійовича – солдата
ЛАДИКУ Миколу Олександровича – штаб-сержанта
ЛЕПЕШКА Ярослава Миколайовича – молодшого сержанта
ЛЕШКА Назарія Дмитровича – молодшого сержанта
ЛИННИКА Єгора Миколайовича – сержанта
МАРУНЯКА Олександра Васильовича – солдата
МАРУЩЕНКА Сергія Юрійовича – молодшого сержанта
МАТВЄЄВА Олександра В'ячеславовича – старшого солдата
МЕЛАЩЕНКА Олега Юрійовича – старшого солдата
МЕЛЬНИЙЧУКА Віталія Миколайовича – старшого солдата
МЕЛЬНИКА Сергія Олеговича – солдата

МИСЬКА Олександра Миколайовича – старшого солдата
МІРЕШКІНА Данііла Олексійовича – молодшого лейтенанта
МОВЧАНА Едуарда Васильовича – солдата
НЕКРАСОВА Станіслава Володимировича – старшого лейтенанта
ОСАДЧОГО Олександра Володимировича – старшого солдата
ПАЩЕНКА Павла Руслановича – старшого солдата
ПІСЕЦЬКОГО Івана Степановича – молодшого сержанта
ПЛЕШАКОВА Михайла Вікторовича – молодшого сержанта
ПОМОГАЙБА Максима Анатолійовича – солдата
ПРЕОБРАЖЕНЦЕВА Михайла Юрійовича – старшого солдата
РІПНОГО Антона Петровича – солдата
САВЧУКА Володимира Дмитровича – солдата
СИВОКОБИЛКУ Дмитра Павловича – солдата
СІНЦИНА Данила Олексійовича – молодшого сержанта
СІРЕНКА Ярослава Андрійовича – старшого лейтенанта
СЛОБОДЯНЮКА Артема Валентиновича – молодшого сержанта
СОБОЛЯ Сергія Володимировича – майора
СОЛОДКОГО Валерія Леонідовича – старшого солдата
СОРОКУ Владислава Сергійовича – старшого сержанта
СОСНОВСЬКИХ Анатолія Валерійовича – солдата
СТЕПАНЕНКА Артема Сергійовича – солдата
ТЕМНИКА Олега Вікторовича – молодшого сержанта
ТОРОХТІЯ Олександра Олександровича – молодшого сержанта
ХОМЯКА Олександра Вікторовича – старшого солдата
ЦАПКА Богдана Дмитровича (посмертно) – сержанта
ЦУРКАНЯ Михайла Олександровича – молодшого лейтенанта
ШЕСТАВІНА Олександра Олексійовича – головного сержанта
ЩЕРБИНУ Руслана Миколайовича – молодшого сержанта
Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня
ГРЕБНЬОВА Вячеслава Анатолійовича – підполковника
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
АБРАМОВА Євгенія Юрійовича – молодшого сержанта
АНДРЕЄВА Дмитра Івановича – старшого солдата
АРТЕМЧУКА Володимира Дмитровича – молодшого сержанта
АРТЬОМОВА Павла Ігоровича – солдата
БАКУЛЕЯ Вадима Анатолійовича – солдата
БЕРШАДСЬКОГО Данііла Петровича – солдата
БЄЛОУСОВА Володимира Олександровича – старшого солдата
БОГОСЛАВСЬКОГО Артема Олеговича – старшого солдата
БУТЕНКА Олега Васильовича – старшого сержанта
ВІННІКОВА Станіслава Андрійовича – старшого солдата
ВОЛОШИНА Олега Олександровича – старшого сержанта
ГАЛАТУ Валерія Вячеславовича – сержанта

ГЛАДКОГО Михайла Олександровича – старшого сержанта
ГОДЬКА Дмитра Анатолійовича – солдата
ГУБУ Олександра Володимировича – старшого сержанта
ДАНИЛЕВСЬКОГО Анатолія Борисовича – старшого солдата
ДИВНИЧА Віталія Петровича – солдата
ДМИТРУКА Вадима Юрійовича – молодшого сержанта
ЖУКА Олександра Леонідовича – майора
КАРПОВА Нікиту Сергійовича – молодшого сержанта
КИРИЛОВА Дмитра Сергійовича – молодшого сержанта
КОВЕРОВА Олега Леонідовича – солдата
КОНОВАЛОВА Олександра Сергійовича – солдата
КОРНІЄНКА Олександра Олександровича – старшого солдата
ЛОБАРЄВА Максима Валерійовича – солдата
ЛУПИРЯ Михайла Євгенійовича – старшого лейтенанта
МАКСИМУКА Олександра Володимировича – молодшого сержанта
МОЛОДИРЕНКА Олександра Володимировича – солдата
МОРОЗА Владислава Дмитровича – молодшого сержанта
МОСКАЛЕНКА Дмитра Олександровича – молодшого сержанта
МОТИКУ Євгена Анатолійовича – солдата
НЕМЧЕНКА Олександра Олексійовича – старшого солдата
НОВІКОВА Костянтина Федоровича – старшого сержанта
ОСТАШЕВСЬКОГО Романа Петровича – солдата
ПАСТУХА Івана Васильовича – старшого солдата
ПОЧЕПЕНЯ Вадима Петровича – старшого солдата
РЕВЕРУ Максима Михайловича – молодшого сержанта
САВЕНКА Андрія Сергійовича – молодшого сержанта
САВІНА Сергія Сергійовича – молодшого сержанта
САВЧЕНКА Івана Івановича – головного сержанта
САВЧЕНКА Сергія Сергійовича – солдата
СТЕПАНОВА Федора Романовича – молодшого сержанта
СУЩЕНКА Костянтина Андрійовича – старшого солдата
ТКАЧЕНКА Юрія Григоровича – солдата
ТКАЧУКА Юрія Миколайовича – старшого солдата
ТРОЦЕНКА Андрія Володимировича – солдата
УКРАЇНЦЯ Олександра Олеговича – штаб-сержанта
ФЛАТОВА Дмитра Владиславовича – старшого солдата
ЧЕРНЕТУ Юрія Дмитровича – солдата
ШАШКА Богдана Григоровича – старшого солдата
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
АФНАСЬЄВА Миколу Івановича – сержанта
БЛУДОВА Олега Володимировича – солдата
ГАВРИЛОВА Олексія Олександровича – старшого сержанта
МАКАРЕНКА Віталія Вікторовича – старшого солдата

МАКІЄНКА Олександра Васильовича – майора
СОКОЛОВСЬКОГО Юрія Володимировича – сержанта
ЧИРА Віталія Миколайовича – молодшого сержанта

у Національній поліції України:

Нагородити орденом “За заслуги” III ступеня

БЕСЕДУ Сергія Миколайовича – полковника поліції

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ГУБАНОВА Руслана Олександровича – старшого лейтенанта поліції

ЗАБОЛОТНЬОГО Романа Миколайовича – старшого сержанта поліції

КАПНУСА Романа Сергійовича – лейтенанта поліції

КУЧЕРА Артема Анатолійовича – старшого сержанта поліції

ЛАДИЖЦЯ Олега Олеговича – лейтенанта поліції

РОМАНЕНКА Романа Сергійовича – майора поліції

ШИЯНОВА Віктора Володимировича – лейтенанта поліції

ЩУСЯ Артема Віталійовича – полковника поліції

Нагородити орденом Данила Галицького

ШЕВЧЕНКА Олексія Юрійовича – полковника поліції

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня

БУТЕНКА Олександра Івановича – капітана поліції

Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”

АВАНЕСЯНА Левона Нельсоновича – лейтенанта поліції

БРИНЧАКА Юрія Васильовича – майора поліції

ГЕРКА Андрія Віталійовича – старшого лейтенанта поліції

ГОРБАЧОВА Євгена Григоровича – лейтенанта поліції

ГОРБУНОВА Євгена Михайловича – капітана поліції

ДОРОША Степана Ігоровича – старшого лейтенанта поліції

ЗАГРЕБЕЛЬНОГО Олександра Романовича – лейтенанта поліції

ЛАДИКУ Андрія Володимировича (посмертно) – майора поліції

ЛЕВАШОВА Дмитра Сергійовича – сержанта поліції

ЛУКАШУКА Богдана Миколайовича – старшого лейтенанта поліції

МАМУШКІНА Євгена Вячеславовича – капітана поліції

НАГАЙКА Олександра Анатолійовича – капітана поліції

НЕЖОМЛИНА Юрія Сергійовича – старшого лейтенанта поліції

НІКШИНА Юрія Віталійовича – лейтенанта поліції

ПАВЛЕНКА Сергія Олександровича – старшого сержанта поліції

СТЕЦИНУ Максима Григоровича – полковника поліції

ТКАЧУКА Миколу Станіславовича – старшого сержанта поліції

ЦИМБАЛА Владислава Сергійовича – старшого сержанта поліції

ЧАСТИЛА Максима Сергійовича – майора поліції

ШАБЕЛЬНИК Інну Юрїївну – капітана поліції

ЯНКОВСЬКОГО Максима Сергійовича – капітана поліції

у Державній службі України з надзвичайних ситуацій:**Нагородити орденом “За мужність” III ступеня**

ГОРКУНА Ярослава Олександровича – майстер-сержанта служби цивільного захисту

ПОРОВАЯ Миколу Олександровича – головного майстер-сержанта служби цивільного захисту

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” II ступеня

ЛИСЕНКА Олександра Миколайовича – полковника служби цивільного захисту

у Державній прикордонній службі України:**Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня**

ДОПРЯКА Сергія Артемовича (помертно) – полковника

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

БАЙДАЛОВА Богдана Михайловича – сержанта

БАРОНА Анатолія Борисовича (помертно) – сержанта

БЕСІДОВСЬКОГО Валерія Васильовича – старшого солдата

БОЙЧУКА Максима Олександровича (помертно) – старшого солдата

БОРТНОГО Дениса Анатолійовича (помертно) – головного сержанта

БРЯНСЬКОГО Руслана Миколайовича (помертно) – старшого солдата

БУЧАЦЬКОГО Максима Валерійовича (помертно) – сержанта

ВАСИЛЕНКА Євгена Олександровича (помертно) – старшого сержанта

ВОРОНІНА Віктора Миколайовича (помертно) – головного сержанта

ГАБШІЯ Павла Ярославовича (помертно) – старшого солдата

ГАРАСИМІВА Романа Івановича (помертно) – старшого солдата

ДАНЮКА Віктора Васильовича (помертно) – старшого майстер-сержанта

ДАХА Романа Васильовича (помертно) – головного сержанта

ДЕМИДЧУКА Павла Юрійовича (помертно) – старшого сержанта

ДЕМІДОНТА Ігоря Ігоровича (помертно) – лейтенанта

ДРУЗЮКА Василя Григоровича (помертно) – старшого солдата

ЗАБРОДОЦЬКОГО Євгена Євгеновича (помертно) – старшого сержанта

ЗАМАШНОГО Юрія Олеговича (помертно) – старшого сержанта

ІВАНІНУ Юрія Васильовича (помертно) – старшого сержанта

ІЛЬЮЩЕНКА Романа Анатолійовича (помертно) – старшого сержанта

КІПАРЕНКА Олександра Миколайовича – капітана

КЛІДА Тараса Ігоровича (помертно) – старшого солдата

КОРНІЙЧУКА Максима Миколайовича (помертно) – сержанта

КОСТІВА Павла Михайловича (помертно) – старшого солдата

КРАСЮКА Дмитра Сергійовича (помертно) – старшого солдата

КРУТОГО Віталія Олександровича (помертно) – солдата

КУРИЛА Андрія Тарасовича (помертно) – старшого солдата

КУЧІРКУ Івана Васильовича (помертно) – солдата

ЛИСЕНКА Сергія Миколайовича (помертно) – головного сержанта

ЛОГОВСЬКОГО Андрія Мирославовича (помертно) – старшого солдата

ЛОПАТЮКА Дмитра Григоровича (помертньо) – старшого солдата
МАЛАХОВА Вадима Дмитровича (помертньо) – молодшого сержанта
МАСИНЦЯ Івана Ярославовича (помертньо) – старшого солдата
МІЗИКА Андрія Володимировича (помертньо) – старшого солдата
НАВРОЦЬКОГО Вадима Васильовича (помертньо) – майора
ОПАНАЩУКА Івана Олександровича (помертньо) – молодшого сержанта
ПЛУЖНИКА Владислава Анатолійовича (помертньо) – головного сержанта
ПОЛОВИЦЮ Олександра Дмитровича (помертньо) – старшого сержанта
РАХІМОВА Ярослава Ярославовича (помертньо) – солдата
РЕШЕТІВСЬКОГО Тараса Йосифовича (помертньо) – старшого солдата
САМАНЧУКА Василя Петровича (помертньо) – старшого солдата
САПСАЯ Віталія Григоровича (помертньо) – сержанта
СЕРГІЄНКА Романа Сергійовича (помертньо) – молодшого сержанта
СИДОРЧУКА Олександра Сергійовича (помертньо) – старшого сержанта
СИТНІКА Олександра Олександровича (помертньо) – старшого солдата
СТЕЦЮКА Миколу Володимировича (помертньо) – старшого солдата
ТЕПЛЮХА Богдана Зеновійовича (помертньо) – старшого лейтенанта
ТОНІ Василя Юрійовича (помертньо) – старшого сержанта
УХАРСЬКОГО Олександра Олександровича (помертньо) – сержанта
ФІЯЛКУ Вячеслава Івановича (помертньо) – старшого солдата
ХВОСТА Михайла Романовича (помертньо) – лейтенанта
ШАЛІМОВА Віктора Анатолійовича (помертньо) – старшого сержанта
ШЕСТАКОВА Івана Сергійовича (помертньо) – сержанта
ШИЛОВА В'ячеслава Віталійовича – солдата
ШМАЙДУ Сергія Юрійовича (помертньо) – старшого сержанта
ШУБЕНКА Святослава Ігоровича (помертньо) – старшого солдата
ЩЕРБУ Романа Михайловича (помертньо) – старшого сержанта
Нагородити орденом Данила Галицького
РОЗУМІЯ Володимира Вадимовича – майора
ВАСИЛЕНКА Івана Вадимовича – полковника
СВАШЕНКА Дмитра Едуардовича – майора
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АДАМЧИКА Ярослава Ігоровича – майора
АЛЕКСЄЄНКА Олега Олеговича – капітана
БАРАНОВСЬКОГО Віталія Юрійовича – старшого сержанта
БЕРЕЖНИЦЬКОГО Максима Вікторовича – майстер-сержанта
БЛУСЯКА Романа Ярославовича – солдата
БОНДАРЧУКА Дмитра Вікторовича – лейтенанта
ВАКУЛУ Миколу Сергійовича – старшого лейтенанта
ВАСИЛЬЧЕНКА Віталія Сергійовича – лейтенанта
ВЕРКІШАНСЬКОГО Євгенія Володимировича – лейтенанта
ВОДОЛАЗСЬКОГО Олексія Сергійовича – лейтенанта
ГАЯНА Андрія Андрійовича – старшого сержанта

ГОРБАЧЕНКА Олексія Анатолійовича – майора
ГРИДЮШКА Андрія Миколайовича (помертньо) – старшого сержанта
ГУЛЬТЯЄВА Євгенія Віталійовича – солдата
ДОВЖЕНКА Сергія Вячеславовича – старшого лейтенанта
ЄРМАКОВА Руслана Леонідовича – старшого солдата
ЗАЦЕПНА Дмитра Костянтинівича – молодшого сержанта
ЗІНЬКОВСЬКОГО Мар'яна Степановича – молодшого сержанта
ЛЮОСЯ Василя Івановича – солдата
КАБАЧЕНКА Сергія Сергійовича – старшого сержанта
КОЖУХАРЯ Олександра Володимировича – старшого солдата
КОРЕВУ Олексія Олексійовича – старшого сержанта
КОТЛУБЕЯ Олександра Вікторовича – штаб-сержанта
КОЦУРА Володимира Ігоровича – старшого лейтенанта
КОШОВОГО Ярослава Андрійовича – солдата
КРУПКА Олександра Миколайовича (помертньо) – старшого солдата
КУЗЕНКА Тимофія Васильовича – солдата
КУРИЛА Ігоря Ігоровича – солдата
КУХАРЕНКА Сергія Віталійовича – сержанта
ЛУПАНА Миколу Миколайовича – штаб-сержанта
МАГДІЯ Дмитра Дмитровича – солдата
МАКОВЕЦЬКОГО Івана Андрійовича – старшого лейтенанта
МЕДВЕДЕНКА Олега Ігоровича – старшого солдата
МОСІЙЧУКА Вячеслава Анатолійовича – головного сержанта
МОТИЧКУ Миколу Миколайовича – молодшого лейтенанта
НАУМЦЯ Сергія Сергійовича – майора
НІКОЛАЙЧУКА Максима Сергійовича – молодшого сержанта
ОМЕЛЬЧАКА Руслана Володимировича – старшого солдата
ОСАДЧОГО Олексія Олександровича – солдата
ПАНЧИНУ Олега Олеговича – старшого лейтенанта
ПАЦЕЛЬТА Миколу Миколайовича – капітана
ПЕТРУЛЯКА Олеса Федоровича – старшого солдата
ПОКИДІНА Данила Андрійовича – лейтенанта
ПОЛУДНЯ Володимира Михайловича – старшого сержанта
ПОПОВИЧА Василя Васильовича – солдата
РІЗУНЕНКА Олексія Вікторовича – майора
СЕКОРСЬКОГО Олександра Леонідовича – старшого солдата
СИДОРЧУКА Ярослава Олеговича – головного сержанта
СІМ'ЯНИСТОГО Василя Олександровича – старшого солдата
СКРИПНІКА Івана Леонідовича – молодшого сержанта
СОТНІКОВА Богдана Олексійовича – сержанта
СПІВАЧУКА Василя Анатолійовича – головного сержанта
СТЕПАНЕНКА Антона Олександровича – майора
ТАРАСЕНКА Костянтина Олексійовича – лейтенанта

ТАРТАЧНОГО Іллю Миколайовича – сержанта
ЧЕРНЕНКА Дениса Васильовича – майора
ШАБАШОВА Олексія Даниловича – старшого лейтенанта
ШКРЯБИНА Сергія Юрійовича – старшого лейтенанта
Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня
КРАВЧЕНКА Богдана Миколайовича – підполковника
КРАВЧУКА Віктора Миколайовича – полковника
САМУСЕВИЧА Максима Георгійовича – полковника
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ГОЛОДА Дениса Олександровича (посмертно) – головного сержанта
БІЛЕРУ Євгенія Анатолійовича – штаб-сержанта
БЛАШКА Родіона Валерійовича – сержанта
ВАРАПАЯ Олександра Миколайовича – сержанта
ВОРОХА Василя Миколайовича – лейтенанта
ГУДЯ Віталія Богдановича – солдата
ДЗЬОМБАКА Павла Вячеславовича – капітана
ЄФІМЕНКА Сергія Вікторовича (посмертно) – старшого майстер-сержанта
ЗЄНЦЕВА Андрія Дмитровича – майстер-сержанта
ЗІНЧУКА Романа Валерійовича – солдата
ІВАСЮТУ Євгена Миколайовича – солдата
КУЛИКОВА Ігоря Валерійовича – старшого сержанта
МАЛАНЧАКА Любомира Богдановича – лейтенанта
МАРТИНЮКА Валентина Олександровича – старшого лейтенанта
МАТУШЕВСЬКОГО Андрія Васильовича – солдата
ОЛІЙНИКА Миколу Вадимовича – молодшого сержанта
ПЕЙЧЕВА Романа Івановича (посмертно) – майстер-сержанта
ПЛИСУ Карена Олександровича (посмертно) – старшого солдата
РЕВУ Бориса Івановича (посмертно) – солдата
САВЕНКА Дмитра Сергійовича – старшого сержанта
СЛЬОЗКІНА Миколу Володимировича – майора
СОВИЧА Олександра Васильовича – солдата
СТЕПАНЮКА Олександра Володимировича – підполковника
ТАГІРОВА Дениса Ахатовича – старшого сержанта
ТКАЧУКА Олександра Степановича – солдата
УРОДИНСЬКОГО Андрія Олександровича – солдата
ХОМІНА Михайла Ярославовича – сержанта
ЧЕРНЕНКА Олександра Анатолійовича – головного сержанта.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
30 вересня 2024 року

Додаток 2

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №649/2024

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю:**

Нагородити відзнакою Президента України “Хрест бойових заслуг”

БАРГИЛЕВИЧА Анатолія Владиславовича – генерал-лейтенанта

БЕСПАЛОВА Євгена Михайловича – підполковника

ЛЕБІДСВА Дмитра Михайловича – старшого лейтенанта

РАКА Ігоря Сергійовича – майора

СТОЯНОВСЬКОГО Ігоря Антоновича – молодшого лейтенанта

ХАРЧЕНКА Тимофія Віталійовича – старшого солдата

ЧУПРИНУ Владислава Анатолійовича – майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького I ступеня

БАКРЕВА Івана Дмитровича – майора

ЗАДОРОЖНЬОГО Олександра Миколайовича – майора

КАРПЕНКА Володимира Володимировича – генерал-майора

КОМАРНИЦЬКОГО Тараса Івановича – полковника

ЛЕВЧЕНКА Віталія Володимировича – полковника

ПЕТРОВА Романа Олександровича – майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

АБРАКІТОВА Андрія Юрійовича – майора

БАРДАКОВА Павла Олексійовича – полковника

БІЛОБРЮХОВА Романа Валерійовича – підполковника

ВАЛЬКОВСЬКОГО Романа Володимировича – підполковника

ЗІНЧУКА Максима Володимировича – підполковника

КАТРУКА Вадима Олександровича – майора

КНИЖНИКА Олександра Михайловича – капітана

КУЖЕЛЮКА Сергія Анатолійовича – підполковника

ЛАНОВОГО Максима Борисовича – полковника

НЕРЕЗА Дмитра Миколайовича – майора

НЕСТЕРОВА Ігоря Сергійовича – капітана

ОСТАПЧУКА Віктора Миколайовича – генерал-майора

ПАВЛЕНКА Івана Анатолійовича – полковника

ПОЛІЩУКА Євгенія Васильовича – капітана

САМІТОВСЬКОГО Дмитра Ігоровича – майора

СКРИЛЯ Юрія Анатолійовича – підполковника

ТІЦЬКОГО Сергія Анатолійовича – полковника

ХАТУНЦЕВА Романа Ігоровича – підполковника

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БОСЕНКА Владислава Сергійовича – майора

ВАРНАКОВА Володимира Володимировича – підполковника
ВОЛЬФМАНА Максима Леонідовича – полковника
ГАВРИЛЕНКА Ігоря Віталійовича – молодшого лейтенанта
ГЕРАСИМЧУКА Андрія Анатолійовича – підполковника
ГЕРЕГУ Дмитра Михайловича – генерал-майора
ГОРБАТЮКА Юрія Володимировича (по смертно) – майора
ГОРБАЧА Руслана Володимировича – молодшого лейтенанта
ГОРДІЄНКА Антона Олександровича – капітана
ГОТВЯНСЬКОГО Ігоря Олександровича (по смертно) – старшого лейтенанта
ГРІНЦОВА Віктора Миколайовича – молодшого лейтенанта
ДАЦЕНКА Максима Віталійовича – лейтенанта
ДУБІЛЄВА Миколу Володимировича – підполковника
ЗАЙЦЯ Віктора Геннадійовича – старшого сержанта
ЗАРІЧНОГО Віталія Васильовича (по смертно) – старшого лейтенанта
ЗАХАРКІВА Дмитра Андрійовича – лейтенанта
ІЖОВСЬКОГО Віталія Дмитровича – майора
КИТАЙСЬКОГО Олега Олеговича – капітана
КЛІМОВИЧА Олега Васильовича – молодшого лейтенанта
КОЗИНСЬКОГО Олександра Олександровича – капітана
КОЛІСНИКА Андрія Олексійовича – підполковника
КОМАРЕНКА Олександра Івановича – генерал-майора
КОЦЯ Ігоря Богдановича – майора
ЛУКАШОВА Сергія Олександровича – молодшого лейтенанта
ЛЬВОВА Андрія Петровича – майора
МАЛІНКА Андрія Сергійовича – капітана
МОРОЗА Андрія Сергійовича – майора
НІМЦЯ Романа Миколайовича – підполковника
ОПРЮ Сергія Васильовича – майора
ОСАДЧУКА Владислава Олеговича – старшого лейтенанта
ОСАДЧУКА Романа Сергійовича – лейтенанта
ПЕЛЕХА Зоряна Романовича – капітана
ПЕРЕТЯТКА Артема Віталійовича – старшого лейтенанта
ПОВЕЛИЦЮ Сергія Івановича – полковника
ПОПРАВКУ Дениса Руслановича – молодшого лейтенанта
РАМЕНСЬКОГО Євгена Олеговича – лейтенанта
РІЗНИЧЕНКА Василя Яковича – підполковника
СНОПКОВСЬКОГО Миколу Валерійовичу – підполковника
СОЛОПЕНКА Валерія Михайловича – полковника
ТАРАНЮКА Артема Вікторовича – лейтенанта
ТКАЧЕНКА В'ячеслава Володимировича – полковника
ТУШИНА В'ячеслава Володимировича – майора
ФЕДАША Юрія Петровича – капітана 1 рангу
ФОМУЛЯЄВА Андрія Миколайовича – капітана 2 рангу

ЧЕРНЯКА Василя Івановича – капітан-лейтенанта
ЧОПОВСЬКОГО Володимира Васильовича – старшого лейтенанта
ШЕВЧЕНКА Ростислава Володимировича – лейтенанта
ШИШИНА Микиту Олександровича – майора
ЩЕРБАКОВА Сергія Валерійовича – полковника
ЩЕРБИНУ Павла Стефановича (по смертно) – лейтенанта
ЯКУШЕВСЬКОГО Вадима Володимировича – майора
Нагородити орденом “За мужність” I ступеня
КАЛИНУ Сергія Володимировича – майора
МУСІЯ Віталія Миколайовича – старшого сержанта
СИВАКА Олександра Михайловича – молодшого сержанта
ХАХАЛКІНА Андрія Володимировича – майора
Нагородити орденом “За мужність” II ступеня
БЕРЕЖНОГО Вадима Сергійовича – молодшого сержанта
ГАЛУХУ Сергія Васильовича – головного сержанта
ГОГОЛЯ Данила Денисовича – солдата
ГОНЧАРУКА Дмитра Олеговича – майора
ДАГДІЯ Максима Ігоровича – сержанта
ДОРОЩУКА Андрія Михайловича – солдата
ЄФІМЧУКА Юрія Володимировича – старшину 1 статті
ЗАПРУТУ Олександра Анатолійовича – майора
КОВАЛЕНКА Павла Петровича – старшого сержанта
КРАСНОВСЬКОГО Дмитрія Олександровича – молодшого сержанта
МАТЕЮКА Іллю Руслановича (по смертно) – старшого лейтенанта
МИКОЛАЙЧУКА Олександра Валерійовича – головного сержанта
ПАВЛЕНКА Валерія Васильовича – капітана
ТАБОРОВЦЯ Василя Олександровича – солдата
ЦИБУЛЬСЬКОГО Романа Валер’яновича – старшого сержанта
ЦУРКАНА Сергія Олександровича (по смертно) – сержанта
ШПИТЧУКА Василя Васильовича – молодшого сержанта
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня
АЗМУКІНА Андрія Вікторовича (по смертно) – солдата
АНДРІЙЧУКА Іллю Юрійовича – молодшого сержанта
АНДРЯНА Володимира Борисовича (по смертно) – солдата
АРЗУМАНЯНА Валентина Сергійовича – старшого солдата
АРТЕМ’ЄВА Сергія Леонідовича – молодшого сержанта
АТРОЩЕНКА Романа Олександровича – сержанта
АФОНІНА Олексія Володимировича (по смертно) – солдата
АХАДОВА Максима Абілфатовича – солдата
БАБІЧА Костянтина Володимировича – старшого солдата
БАБКА Олександра Олеговича – молодшого сержанта
БАЗИЛЕВИЧА Олександра Віталійовича – старшого солдата
БАЛИЦЬКОГО Сергія Сергійовича – солдата

БАЛЬБУХА Ігоря Олександровича – солдата
БАЛЯСНОГО Дмитра Юхимовича – старшого солдата
БАТЕНКА Євгена Валентиновича – солдата
БЕЗКЛЕПНОГО Олександра Олександровича – старшого солдата
БЕЗСМЕРТНОГО Сергія Ігоровича – лейтенанта
БЕРЕЗНЯКА Олександра Петровича (по смертно) – солдата
БЕРЕЗУ Юрія Анатолійовича (по смертно) – сержанта
БЕРНАЗАКА Сергія Олександровича – солдата
БЕРЛСТА Руслана Михайловича – солдата
БІЛОГО Юрія Анатолійовича (по смертно) – солдата
БЛОЗВУ Сергія Анатолійовича – солдата
БОБРОВСЬКОГО Петра Васильовича – солдата
БОНДАРЕНКА Вадима Олександровича (по смертно) – солдата
БОРОВИКА Віктора Євгеновича (по смертно) – молодшого сержанта
БОРОДАВКУ Антона Степановича (по смертно) – старшого солдата
БОЯРСЬКОГО Андрія Петровича – молодшого сержанта
БРОДСЬКОГО Ігоря Павловича (по смертно) – солдата
БРОНІЧА Віталія Вікторовича – молодшого сержанта
БУГРСЄВА Олександра Олександровича – старшого солдата
БУХАРОВА Олександра Сергійовича – солдата
ВАЛІГУРСЬКОГО Олександра Анатолійовича (по смертно) – солдата
ВАРГУ Максима Анатолійовича – матроса
ВАРЧЕНКА Костянтина Миколайовича – молодшого сержанта
ВАСИЛЕНКА Сергія Олександровича (по смертно) – старшого лейтенанта
ВАСЬКІВА Андрія Миколайовича (по смертно) – молодшого сержанта
ВИНОГРАДОВА Романа Володимировича (по смертно) – сержанта
ВІЛТОНА Джеймса Реймонда (по смертно) – молодшого сержанта
ВІЛЬХОВОГО Давида Юрійовича – молодшого сержанта
ВОЙТОВИЧА Сергія Миколайовича – старшого лейтенанта
ВОЛОХОНСЬКОГО Віталія Володимировича – старшого солдата
ВОЛЬНОГО Павла Юрійовича – старшого лейтенанта
ВОЛЯНСЬКОГО Костянтина Олександровича (по смертно) – старшого солдата
ВРУБЛЕВСЬКОГО Сергія Володимировича (по смертно) – солдата
ГАВРИЛЕНКА Віталія Олександровича – молодшого сержанта
ГАЛАЙДУ Микиту Юрійовича – старшого матроса
ГАРАЩУКА Руслана Володимировича – старшого солдата
ГАРАЯ Олександра Олександровича – солдата
ГЕНДЕЛЯКА Сергія Олександровича (по смертно) – молодшого сержанта
ГЕНЗЕЛЯ Богдана Васильовича – сержанта
ГЕОРГІЄВА Володимира Олексійовича (по смертно) – солдата
ГЕРБІЧЕНКА В'ячеслава Івановича – старшого лейтенанта
ГЕРОЛЬДА Віталія Васильовича (по смертно) – старшого сержанта

ГЛИНСЬКОГО Артура Андрійовича (помертно) – солдата
ГОГУ Володимира Володимировича (помертно) – молодшого сержанта
ГОЛОБОРОДЬКА Олександра Олександровича (помертно) – солдата
ГОЛЯЧЕНКА Михайла Петровича – солдата
ГОНЧАРОВА Олександра Анатолійовича (помертно) – солдата
ГОРБУНОВА Едуарда Леонідовича (помертно) – старшого сержанта
ГОРДІЄНКА Олександра Володимировича (помертно) – солдата
ГОРОХОВА Ігоря Михайловича – старшого солдата
ГРАДОВСЬКОГО Андрія Васильовича (помертно) – молодшого сержанта
ГРЕКОВА Дмитра Валерійовича – солдата
ГРУЯ Дмитра Володимировича – старшого солдата
ГУЧКА Олександра Івановича – старшого солдата
ДЕЛЕНГІВСЬКОГО Андрія Васильовича – старшого солдата
ДЕМИДЧИКА Віталія Ростиславовича – старшого солдата
ДЕМУ Євгена Юрійовича – солдата
ДЕНИСОВА Віктора Вікторовича (помертно) – штаб-сержанта
ДЕРЕПАСКУ Валерія Миколайовича (помертно) – старшого солдата
ДМИТРЕНКА Дмитра Юрійовича – капітана
ДОЛГОПОЛОВА Сергія Павловича – солдата
ДУДЧЕНКА Дмитра Юрійовича – молодшого сержанта
ДУСАНА Андрія Романовича (помертно) – солдата
ДЬОМІНА Валерія Миколайовича (помертно) – головного сержанта
ЖАРТОВСЬКОГО Сергія Миколайовича – сержанта
ЖЕЛЯСКА Валерія Івановича (помертно) – солдата
ЖОГЛА Володимира Івановича (помертно) – солдата
ЖОРНЯКА Руслана Валерійовича (помертно) – солдата
ЖУРАВЛЯ Юрія Павловича (помертно) – молодшого сержанта
ЖУРАВСЬКОГО Віктора Петровича (помертно) – молодшого сержанта
ІВАРЛАКА Артема Миколайовича – старшого сержанта
ІВОНЕНКА Максима Володимировича – матроса
ІСАЄВА Дмитра Олеговича – старшого солдата
ІСАЄВА Іллю Володимировича – старшого солдата
ІЩЕНКА Віталія Васильовича – старшого лейтенанта
ІЩЕНКА Андрія Васильовича (помертно) – солдата
ІЩЕНКА Івана Олександровича (помертно) – солдата
КАВУНА Ярослава Олеговича – старшого солдата
КАЛАЧНИКА Сергія Миколайовича (помертно) – солдата
КАМНЄВА Івана Леонідовича (помертно) – старшого солдата
КАПШУКА Івана Леонідовича (помертно) – старшого солдата
КАРІМОВА Ровшана Зульфугара огли – сержанта
КАС'ЯНЕНКА Ростислава Олеговича – капітана
КІРІЧУКА Юрія Миколайовича – старшого солдата
КІСЯ Володимира Петровича – молодшого сержанта

КЛИМЕНКА Андрія Сергійовича – старшого солдата
КОБЗАРЯ Євгена Анатолійовича (помертньо) – головного сержанта
КОБЗЕВА Юрія Олеговича (помертньо) – солдата
КОВАЛЬОВА Віктора Олександровича (помертньо) – солдата
КОВАЛЯ Руслана Миколайовича – майора
КОВБЕЛЯ Андрія Володимировича – молодшого лейтенанта
КОЗИМКУ Петра Ігоровича (помертньо) – солдата
КОЛІСНИКА Олександра Васильовича – солдата
КОЛОСЮКА Володимира Леонідовича – солдата
КОНДРАТЕНКА Євгенія Вікторовича – молодшого сержанта
КОНОНЕНКА Олександра Григоровича (помертньо) – солдата
КОНСТАНТИНОВА Михайла Андрійовича (помертньо) – солдата
КОРОЛЬКОВА Сергія Петровича – головного сержанта
КОРОЛЬОВА Олександра Володимировича – солдата
КОТА Віктора Миколайовича (помертньо) – молодшого сержанта
КОТОВОГО Юрія Васильовича – сержанта
КОХАНЦЯ Андрія Володимировича – головного сержанта
КРАВЧЕНКА Василя Віталійовича (помертньо) – старшого солдата
КРАВЧЕНКА Ростислава Івановича – старшого сержанта
КРАСИЛОВА Володимира Олеговича – сержанта
КРАСНОГО Максима Миколайовича (помертньо) – солдата
КРАСНЮКОВА Романа Володимировича – сержанта
КРЕНЬКА Сергія Івановича (помертньо) – старшого солдата
КРИЩУКА Олександра Григоровича – старшого сержанта
КУКОВ'ЯКІНА Юрія Івановича – старшого солдата
КУРИЛЯКА Петра Петровича (помертньо) – солдата
КУСРАЄВА Володимира Пилиповича – сержанта
КУШЛЯКА Юрія Васильовича – старшого солдата
КУШНІРА Сергія Миколайовича (помертньо) – солдата
ЛЕШАНА Андрія Олександровича – старшого солдата
ЛИТОВЧЕНКА Олексія В'ячеславовича (помертньо) – сержанта
ЛІТВІНОВА Олексія Олександровича – молодшого сержанта
ЛІЩУКА Віталія Фомича – головного сержанта
ЛУЦКА Максима Юрійовича – старшого солдата
ЛЮБЧИКА Андрія Івановича (помертньо) – солдата
ЛЯХА Миколу Миколайовича – старшого солдата
МАЖАРУ Ігоря Юрійовича (помертньо) – солдата
МАКОВОЗА Миколу Олександровича – капітана
МАЛІНОВСЬКОГО Андрія Володимировича – генерал-майора
МАЛІЯ Андрія Сергійовича – молодшого сержанта
МАНЖОСА Олега Миколайовича (помертньо) – головного сержанта
МАНИЛЮКА Павла Вікторовича (помертньо) – солдата
МАНОЙЛОВА Андрія Миколайовича – солдата

МАРАХОВСЬКОГО Василя Сергійовича (по смертно) – молодшого сержанта
МАРЕКА Олега Миколайовича (по смертно) – сержанта
МАРКУШИНА Артура Олексійовича – солдата
МАРЧУКА Володимира Васильовича – сержанта
МАТВІЄНКА Володимира Олександровича (по смертно) – солдата
МАЦЕА АНГАРИТА Вілтона Енріка (по смертно) – молодшого сержанта
МАЩЕНКА Валерія Валерійовича – капітана
МЕДЯНОГО Володимира Володимировича – старшого солдата
МЕЛЬНИКА Андрія Васильовича – молодшого сержанта
МИХАЙЛЕНКА Богдана Сергійовича – солдата
МИХАЙЛЮКА Олександра Віталійовича – старшого солдата
МИХАНЮКА Олександра Миколайовича – старшого сержанта
МИШЛЯВКИНА Олександра Миколайовича (по смертно) – солдата
МІЗЯ Сергія Васильовича (по смертно) – солдата
МІХОВИЧА Олексія Михайловича – молодшого сержанта
МОГИЛЬНОГО Юрія Валерійовича – солдата
МОРАРУ Віталія Сергійовича (по смертно) – сержанта
МОРОЗА Віталія Сергійовича – головного сержанта
МУЗИКУ Андрія Андрійовича (по смертно) – солдата
НАГОРЯНСЬКОГО Віктора Васильовича – підполковника
НАЗАРОВА Сергія Олександровича (по смертно) – старшого сержанта
НАЛИВАЙКА Федора Володимировича (по смертно) – солдата
НЕСКОРОДЕНКА Дмитра Миколайовича – старшого солдата
НЕСТЕРЕНКА Віктора Григоровича (по смертно) – солдата
НЕСТЕРЕНКА Юрія Михайловича (по смертно) – солдата
НЕСТЕРЦЯ Володимира Михайловича – солдата
НЕЧАЯ Романа Валерійовича – солдата
НІКІФОРОВА Дмитра Олеговича – солдата
НІКОЛЄНКА Юрія Вікторовича – майора
НОВОСАДА Сергія Сергійовича – старшого солдата
НОЧВАЯ Дмитра Олександровича – молодшого сержанта
ОДІНЦОВА Дмитра Романовича – солдата
ОЛІЙНИКА Олександра Миколайовича – старшого солдата
ОЛІЙНИКА Костянтина Анатолійовича – капітана
ОМЕЛЯНЧУКА Арсена Вячеславовича – майора
ОНУФРИКА Володимира Богдановича (по смертно) – старшого солдата
ОСИПЧУКА Антона Ігоровича – старшого солдата
ОЧКУРЬОВА Федора Трохимовича – матроса
ПАВЛЕНКА Дмитра Анатолійовича (по смертно) – старшого солдата
ПАЛАДІ Миколу Федоровича (по смертно) – солдата
ПАСКАЛОВА Олега Васильовича (по смертно) – солдата
ПАШКА Михайла Ярославовича – старшого солдата
ПАШКА Сергія Олександровича – старшого матроса

ПАШКОВСЬКОГО Романа Сергійовича (помертньо) – солдата
ПИЛИПЕЯ Володимира Миколайовича – старшого солдата
ПІДВИШЕННОГО Миколу Васильовича – молодшого сержанта
ПЛАХОТНОГО Руслана Анатолійовича (помертньо) – солдата
ПЛАХОТНЮКА Валерія Васильовича (помертньо) – сержанта
ПЛЯСА Івана Миколайовича – молодшого сержанта
ПОДЛЄСНОГО Сергія Сергійовича – капітана 2 рангу
ПОЛЯКОВА Максима Олександровича (помертньо) – старшого солдата
ПОЛЯРУША В'ячеслава Олександровича – лейтенанта
ПРІНЯ Сергія Олександровича – солдата
ПРОДАНОВА Олександра Борисовича (помертньо) – старшого сержанта
РЕШЕНІНА Вадима Олександровича – солдата
РЕШЕТНИКА Сергія Вікторовича – старшого солдата
РІВЕРА БОТЕЛЛО Віктора Мануеля (помертньо) – молодшого сержанта
РОЗВОДА Сергія Романовича – молодшого сержанта
РУДИКА Олега Олексійовича – старшого лейтенанта
РУКАСОВА Сергія Олексійовича (помертньо) – солдата
САЛЯЄВА Максима Костянтинівича – головного старшину
САПАНЮКА Юрія Миколайовича (помертньо) – солдата
САСЮКА Віталія Анатолійовича – молодшого сержанта
САЧУКА Андрія Вячеславовича – капітан-лейтенанта
СЕДЕШЕВА Дмитра Юрійовича (помертньо) – солдата
СЕЙКА Руслана Валерійовича (помертньо) – старшого солдата
СЕМИБРАТОВА Віталія Олексійовича (помертньо) – солдата
СЕНЬКІВА Владислава Олеговича (помертньо) – солдата
СКАКУНА Михайла Олександровича – солдата
СКОЛОТЯНОГО Василя Андрійовича – сержанта
СКРИНЬКА Сергія Володимировича – старшого сержанта
СКРИПНИКА Олега Васильовича – молодшого сержанта
СЛАВЕЦЬКОГО Андрія Віталійовича – сержанта
СЛЕСАРЄВА Дмитра Сергійовича – сержанта
СЛУХАЯ Артура Михайловича (помертньо) – молодшого сержанта
СМИЖЕНКА Миколу Миколайовича – сержанта
СРІБНОГО Павла Вікторовича (помертньо) – солдата
СТАДНИКА Олексія Юрійовича (помертньо) – солдата
СТЕЛЬМАХА Михайла Вікторовича (помертньо) – старшого солдата
СТЕПАНЕНКА Вячеслава Валентиновича (помертньо) – штаб-сержанта
СТЕПАНЦЯ Олександра Сергійовича – старшого солдата
СТРІЛКОВСЬКОГО Олега Михайловича (помертньо) – солдата
СТУЛІЯ Тараса Сергійовича – сержанта
СУСТІНА Сергія Олександровича (помертньо) – старшого солдата
СУТОРМІНА Євгена Віталійовича (помертньо) – солдата
СУХОВА Олександра Станіславовича (помертньо) – солдата

ТАРАСУНА Олександра Андрійовича – лейтенанта
ТАРАСЮКА Олександра Вікторовича – молодшого сержанта
ТАТАРОВА Олега Юрійовича – капітана
ТИТАРУКА Ігоря Володимировича – молодшого сержанта
ТИХОНОВА Олексія Сергійовича – старшого солдата
ТІМОШИКА Юрія Анатолійовича – старшого лейтенанта
ТОДОРОВСЬКОГО Сергія Захаровича (помертньо) – солдата
ТРЕПАКА Олександра Сергійовича – бригадного генерала
ТРОХИМЕНКА Олександра Анатолійовича – штаб-сержанта
ТЮНІКА Віктора Вікторовича (помертньо) – солдата
УЗУНОВА Андрія Сергійовича – старшого сержанта
УЛЬКА Ігоря Володимировича (помертньо) – солдата
УСТИМЕНКА Антона Павловича (помертньо) – солдата
ФАБРИЦЯ Дмитра Дмитровича (помертньо) – старшого солдата
ФАДСЄВА Михайла Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
ФЕДІКА Сергія Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
ХАЛЯВИНСЬКОГО Віталія Андрійовича – молодшого сержанта
ХОЛОХАСЬВА Ігоря Олеговича – молодшого сержанта
ХРАПАЧА Миколу Миколайовича (помертньо) – солдата
ХРИСТЕВИЧА Данила Володимировича (помертньо) – старшого солдата
ХРИСТИЧА Василя Володимировича – сержанта
ЦАРЬОВА Миколу Григоровича – солдата
ЦИГАНЕНКА Сергія Володимировича (помертньо) – сержанта
ЧЕЛКАНА Валентина Леонідовича (помертньо) – солдата
ЧЕРЕПАХУ Богдана Івановича (помертньо) – солдата
ЧИПЛИКА Руслана Андрійовича – старшого сержанта
ЧІР'ЄВА Артема Миколайовича – старшого солдата
ЧУГУЯ Михайла Андрійовича (помертньо) – старшого солдата
ЧУРИКА Олександра Дмитровича – старшого лейтенанта
ШАБАРОВСЬКОГО Артема Володимировича (помертньо) – солдата
ШАГАРОВА Володимира Володимировича – старшого лейтенанта
ШАМРАЯ Андрія Георгійовича (помертньо) – солдата
ШВИДКОГО Владислава Олександровича – капітана
ШВИДКОГО Ігоря Павловича (помертньо) – старшого лейтенанта
ШЕВЧУКА Сергія Андрійовича – солдата
ШИТУХІНА В'ячеслава Михайловича (помертньо) – солдата
ШКОДЕНКА Володимира Петровича (помертньо) – молодшого сержанта
ШОКОТА Ігоря Васильовича (помертньо) – солдата
ШПИТЧУКА Богдана Васильовича – старшого солдата
ЩЕБИВКА Віталія Володимировича – солдата
ЩУРА Романа Костянтинівича – солдата
ЯКОВЕНКА Анатолія Анатолійовича (помертньо) – солдата
ЯСНЮКА Олега Петровича (помертньо) – солдата

Нагородити орденом княгині Ольги II ступеня

МАСЛЬОНУ Аліну Михайлівну – молодшого сержанта

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

ДЯЧЕНКО Ольгу Геннадіївну – головного сержанта

КАШУК Оксану Миколаївну – майстер-сержанта

МАЛИНОВСЬКУ Оксану Вікторівну – лікаря-ендокринолога клініки

Національного військово-медичного клінічного центру “Головного
військового клінічного госпіталь” Медичних сил Збройних Сил України**Нагородити орденом Данила Галицького**

БІДУНА Сергія Степановича – полковника

БОНДАРЯ Данила Григоровича – молодшого лейтенанта

ВИНОГРАДОВА Дмитра Степановича – молодшого лейтенанта

ГРИЦЕНКА Дениса Володимировича – капітана 1 рангу

ГРОЗДОВА Андрія Анатолійовича – полковника

ДУМИКА Вадима Васильовича – солдата

ІЛЬЧУКА Назара Вікторовича – солдата

МАРКОВСЬКОГО Олексія Вікторовича – старшого лейтенанта

ОПАНАСЕНКА Ігоря Михайловича – головного сержанта

ПАНАСЕНКА Павла Васильовича – солдата

ПІНКЕВИЧА Михайла Семеновича – полковника

ПОНІКА Владислава Юрійовича – старшого лейтенанта

ПОПОВИЧА Максима Олексійовича – солдата

СКРИПНІКА Андрія Андрійовича – полковника

СУРАЙКІНА Олександра Миколайовича – полковника

ХІЛЬКЕВИЧА Володимира Віталійовича – капітана 1 рангу

ШИПУНОВА Володимира Геннадійовича – підполковника медичної служби

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”

АВРАМЕНКА Андрія Дмитровича – солдата

БЕРЕЗІНА Максима Миколайовича – старшого лейтенанта

БОРОДЖАСЬВА Дениса Юрійовича – старшину 2 статті

БРІТІКА Андрія Миколайовича – старшого сержанта

БУЛАТ Олену Миколаївну – сержанта

ВАНКЕВИЧА Віктора Сергійовича (посмертно) – старшого солдата

ВАСЮКА Леоніда Вікторовича – старшого сержанта

ГАЙДАКА Владислава Руслановича – солдата

ГАЙОВИЧА Олексія Анатолійовича – старшого лейтенанта

ГЕОРГІЦУ Миколу Олександровича – солдата

ГЕОРГІЦУ Олександра Олександровича – солдата

ГНАТЮКА Андрія Михайловича – солдата

ГОЛОКОЗА Сергія Анатолійовича – капітана 3 рангу

ГОРДІЄНКА Олександра Олександровича (посмертно) – старшого солдата

ГРАЧОВА Олексія Васильовича – головного сержанта

ГРИЦАЯ Василя Миколайовича – солдата

ГРИЦЮКА Романа Сергійовича – старшого сержанта
ДРОБІНЧУКА Віталія Миколайовича – головного сержанта
ДУКАЦЕНКА Миколу Олександровича – старшого сержанта
ДЯКІВА Ігоря Васильовича – солдата
ЄРМОЛАЄВА Сергія Олександровича – молодшого сержанта
ЖУКОВА Максима Юрійовича – солдата
ЗАШКОЛЬНОГО Михайла Івановича – солдата
ІВАХНЕНКА Анатолія Васильовича – сержанта
КАЛУГАРЯНУ Івана Євгенійовича – солдата
КАШПРУКА Юрія Михайловича – молодшого сержанта
КЕЛЕМАНИКА Степана Ярославовича – старшого солдата
КЕМСЬКОГО Володимира Олеговича – солдата
КЛИМОВА Дениса Сергійовича – старшину 2 статті
КОЗУЛЮ Руслана Миколайовича – матроса
КОНЦЕБУ Володимира Миколайовича – капітана 2 рангу
КРАВЧЕНКА Віталія Олександровича – молодшого лейтенанта
КРАВЧЕНЮ Івана Вікторовича – солдата
КРЕЩЕНКО Тетяну Володимирівну – старшого сержанта
КРИВОШЕЯ Івана Михайловича – старшого солдата
КУБЕНКА Сергія Миколайовича – солдата
КУНИКА Владислава Олександровича – старшого солдата
КУРІЙЦЯ Віктора Васильовича – солдата
ЛЕВЧИШИНА Івана Миколайовича – солдата
ЛУЗГАНОВА Костянтина Вікторовича – старшого лейтенанта
ЛУЧКО Олену Олександрівну – старшого сержанта
ЛЮБЧЕНКА Олександра Васильовича – солдата
МАЗНОГО Михайла Сергійовича – старшого матроса
МАЙСТРУКА Владислава Ігоровича – головного корабельного старшину
МАЛЮТУ Григорія Володимировича (помертньо) – солдата
МАРКА Олександра Анатолійовича – майора
МАРЧЕНКА Вадима Сергійовича – солдата
МИЛОСТИВЕНКА Євгенія Євгеновича – старшого солдата
МОРГАЛЮКА Олександра Миколайовича – старшину 1 статті
МУСІЄНКА Артура Сергійовича – молодшого сержанта
НАРГЕЛАВІЧУСА Ромаса Рома – майора
НИЧИПОРУКА Юрія Олександровича – солдата
НИША Андрія Анатолійовича – сержанта
ОВЧАРЕНКА Андрія Сергійовича – солдата
ОВЧАРОВА Олександра Юрійовича – молодшого сержанта
ОДИНЦЯ Олександра Анатолійовича – капітан-лейтенанта
ОНІЩУКА Віктора Миколайовича – старшого солдата
ПАВЛУСЬ Марину Віталіївну – молодшого сержанта
ПАНАСЮКА Сергія Васильовича – сержанта

ПЕЛЕПЕЦЬКОГО Богдана Віталійовича – старшого лейтенанта
ПЕТРУЧЕНКА Миколу Миколайовича – солдата
ПИРКОВСЬКОГО Вадима Віталійовича – старшого сержанта
ПІГУЛИКА Артура Анатолійовича – солдата
ПЛЕСКУНА Михайла Богдановича – солдата
ПОЛТОРАЦЬКОГО Олега Миколайовича (по смертно) – старшого сержанта
ПОПОВУ Олександру Сергіївну – молодшого сержанта
ПШЕНИЧНОГО Олександра Володимировича – капітан-лейтенанта
РОГОЖНІКОВА Дмитра Леонідовича – солдата
РОДИНА Володимира В'ячеславовича – старшину 1 статті
РОШИКА Олега Володимировича – старшого матроса
РУДНІЦЬКОГО Василя Васильовича – молодшого сержанта
СЕРЕДНЯКА Сергія Анатолійовича – солдата
СІВОЗАЛЕЗА Олексія Володимировича – головного корабельного старшину
СЛІПЧЕНКА Юрія Петровича – сержанта
СОСЄДКІНУ Тетяну Олексіївну – сержанта
СТАРЕНЬКОГО Юрія Ігоровича (по смертно) – молодшого сержанта
ТИМЧЕНКА Павла Михайловича – сержанта
УДОТА Олексія Сергійовича – лейтенанта
ФАЮК Аллу Сергіївну – сержанта
ХАРЧЕНКА Віталія Валерійовича – молодшого лейтенанта
ХАЩІВСЬКОГО Івана Юрійовича – солдата
ХИЖНЯКА Руслана Олександровича – старшого солдата
ХМІЛЕВСЬКОГО Назара Ігоровича (по смертно) – молодшого сержанта
ХОРУНЖОГО Станіслава Миколайовича – старшого лейтенанта
ЧЕБАНЕНКА Олександра Юрійовича – солдата
ЧЕБОТАРЬОВА Ігоря Івановича – солдата
ШАНДРІНОВА Володимира Олександровича – старшого солдата
ШАТИЛА Олександра Олександровича – полковника
ШВЕДА Дмитра Сергійовича – молодшого сержанта
ШПИРКУ Ігоря Віталійовича – майора
ЮНГЕРА Богдана Ярославовича – підполковника
ЯВОРСЬКОГО Михайла Валерійовича – солдата
ЯРМОЛЬЧУКА Миколу Миколайовича – молодшого сержанта
ЯРОЦЬКОГО Дмитра Володимировича – солдата
ЯЦЮКА Дмитра Олександровича – солдата
Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня
КОРНІЄНКО Аллу Михайлівну – головного сержанта
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
АЛЕКСЕЄНКА Євгена Віталійовича – солдата
АЛЕКСЕЄВА Віталія Анатолійовича – солдата
АНДРУСЕНКА Валентина Івановича – солдата
АНОХІНА Сергія Валерійовича – полковника

АРГУНОВА Дмитра Олександровича – молодшого сержанта
БАСА Ігоря Володимировича – солдата
БЕЗКРОВНОГО Олександра Васильовича – солдата
БЕРЕЗОВСЬКОГО Тараса Миколайовича – молодшого сержанта
БИХА Сергія Володимировича – солдата
БОЙКА Олега Олексійовича – сержанта
БОКЛАГА Андрія Олексійовича – солдата
БОЛЬБОТА Миколу Івановича – старшого солдата
БОНДАРЕНКА Євгена Вікторовича – солдата
БОНДАРЕНКА Костянтина Юрійовича – солдата
БОНДАРЕНКА Олексія Олексійовича – солдата
БОРИСОВА Костянтина Вікторовича – молодшого лейтенанта
БОРЦОВА Олександра Олексійовича – старшого солдата
БУЛАКА Віталія Валерійовича – молодшого сержанта
БУЛЬБУ Дмитра Віталійовича – старшого солдата
БУТЕНКА Віталія Вікторовича – старшого солдата
ВЕЖНІНА Олексія Сергійовича – старшого сержанта
ВІЛЬХОВСЬКОГО Валентина Вікторовича – головного сержанта
ВІТРЕНКА Віктора Миколайовича – солдата
ВОЗНИЦЮ Євгена Олеговича – молодшого сержанта
ВОЙНОВА Олексія Леонідовича – солдата
ВОЙЧУКА Віталія Івановича – молодшого сержанта
ВОЛВЕНКОВА Сергія Івановича – солдата
ГАЛИЦЬКОГО Сергія Васильовича – старшого сержанта
ГАРАЩЕНКА Владислава Сергійовича – сержанта
ГЛАДІЯ Володимира Володимировича – матроса
ГЛЄБОВА Валерія Віталійовича – солдата
ГНОЄВИХ Павла Андрійовича – сержанта
ГОНЧАРОВА Євгена Олександровича – солдата
ГОРБУНОВА Олександра Вікторовича – солдата
ГРОМОВЦЯ Олександра Олександровича – солдата
ДЕМКОВА Сергія Леонідовича – солдата
ДЕНИСЮКА Дмитра Сергійовича – солдата
ДЕРКАЧА Михайла Ігоровича – солдата
ДЕРЯБКІНА Дмитра Юрійовича – солдата
ДЗУНДЗУ Любомира Андрійовича – солдата
ДОВГАЛЕВСЬКОГО Дмитра Павловича – солдата
ЄВДОКИМОВА Дмитра Миколайовича – старшого матроса
ЖУКОВСЬКОГО Романа Сергійовича – солдата
ЗУБРИЦЬКОГО Сергія Леонідовича – старшого солдата
ІВАНЕНКА Олександра Олександровича – солдата
ІВАНЮКА Василя Васильовича – солдата
ІЄВЛЄВА Олексія Юрійовича – солдата

КЕРБУТА Олександра Анатолійовича – штаб-сержанта
КЛИМЦЯ Романа Яковича – молодшого сержанта
КОВАЛЬОВА Максима Олександровича – солдата
КОЛЕЖНЮКА Ігоря Васильовича – полковника
КОЛОМІЙЦЯ Ігоря Олеговича – солдата
КОНОНЕНКА Сергія Миколайовича – солдата
КОСТРИГІНА Олександра Сергійовича – солдата
КОХТОМИРЕНКА Валерія Миколайовича – солдата
КРАВЦОВА Миколу Миколайовича – солдата
КРАВЧЕНКА Вадима Миколайовича – солдата
КРИВУЩЕНКА Ігоря Віталійовича – солдата
КУДРИКА Сергія Зіновійовича – головного сержанта
КУЛЬОВА Вадима Валентиновича – солдата
КУТИГІНА Вадима Вікторовича – капітана 1 рангу
КУХАРЕНКА Олександра Олександровича – солдата
КУХАРСЬКОГО Олега Олеговича – старшого матроса
КУЦЕНКА Сергія Юрійовича – солдата
КУЧЕРЯВОГО Андрія Олександровича – солдата
ЛИТОВКУ Миколу Миколайовича – солдата
ЛІТВІНОВА Віктора Миколайовича – молодшого сержанта
ЛОБОДУ Кирила Олександровича – солдата
ЛОГВИНЕНКА Павла Анатолійовича – молодшого сержанта
ЛОГВИНЕНКА Андрія Володимировича – солдата
ЛОКОТОША Валерія Геннадійовича – солдата
ЛУЗАНОВА Іллю Ігоровича – лейтенанта
ЛЮБІНА Владислава Володимировича – старшого солдата
МАРТИНЕНКА Артема Олександровича – старшого лейтенанта
МАРТИНЮКА Володимира Миколайовича – солдата
МАТВІЄНКА Сергія Вікторовича – молодшого сержанта
МЕЛЬНИКА Олександра Валентиновича – солдата
МИГОВИЧА Романа Сергійовича – солдата
МОНИЧА Максима Васильовича – солдата
НАДОЛИННОГО Євгенія Васильовича – сержанта
НАЗЮТУ Віталія Вікторовича – молодшого лейтенанта
НАКАЗНОГО Сергія Олександровича – молодшого сержанта
НЕСЕНА Олександра Володимировича – солдата
НІКОЛАЄВА Андрія Юрійовича – солдата
НІКОЛАЄВА Руслана Павловича – солдата
ОМЕЛЬНИКА Євгенія Володимировича – старшого лейтенанта
ОНИСЬКА Михайла Івановича – старшого солдата
ОНОПЧЕНКА Олега Михайловича – солдата
ОХОТУ Олександра Михайловича – майора
ПАЛАМАРЧУКА Олександра Вікторовича – молодшого сержанта

ПАНАСЮКА Сергія Васильовича – сержанта
ПАШКА Андрія Володимировича – солдата
ПЕТРЕНКА Андрія Миколайовича – солдата
ПОКОТИЛА Максима Леонідовича – солдата
ПРОТОПОПОВА Олександра Олександровича – солдата
ПУЗДРЕНКА Віталія Євгенійовича – сержанта
ПУЗИРЬОВА Євгенія Миколайовича – старшого солдата
ПШОННОГО Олексія Олександровича – старшого солдата
РЕВУ Олександра Сергійовича – молодшого сержанта
РИСЯ Вадима Олександровича – солдата
РОМАНЬКА Олександра Вікторовича – солдата
САЄНКА Данііла Олександровича – молодшого сержанта
СВІТЛИЧНОГО Віталія Олексійовича – молодшого лейтенанта
СЕВЕР'ЯНОВА Юрія Олексійовича – солдата
СЕМЕНОВА Андрія Сергійовича – молодшого сержанта
СЕРГАЧОВА Андрія Юрійовича – старшого сержанта
СИДОРЕНКА Олександра Олександровича – сержанта
СИЧЕВСЬКОГО Дмитра Васильовича – старшого солдата
СКРІПНИЧЕНКА Сергія Вікторовича – солдата
ТЕСЛЕНКА Максима Олексійовича (померло) – старшого солдата
ТКАЧЕНКА Владислава Романовича – старшого солдата
ТРУША Богдана Олександровича – солдата
ТЮТЮНИКА Дениса Олександровича – солдата
ФЕЛПЕНКА Юрія Сергійовича – солдата
ФІРСОВА Дмитра Олександровича – солдата
ХАРАНОВИЧА Миколу Васильовича – солдата
ХІМКА Василя Володимировича – солдата
ХРОМ'ЯКА Петра Михайловича – солдата
ЦОЯ Євгенія Анатолійовича – солдата
ЧАБАНА Анатолія Вікторовича – солдата
ЧЕБОТАРЬОВА Андрія Васильовича – старшого сержанта
ЧЕЛПАНОВА Владислава Олександровича – молодшого сержанта
ЧЕРНОБАЯ Геннадія Васильовича – солдата
ЧЕРНЮКА Олександра Євгеновича – солдата
ЧОРНОІВАНЕНКА Володимира Юрійовича – солдата
ШАШКОВА Руслана Анатолійовича – солдата
ШЕВЧЕНКА Миколу Миколайовича – солдата
ШЕРЕМЕТУ Богдана Віталійовича – солдата
ШИНКАРУКА Сергія Миколайовича – сержанта
ШИПЛОВА Олексія Ігоровича – старшого сержанта
ШМИГАНОВСЬКОГО Віктора Анатолійовича – капітана 1 рангу
ШТОНДУ Олександра Леонідовича – солдата
ШУРКА Олександра Петровича – солдата

ЯБЛОЧКА Владислава Олександровича – старшого солдата
ЯЦКІВА Олега Володимировича – молодшого сержанта
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
ВОЛКОВА Володимира Вікторовича – капітана медичної служби.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
30 вересня 2024 року

Додаток 3

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №650/2024](#)

Про відзначення державними нагородами України
За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та
територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового
обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом Богдана Хмельницького I ступеня

ОСИКУ Олега Васильовича – підполковника

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

КАРЕНИКА Віктора Михайловича – лейтенанта

КОЗУБА Ярослава Віталійовича – старшого лейтенанта

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БУЛИМЕНКА Ростислава Олександровича – капітана

ГАЙДАЯ Максима Дмитровича – старшого лейтенанта

ГУДЕБСЬКОГО Богдана Вікторовича – старшого лейтенанта

ЙОВЧИКА Вадима Анатолійовича – капітана

КОЧМАКА Олексія Олександровича – лейтенанта

СЕМЕНОВА Павла Васильовича – капітана

СЛОБОДЯНЮКА Романа Васильовича – молодшого лейтенанта

ТКАЧЕНКА Олександра Геннадійовича – старшого лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

АНДРЕЄВА Михайла Олександровича – молодшого сержанта

ГОЯНА Дениса Олександровича (посмертно) – старшого солдата

ЖОВТОВРУХА Антона Дмитровича – молодшого сержанта

ЗВЕРЄВА Юрія Юрійовича – молодшого сержанта

КОЛОДЯЖНОГО Олексія Павловича – головного сержанта

ОХРИМЕНКА Бориса Григоровича – штаб-сержанта

ПОПОВА В'ячеслава Леонідовича – головного сержанта

ПРОЦАКА Данила Анатолійовича – молодшого сержанта

РАКА Олександра Вікторовича – молодшого сержанта

САВЦЬКОГО Олександра Вікторовича – старшого солдата

САЧУКА Віталія Петровича (посмертно) – молодшого сержанта

ЦЮСЯ Дениса Валерійовича (посмертно) – старшого сержанта

ШИША Сергія Михайловича – молодшого сержанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

БАРЧУКА Володимира Анатолійовича – старшого солдата
БЕДРАТОГО Павла Павловича – молодшого сержанта
БІЛИКА Дмитра Володимировича – старшого солдата
БОНДАРЯ Дмитра Олеговича – старшого солдата
БОЧКУРА Андрія Юрійовича – старшого солдата
БУДКІВСЬКОГО Віталія Анатолійовича – молодшого сержанта
ВАКОЛЮКА Володимира Володимировича – старшого солдата
ГОРБАТЮКА Мирослава Васильовича – молодшого сержанта
ГОРБАТЮКА Олександра Олександровича – старшого солдата
ГРИМАЛЮКА Миколу Миколайовича – старшого солдата
ДЕМЧУКА Олександра Віталійовича – сержанта
ДМИТЕРКА Антона Івановича – старшого солдата
ДРОБОТА Дениса Олександровича – старшого солдата
ЖУРІНА Сергія Олексійовича – старшого лейтенанта
ЗАЛПУ Миколу Івановича (посмертно) – старшого солдата
ІВАНЦЬКОГО Ігоря Олеговича – головного сержанта
ІЛЬЄНКА Максима Валентиновича – молодшого сержанта
КАЗАНЦЕВА Дмитра Сергійовича – старшого солдата
КАПТЕНКА Юрія Миколайовича (посмертно) – солдата
КАРЛЮКА Валерія Сергійовича – старшого солдата
КІБІЧА Станіслава Ігоровича – старшого солдата
КІЯШКА Даниїла Ігоровича – молодшого сержанта
КОВАЛЕНКА Руслана Юрійовича – молодшого сержанта
КОРЯКІНА Олексія Олексійовича – сержанта
КОСТЮЧЕНКА Кирила Володимировича (посмертно) – старшого солдата
КОТЛЯРА Олександра Івановича – солдата
КРАВЧУКА Андрія Олександровича – молодшого сержанта
ЛАПКА Сергія Володимировича – старшого солдата
ЛІТВІНОВА Олексія Олександровича – молодшого сержанта
МАРТИНЮКА Максима Сергійовича – молодшого сержанта
МИХАЛОЧКІНА Михайла Максимовича – солдата
НОЧВАЯ Дмитра Олександровича – старшого солдата
ОДНОКОЗА Антона Юрійовича (посмертно) – старшого солдата
ОПАНАСЕНКА Володимира Ігоровича – молодшого сержанта
ОПАНАСЕНКА Дмитра Олексійовича – старшого солдата
ПАЛІЯ Володимира Сергійовича – старшого солдата
ПАСЛАВСЬКОГО Едуарда Валерійовича – сержанта
ПЕНАРА Дмитра Федоровича – молодшого сержанта
ПЕРЕБИЙНОСА Дмитра Сергійовича – старшого солдата
ПІЛЬГУЯ Олексія Володимировича – старшого сержанта
ПІСЧАНЮКА Володимира Петровича – молодшого сержанта
ПРОКОП'ЮКА Юрія Михайловича (посмертно) – молодшого сержанта

РЕЗУНА Андрія Олеговича – молодшого сержанта
САВРЕЯ Максима Олександровича – молодшого сержанта
САРДЖВЕЛАДЗЕ Руслана Левановича – головного сержанта
СЕМЕНКА В'ячеслава Олександровича – молодшого сержанта
СЕМЕНЮКА Володимира Володимировича – молодшого сержанта
СЕНИЦЮ Володимира Андрійовича – старшого солдата
СИРОТЮКА Євгена Петровича (посмертно) – солдата
СКВОРЦОВА Володимира Володимировича – старшого солдата
СКРИПКУ Олександра Валерійовича (посмертно) – старшого солдата
СМЕРТЕЛЬНОГО Олександра Васильовича – молодшого сержанта
СОПРОНЮКА Івана Вікторовича – молодшого сержанта
СТУКАНА Костянтина Сергійовича – старшого солдата
ТЕТЕРУЩЕНКА Богдана Сергійовича – молодшого сержанта
ТКАЧА Владислава Анатолійовича – сержанта
ТРИНДОХІРА Дмитра Михайловича – молодшого сержанта
ФАРЕНЮКА Олександра Миколайовича – старшого солдата
ХОЛОДА Романа Васильовича – старшого солдата
ЧАУСА Дмитра Геннадійовича – капітана
ШЕЛЕГЕЯ Олега Сергійовича – молодшого сержанта
ШИЯНА Дмитра Олександровича (посмертно) – старшого солдата
ШОСТАКА Андрія Олеговича – старшого сержанта
ЩЕРБАЧЕНКА Володимира Івановича – старшого солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
ЖАЛДАКА Володимира Євгенійовича – старшого солдата
САВКІВА Володимира Васильовича – солдата
ШЕВЕЛЯ Максима Сергійовича – старшого солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ДУБОВОГО Олександра Віталійовича – старшого лейтенанта
ЯКУБОВСЬКОГО Богдана Володимировича – молодшого сержанта.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
30 вересня 2024 року

Додаток 4

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №684/2024](#)

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю:**

Нагородити відзнакою Президента України “Хрест бойових заслуг”

ГОРЯНА Андрія Івановича – майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

МИХАЛЬЧУКА Артура Андрійовича – лейтенанта

СТАШУКА Романа Івановича – капітана

ТЕСЛЕНКА Ростислава Феліксовича – молодшого лейтенанта

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

АЛЬОХІНА Дмитра Володимировича – капітана медичної служби

БАРАБАША Дмитра Миколайовича (по смертно) – лейтенанта

КАЛЮПІНА Володимира Сергійовича (по смертно) – старшого лейтенанта

КЛЮБУ Василя Дмитровича – лейтенанта

ЛАВРОВА Владислава Володимировича – солдата

ЛУЦЮКА Артема Олеговича – молодшого сержанта

МАКОВСЬКОГО Захара Васильовича – капітана

МІНЯЙЛА Євгенія Анатолійовича – молодшого сержанта

МУЛЯРА Володимира Олександровича – майора

ОЛАСЮКА Артема Анатолійовича (по смертно) – молодшого лейтенанта

РАДЧУКА Сергія Сергійовича – капітана

СОРОКУНА Сергія Сергійовича – старшого солдата

ШУЛЯКА Володимира Васильовича (по смертно) – старшого лейтенанта

ЩУКАРЬОВА Сергія Миколайовича (по смертно) – старшого лейтенанта

ЮСІФОВА Ельдара Асефовича (по смертно) – старшого лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” I ступеня

БАНЧУКОВА Дениса Івановича – сержанта

ЯРЕМЕНКА Олександра Сергійовича – молодшого сержанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

БОБУХА Романа Григоровича – сержанта

ВЛАСЮКА Антона Івановича – старшого сержанта

ВОДОЛАГУ Ігоря Олексійовича – молодшого сержанта

ДЕРЕНЮКА Ростислава Орестовича – солдата

МАСАЛОВА Андрія Миколайовича – молодшого сержанта

СЛАСТНІКОВА Віталія Олександровича – сержанта

ТИМУ Івана Ігоровича – сержанта

ТХОРОВСЬКОГО Богдана Івановича – старшого солдата

ТЮХАЯ Антона Олександровича – молодшого сержанта

ШАТАЙЛА Віктора Сергійовича – молодшого сержанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АНДРУШКА Романа Сергійовича – солдата

АРДЕЛЯНА Георгія Георгійовича – солдата

АРІНЕНКОВА Богдана Сергійовича – молодшого сержанта

АРТЕМЧУКА Вадима Петровича – сержанта

БАЛАНОВСЬКОГО Стаса Олександровича (по смертно) – солдата

БАЛАХОВСЬКОГО Сергія Юрійовича (по смертно) – солдата

БАЛЛУ Василя Васильовича (по смертно) – солдата

БАРБУЦУ Ярослава Григоровича (по смертно) – солдата

БАСА Мирона Васильовича – солдата

БЕЛІНСЬКОГО Михайла Анатолійовича (по смертно) – старшого солдата

БЕРКУТУ Руслана Олеговича (померло) – солдата
БЕГУНОВА Данила Максимовича – солдата
БОБОЧКУ Сергія Івановича – матроса
БОВГІРУ Василя Васильовича (померло) – молодшого сержанта
БОЙКА Олексія Миколайовича – солдата
БОЙЧУКА Ярослава Олександровича – старшого солдата
БОНДАРЯ Миколу Сергійовича – сержанта
БОРИШКЕВИЧА Любомира Михайловича (померло) – сержанта
БОРИЩИКА Олександра Миколайовича (померло) – солдата
БОРОВІНА Олександра Вікторовича – молодшого сержанта
БОРУНОВА Олександра Олександровича (померло) – солдата
БРОВЧЕНКА Дениса Борисовича – солдата
БУНЯКА Юлія Петровича (померло) – старшого солдата
БУРУ Юрія Юрійовича – солдата
БУТКА Олександра Михайловича – солдата
ВАРВАРУКА Олексія Богдановича – солдата
ВАРЕНИЦЮ Богдана Романовича – солдата
ВАРЛАМОВА Євгенія Вікторовича (померло) – солдата
ВАСИЛЕНКА Ігоря Васильовича (померло) – старшого солдата
ВАСИЛИНЮКА Романа Михайловича (померло) – солдата
ВЕЛИЧКА Антона Анатолійовича (померло) – солдата
ВЕРТЕЛЕЦЬКОГО Максима Вікторовича – старшого солдата
ВЕСЕЛЬСЬКОГО Валерія Валерійовича (померло) – солдата
ВІВЧАРИКА Владислава Петровича – солдата
ВІННІЧУКА Сергія Миколайовича (померло) – солдата
ВІНТОНІВА Василя Васильовича (померло) – солдата
ВОВЧЕНКА Івана Олександровича (померло) – старшого солдата
ВОЛИНЦЯ Романа Юрійовича – солдата
ВОЛОШИНА Андрія Ігоровича (померло) – солдата
ВОРОНЕЦЬКОГО Андрія Володимировича (померло) – солдата
ГАВРИЛЕНКА Сергія Ігоровича – старшого солдата
ГАВРИЛЮКА Олександра Васильовича (померло) – сержанта
ГАЛАЦА Володимира Матвійовича – солдата
ГАЛАЧИНСЬКОГО Євгена В'ячеславовича (померло) – солдата
ГАЛУШКУ Володимира Миколайовича (померло) – солдата
ГАПОНА Артема Олеговича – молодшого сержанта
ГЕРАСЬКА Миколу Миколайовича (померло) – солдата
ГЛУХЕНЬКОГО Олександра Анатолійовича – старшого солдата
ГОЛИША Олександра Григоровича (померло) – солдата
ГОЛУБА Богдана Володимировича (померло) – молодшого сержанта
ГОЛУБА Миколу Миколайовича (померло) – солдата
ГОНЧАРОВА Олександра Олексійовича – солдата
ГОРБАТЮКА Валерія Васильовича (померло) – молодшого сержанта

ГОРОХА Андрія Зіновійовича – сержанта
ГРАЧОВА Дениса Ігоровича (помертно) – солдата
ГРИЦИНА Юрія Геннадійовича – солдата
ГУЛИКА Дмитра Івановича (помертно) – головного сержанта
ГУЛЬКА Володимира Олександровича (помертно) – старшого солдата
ДЕНИСОВА Володимира Володимировича – солдата
ДЕРДУЛЯ Олександра Анатолійовича (помертно) – молодшого сержанта
ДЕХТЯРЕНКА Миколу Вікторовича – старшого сержанта
ДИКОПАВЛЕНКА Миколу Олексійовича (помертно) – молодшого сержанта
ДІДУСЯ Петра Михайловича (помертно) – молодшого сержанта
ДОБРАНСЬКОГО Сергія Леонідовича (помертно) – старшого сержанта
ДОЛГАНОВА Андрія Володимировича – сержанта
ЄВ'ЮКА Сергія Олександровича – молодшого сержанта
ЄВИЧА Ігоря Олеговича (помертно) – солдата
ЖЕЗНЯКА Григорія Миколайовича – старшого сержанта
ЖИЛЮКА Олександра Миколайовича (помертно) – старшого солдата
ЖОВНІРА Тараса Ярославовича (помертно) – солдата
ЗАКРЕВСЬКОГО Владислава Дмитровича (помертно) – солдата
ЗИМУ Михайла Олександровича (помертно) – солдата
ЗОНЯ Андрія Вячеславовича (помертно) – старшого солдата
ІВАЩЕНКА Владислава Тимуровича – молодшого лейтенанта
ІГНАТЕНКА Євгенія Миколайовича – солдата
ІЛЬНИЦЬКОГО Данила Андрійовича – молодшого сержанта
ІЛЮШИНА Михайла Артемовича – солдата
ЙОСИПКА Романа Ігоровича – солдата
КАПІТАНЮКА Олександра Іларіоновича (помертно) – старшого солдата
КАРАНЦЯ Романа Володимировича – солдата
КАРАУЛЬЦУКА Вадима Вадимовича – молодшого сержанта
КАРПЕНКА Віталія Анатолійовича (помертно) – старшого солдата
КАРПОВА Романа Григоровича – солдата
КАСИНЮКА Богдана Олеговича (помертно) – старшого солдата
КАТАМАНА Едуарда Степановича (помертно) – солдата
КАШЛЮКА Олександра Володимировича (помертно) – солдата
КІЗЛЕНКА Романа Віталійовича (помертно) – старшого солдата
КЛЕШКА Леоніда Олексійовича (помертно) – сержанта
КОБЗЄВА Олексія Володимировича (помертно) – молодшого сержанта
КОВАЛЬЧУКА Михайла Миколайовича – молодшого сержанта
КОВАЛЯ Дмитра Юрійовича (помертно) – молодшого сержанта
КОВАЛЯ Юрія Васильовича (помертно) – майстер-сержанта
КОЗАЧЕНКА Олександра Ігоровича – молодшого сержанта
КОЗИМКУ Назарія Васильовича (помертно) – старшого солдата
КОЛІСНИКА Миколу Миколайовича (помертно) – солдата

КОЛЧАНСЬКОГО Владислава Сергійовича – старшого солдата
КОРЗУНА Сергія Віталійовича – сержанта
КОРИТНИКА Олега Миколайовича – солдата
КОРЧАКА Ігоря Геннадійовича (помертньо) – солдата
КОСТЮКА Олександра Євгеновича – солдата
КОХАНЕВИЧА Ігоря Йосифовича – солдата
КРАВЦЯ Андрія Романовича – солдата
КРАВЧУКА Василя Миколайовича – солдата
КРЕЩЕНЕЦЬКОГО Сергія Валерійовича (помертньо) – солдата
КРИВОГО Руслана Олеговича – головного сержанта
КУДЛАСЕВИЧА Олександра Павловича (помертньо) – старшого сержанта
КУЗЬМЕНКА Руслана Вікторовича – старшого солдата
КУЗЬМІНА Руслана Івановича (помертньо) – солдата
КУПЧАНКА Ігоря Васильовича – солдата
КУЧЕРАКА Василя Івановича (помертньо) – молодшого сержанта
ЛЕВЧЕНКА Романа Анатолійовича (помертньо) – солдата
ЛЕВЧЕНКА Олександра Леонідовича – солдата
ЛИСЕНКА Віталія Вікторовича (помертньо) – головного сержанта
ЛИСИНЮКА Юрія Андрійовича – солдата
ЛИТВИНЕНКА Миколу Петровича (помертньо) – головного сержанта
ЛІНКЕВИЧА Дмитра Миколайовича (помертньо) – солдата
ЛОГОЖУ Владислава Олександровича – солдата
ЛОМПАСА Романа Івановича (помертньо) – солдата
ЛОПАТИНСЬКОГО Дмитра В'ячеславовича – молодшого сержанта
ЛУЦЕНКА Сергія Сергійовича – солдата
ЛЯНЕНКА Олексія Володимировича – солдата
МАР'ЯНОВА Дмитра Володимировича – солдата
МАРИНИЧА Павла Павловича – молодшого сержанта
МАРКІВСЬКОГО Сергія Сергійовича – солдата
МАРУЦАКА Михайла Михайловича (помертньо) – солдата
МАРЦЕНЮКА Дмитра Сергійовича – старшого солдата
МАТКІВСЬКОГО Юрія Анатолійовича (помертньо) – солдата
МАЦАПУРУ Євгена Івановича (помертньо) – солдата
МАЮКА Ігоря Петровича (помертньо) – старшого солдата
МЕРАДЖИ Івана Степановича – солдата
МИТЧИКА Віталія Анатолійовича – штаб-сержанта
МИХАЛЬЧУКА Олександра Миколайовича – сержанта
МІНЧУКА Юрія Петровича (помертньо) – солдата
МІЩЕНКА Сергія Сергійовича – молодшого сержанта
МОНАСТИРСЬКОГО Івана Петровича – солдата
МУДРОГО Романа Володимировича (помертньо) – солдата
МУЛЯРЕВИЧА Олександра Анатолійовича (помертньо) – солдата
МУРМЕНТОВА Василя Івановича – солдата

НАГОРНОГО Михайла Миколайовича – молодшого сержанта
НАЗРУКА Ігоря Петровича (помертньо) – старшого солдата
НАЗАРЦЯ Юрія Митрофановича (помертньо) – солдата
НАУМЕНКА Едуарда Олександровича – солдата
НЕМЦОВА Андрія Михайловича – молодшого сержанта
НЕЧИПОРІКА Ігоря Миколайовича (помертньо) – старшого солдата
НІКОЛЬНІКОВА Антона Володимировича – молодшого сержанта
НОГУ Євгенія Олександровича – солдата
ОЖОГАНІЧА Юрія Івановича (помертньо) – старшого лейтенанта
ОЛЕКСІЄНКА Павла Євгеновича (помертньо) – старшого солдата
ОЛІФІРЕНКА Ігоря Станіславовича – солдата
ОМЕЛЬЧУКА Юрія Дмитровича (помертньо) – солдата
ОНУЦУ Василя Івановича – солдата
ОСТАПЕНКА Володимира Павловича (помертньо) – старшого солдата
ОХРІМЕНКА Максима Андрійовича – молодшого сержанта
ОХРІМЕНКА Володимира Леонідовича (помертньо) – солдата
ПАВЛЕНКА Івана Івановича – солдата
ПАНАСЮКА Вадима Олександровича – сержанта
ПАНАСЮКА Олега Анатолійовича – старшого сержанта
ПАРАЩУКА Андрія Сергійовича – сержанта
ПЕНДЗЮХА Володимира Миколайовича – молодшого сержанта
ПЕРЕСЛАВСЬКОГО Геннадія Володимировича – солдата
ПИДЯКА Юрія Петровича (помертньо) – солдата
ПИСАРЕНКА Сергія Олександровича – молодшого сержанта
ПІХОТІНА Антона Васильовича – солдата
ПЛАХОТТЮ Андрія Федоровича – сержанта
ПОЛОВОГО Максима Миколайовича (помертньо) – солдата
ПОНОМАРЕНКА Олександра Анатолійовича (помертньо) – солдата
ПОПОВА Артема Сергійовича – молодшого сержанта
ПРИЩЕПОВА Дмитра Сергійовича (помертньо) – молодшого сержанта
ПРІБИЛИХ Данила Михайловича – солдата
ПРОЦЮКА Василя Валерійовича – солдата
РЕЗНІКА Іллю Владиславовича (помертньо) – сержанта
РЕЗНІКА Владислава Олександровича – солдата
РЕМНЬОВА Богдана Вікторовича (помертньо) – солдата
РОЖІ Габора Олександровича (помертньо) – солдата
РОКИЦЬКОГО Анатолія Юрійовича – солдата
РУДЕНКА Віталія Володимировича – солдата
РЯБЧЕНКА Олексія Дмитровича – солдата
РЯБЧУКА Анатолія Михайловича (помертньо) – солдата
САБІРОВА Азама Хуршедовича – молодшого сержанта
САВЕНКА Сергія Юрійовича (помертньо) – сержанта
САКУНА Миколу Борисовича (помертньо) – солдата

САЛОМАТИНА Віктора Юрійовича – молодшого сержанта
САТАНОВСЬКОГО Сергія Сергійовича – молодшого сержанта
СВАРИЧЕВСЬКОГО Сергія Геннадійовича – сержанта
СВІРИНА Андрія Олександровича – солдата
СЕМЕРУ Василя Володимировича (помертньо) – старшого солдата
СЕНЬКА Івана Миколайовича (помертньо) – солдата
СИВЦЯ Артура Сергійовича (помертньо) – молодшого сержанта
СКИБЦЬКОГО Григорія Івановича (помертньо) – молодшого сержанта
СКОБЛИКА Віктора Ігоровича – молодшого сержанта
СКРИПНИКА Валентина Олександровича – молодшого сержанта
СМОЛІНСЬКОГО Євгенія Леонідовича – сержанта
СОЙКА Володимира Петровича (помертньо) – молодшого сержанта
СОЛОВЙОВА-КУЦЕНКА Василя В'ячеславовича (помертньо) – старшого солдата
СТАСЬКА Віталія Миколайовича (помертньо) – старшого солдата
СТЕПАНЕНКА Сергія Сергійовича – молодшого сержанта
СТУЖУКА Андрія Миколайовича – солдата
СУЩЕВСЬКОГО Сергія Володимировича – молодшого сержанта
ТАРАСОВА Олександра Юрійовича – сержанта
ТЕЛЮПУ Іллю Олеговича – молодшого сержанта
ТИМОЩУКА Сергія Дмитровича (помертньо) – солдата
ТИМОЩУКА Володимира Миколайовича – молодшого сержанта
ТИЩЕНКА Сергія Павловича – солдата
ТІШКОВЦЯ Юрія Миколайовича – солдата
ТКАЧЕНКА Олексія Володимировича (помертньо) – сержанта
ТОНЮКА Ігоря Івановича – солдата
ТРЯСКО Мар'яну Василівну (помертньо) – молодшого сержанта
ФЕДИШИНА Ігоря Богдановича – солдата
ФЕДОРОВА Олександра Олександровича (помертньо) – солдата
ФЕДОРЧУКА Дмитра Олександровича – сержанта
ФЕДОТЕНКА Сергія Володимировича (помертньо) – солдата
ФІЛІНСЬКОГО Олександра Віталійовича – сержанта
ФОМЧЕНКОВА Андрія Леонідовича – молодшого сержанта
ФУЛЬМЕСА Володимира Васильовича (помертньо) – солдата
ХАРЧЕНКА Костянтина Володимировича (помертньо) – солдата
ЦРІМОВА Алана Хасетовича – старшого солдата
ЦЮСЬКА Ігоря Васильовича – солдата
ЧАЙКУ Юрія Олексійовича – головного сержанта
ЧЕМЕРА Юрія Анатолійовича – солдата
ЧЕРНЕЦЬКОГО Михайла Андрійовича – солдата
ЧЕРЧЕНКА Микиту Володимировича – сержанта
ЧОВПУНА Павла Павловича – молодшого сержанта
ШВЕДА Назара Степановича (помертньо) – солдата

ШЕВЧЕНКА Євгенія Валентиновича – солдата
ШЕВЧУКА Сергія Сергійовича – головного сержанта
ШЕЛУДЬКА Максима Володимировича – молодшого сержанта
ШКУРКА Сергія Вікторовича (помертньо) – сержанта
ШУМЕЙКА Євгена Віталійовича – солдата
ШУМЕЙКА Романа Валерійовича – молодшого сержанта
ШУШЕРЕБУ Ігоря Степановича – старшого солдата
ЮРЧИНУ Юрія Анатолійовича – старшого сержанта
ЯКИМОВИЧА Вадима Олександровича – молодшого сержанта
ЯКИМЧУКА Олександра Миколайовича (помертньо) – молодшого сержанта
ЯКОВИШЕНА Валерія Степановича (помертньо) – солдата
ЯКОВЦЯ Ярослава Миколайовича – солдата
ЯНЧЕВСЬКОГО Руслана Володимировича (помертньо) – солдата
ЯРЕМЕНКА Сергія Миколайовича (помертньо) – солдата
ЯЦИНУ Миколу Сергійовича (помертньо) – старшого солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АЛІЄВА Рустама Ахмедовича – молодшого сержанта
БЄЛОГО Володимира Олександровича – старшого солдата
БОЙКА Назара Васильовича – старшого солдата
БОНДАРЧУКА Сергія Михайловича – старшого солдата
ВАСИЛЬЄВА Дмитра Олександровича – молодшого сержанта
ВИНОГРАДСЬКОГО Володимира Борисовича – сержанта
ГЕДЗЯ Вячеслава Віталійовича – солдата
ГОНЧАРУКА Віктора Сергійовича – молодшого сержанта
ГРИЩИШИНА Ігоря Васильовича – старшого солдата
ДАНЮКА Івана Володимировича – молодшого сержанта
ДЕМЕНЧУКА Максима Володимировича – старшого солдата
ДИЩАКОВСЬКОГО Ігоря Ярославовича – старшого солдата
ДІДЕНКА Віталія Анатолійовича – сержанта
ДІДИКА Володимира Андрійовича – старшого солдата
ДОНЧЕНКА Сергія Миколайовича – старшого солдата
ДУДАРЯ Віталія Петровича – сержанта
ЄСИПЕНКА Євгенія Петровича – солдата
ЖЕЛЕЗНЯКА Володимира Ярославовича – старшого сержанта
ЖУРИЛА Віталія Олексійовича – молодшого сержанта
ІВАШКОВА Віктора Олександровича – головного сержанта
ІЛІЄНКА Олексія Олександровича – солдата
КАДЕНЧУКА Романа Олександровича – молодшого сержанта
КАПУСТЯКА Романа Степановича – старшого солдата
КАЧУРА Віталія Олександровича – сержанта
КОВАЛЯ Івана Богдановича – старшого солдата
КОВШУНА Юрія Володимировича – сержанта
КОЛПАЧОВА Максима Івановича – молодшого сержанта

КРИВОГО Антона Сергійовича – солдата
КРИКУНА Михайла Анатолійовича – молодшого сержанта
ЛЕБЕДЯ Павла Петровича – сержанта
ЛИСИЦЮ Юрія Олексійовича – солдата
ЛІВАНОВА Олексія Анатолійовича – матроса
МАЛЮТУ Олександра Васильовича – старшого сержанта
НІКІТІНА Сергія Миколайовича – лейтенанта
ПАСІКУ Олександра Федоровича – старшого солдата
ПЕРЕПЕЛИЦЮ Максима Володимировича – молодшого сержанта
ПИЛИПІВА Руслана Ярославовича – старшого солдата
ПИСАРЧИКА Михайла Миколайовича – підполковника
ПОКІДАНОВА Віктора Павловича – молодшого сержанта
ПОПКОВА Олександра Вікторовича – молодшого сержанта
ПРОТОПОПОВА Михайла Олеговича – капітана
ПУГАЧА Олександра Володимировича – солдата
ПУСТОВОЙТА Віталія Івановича – старшого сержанта
ПУШКАЛЮКА Віктора Григоровича – підполковника
РОМАНІВА Володимира Васильовича – старшого солдата
РЯБОВА Дмитра Олександровича – солдата
РЯБЧУКА Михайла Миколайовича – солдата
САЛИГУ Олега Володимировича – старшого солдата
САХНА Ростислава Андрійовича – старшого солдата
СЕМКІВА Миколу Петровича – старшого солдата
СИДОРЧУКА Андрія Сергійовича – головного сержанта
СЛОБОДЯНЮКА Ігоря Олександровича – штаб-сержанта
СТРОКАЧА Володимира Юрійовича – солдата
СУШКЕВИЧА Станіслава Вікторовича – сержанта
ТКАЧУКА Володимира Миколайовича – молодшого сержанта
ХАРЧЕВА Михайла Сергійовича – молодшого сержанта
ХМЕЛИКА Юрія Михайловича – сержанта
ХМЕЛЯ Вячеслава Юрійовича – старшого сержанта
ЦАРЮКА Андрія Миколайовича – старшого сержанта
ЧЕРВ'ЯКОВА Олександра Миколайовича – старшого солдата
ШЕЛИФОСТА Олександра Олександровича – солдата
ШПАКА Сергія Володимировича – солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
БАДРАКА Василя Васильовича – сержанта
БЕВЗЮКА Віталія Петровича – солдата
БОРИСЕНКА Романа Миколайовича – старшого солдата
ГАРКУШУ Володимира Миколайовича – солдата
ГОРДІЙЧУКА Павла Володимировича – солдата
ГРАБОВОГО Романа Володимировича – солдата
ДАНЬКОВСЬКОГО Романа Васильовича – солдата

ДИГАНА Дмитра Івановича – капітана
ДІДЕНКА Владислава Миколайовича – солдата
ДОЦУЛЕНКА Сергія Васильовича – солдата
ЗАКОРУ Олександра Володимировича – солдата
ІОВА Артема Аркадійовича – солдата
КАРПОВА Сергія Олександровича – молодшого сержанта
КАШУБУ Володимира Сергійовича – молодшого сержанта
КОТЕЛЬНИКОВА Григорія Вадимовича – солдата
КУДРІНА Євгена Володимировича – сержанта
ЛОКАЙЧУКА Вадима Вадимовича – солдата
ЛОПАТЧЕНКА Артема Дмитровича – солдата
ОСТАПЕНКА Івана Васильовича – солдата
ПОПОВА Дмитра Миколайовича – молодшого сержанта
САЛФЕТНИКА Геннадія Анатолійовича – солдата
ТЕРОВЦЯ Юрія Валерійовича – солдата
УСА Костянтина Сергійовича – солдата
ЧЕРЕДНІЧЕНКА Володимира Миколайовича – солдата
ШАМАНСЬКОГО Сергія Сергійовича – солдата
ШЕЛПУКА Олександра Володимировича – молодшого сержанта
ЯКУБУ Анатолія Володимировича – молодшого сержанта
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
ВЛАСЕНКА Олександра Вікторовича – старшого солдата
ГУЛОГО Дмитра Володимировича – солдата
ПРИХОДЬКА Володимира Петровича – сержанта
СОКОЛОВА Нікіту Віталійовича – солдата.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
3 жовтня 2024 року

Додаток 5

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №685/2024](#)

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня працівників освіти

За значний особистий внесок у розвиток національної освіти, підготовку кваліфікованих фахівців, багаторічну плідну педагогічну діяльність та високий професіоналізм **постановляю:**

Нагородити орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня

КУЛІКОВА Петра Мусійовича – професора Київського національного університету будівництва і архітектури

Нагородити орденом «За заслуги» I ступеня

БИСАГУ Юрія Михайловича – завідувача кафедри Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»

КОЦУРА Віктора Петровича – професора кафедри Університету Григорія Сковороди в Переяславі, Київська область

Нагородити орденом «За заслуги» II ступеня

АРЗУБОВА Миколу Олексійовича – учителя комунального закладу

«Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»

НОМІРОВСЬКОГО Дмитра Анатолійовича – учителя Українського фізико-математичного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПЕТРУНІВА Миколу Івановича – учителя Львівського фізико-математичного ліцею-інтернату при Львівському національному університеті імені Івана Франка

Нагородити орденом «За заслуги» III ступеня

МАЙЗЕЛІСА Захара Олександровича – учителя комунального закладу

«Харківський ліцей №161 «Імпульс» Харківської міської ради»

ХАРЧЕНКА Вячеслава Сергійовича – завідувача кафедри Національного аерокосмічного університету імені М.Є.Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

КРИСИНСЬКУ Ірину Володимирівну – учительку Миколаївського ліцею

№38 імені Володимира Дмитровича Чайки Миколаївської міської ради

РУДЕНКО Тетяну Валентинівну – директора Михайло-Коцюбинського закладу дошкільної освіти «Пролісок» Михайло-Коцюбинської селищної ради Чернігівського району, Чернігівська область

Нагородити медаллю «За врятоване життя»

САВІЧЕВУ Нікиту Матазівну – ученицю Сумського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 3 Сумської міської ради

Нагородити медаллю «За працю і звитягу»

КАРКАЧОВА Валерія Тихоновича – майстра виробничого навчання державного навчального закладу «Сумський хіміко-технологічний центр професійно-технічної освіти»

КОШОВЕНКО Олену Миколаївну – провідного хіміка лабораторії підприємства «СЖС Україна», м.Одеса

САВЕНКОВУ Людмилу Василівну – директора наукової бібліотеки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м.Київ

СЕМЕНОГ Олену Миколаївну – професора кафедри Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

СОЛЯНИК Олену Вікторівну – викладача-методиста, керівника гуртка Київського палацу дітей та юнацтва

ФОРТУНУ Назарія Павловича – аспіранта кафедри Львівського національного університету імені Івана Франка

Присвоїти почесні звання:**«НАРОДНИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНИ»**

ЧЕРКАЧ Наталії Іллівні – учительці Вижицького ліцею, Чернівецька область

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНИ»

АНТОНЯК Соломії Іванівні – учительці середньої загальноосвітньої школи № 97 м. Львова

БАДЕНКО Вірі Миколаївні – учительці комунального закладу «Навчально-виховний комплекс «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради

ГОРБУНОВУ Сергію Вікторовичу – учителеві Миколаївського ліцею імені професора М.Александрова Миколаївської міської ради

ДЖАВАХІШВІЛІ Сергію Георгійовичу – викладачеві Обласного коледжу «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С.Макаренка» Полтавської обласної ради

ЗАВАДСЬКОМУ Віктору Валерійовичу – учителеві комунального закладу «Олександрівський ліцей» Золочівської селищної ради Богодухівського району Харківської області

КОЖУХАР Олені Миколаївні – учительці, директору Суховерхівського закладу загальної середньої освіти I–II ступенів Кіцманської міської ради, Чернівецька область

МЕЛЕНЧУКУ Василю Павловичу – учителеві Ржавинецького опорного закладу загальної середньої освіти I–III ступенів Юрковецької сільської ради Чернівецького району, Чернівецька область

МИСЛОВЕЦЬ Віталіні Іванівні – учительці Миргородського ліцею імені Т.Г.Шевченка Миргородської міської ради, Полтавська область

МИХАЛЬОВІЙ Світлані Володимирівні – учительці Краматорського закладу загальної середньої освіти № 22 з профільним навчанням імені Миколи Миколайовича Крупкевича Краматорської міської ради, Донецька область

ПАСІХОВУ Петру Яковичу – учителеві комунального закладу «Вінницький фізико-математичний ліцей № 17»

ПЕРЗІ Вікторії Віталіївні – учителеві Природничо-наукового ліцею № 145 Печерського району міста Київ

РУЩИНСЬКІЙ Аллі Дмитрівні – учительці Краматорського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 10 з профільним навчанням Краматорської міської ради, Донецька область

СТЕЦЕНКО Олені Дмитрівні – учительці опорного закладу освіти «Богуславський академічний ліцей № 1 Богуславської міської ради Київської області»

СУПТЕЛЬНІЙ Світлані Олександрівні – учительці, заступнику директора комунальної організації «Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I–II ступенів – ліцей Шосткинської

- міської ради Сумської області»
- ЧИЖ Вікторії Василівні – учительці комунального закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів «Варвинський лицей № 1» Варвинської селищної ради Прилуцького району, Чернігівська область
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ»
- ГОЛОВКІНУ Богдану Миколайовичу – професорові кафедри Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м.Харків
- ГОРІ Ірині Віталіївні – головному науковому співробітникові Національної академії Служби безпеки України
- КОРОЄДУ Сергію Олександровичу – професорові кафедри Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила», м.Івано-Франківськ
- КУЗИКУ Андрію Даниловичу – завідувачеві кафедри Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
- МУЗИЧЕНКО Ганні В'ячеславівні – професорові кафедри Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» Міністерства освіти і науки України
«ЗАСЛУЖЕНИЙ МАЙСТЕР НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ УКРАЇНИ»
- ГАРМАШ Валентині Борисівні – майстрові виробничого навчання Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату І–ІІІ ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні» імені Василя Кричевського, Полтавська область
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ»
- БОЙКО Ірині Львівні – директоріві Гімназії № 179 міста Києва
- БУТЕНКО Людмилі Леонідівні – завідувачеві кафедри Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м.Полтава
- ВАСЯНОВИЧУ Григорію Петровичу – професорові кафедри Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
- ГРИВКІВСЬКІЙ Оксані Василівні – професорові кафедри Національного університету харчових технологій, м.Київ
- ДОРОШЕНКО Тетяні Володимирівні – завідувачеві кафедри Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка
- ЄРМАК Тетяні Миколаївні – директоріві Лицею № 157 Оболонського району м. Києва
- КНИЖЕНКО Оксані Олександрівні – професорові Національної академії Служби безпеки України
- МОСКАЛЕНКО Валентині Анатоліївні – доцентіві кафедри Національного університету «Чернігівська політехніка»
- НАУМЧУКУ Володимирі Івановичу – завідувачеві кафедри Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
- НІКІТЧЕНКО Світлані Володимирівні – завідувачеві Чернігівського дошкільного навчального закладу № 1, центру психофізичного та інтелектуального розвитку дітей Чернігівської міської ради

- ОПАЛОВУ Олександрю Анатолійовичу – доценту кафедри Поліського національного університету, м.Житомир
- ПЛАХОТНЮКУ Володимирю Григоровичу – директору Вишнівського академічного ліцею № 1 Вишневої міської ради Бучанського району, Київська область
- РУДНИК Ніні Іванівні – директору Гончарівського ліцею імені героя АТО Дмитра Степанченка Гончарівської селищної ради, Чернігівська область
- СКУРАТІВСЬКІЙ Світлані Петрівні – викладачеві відокремленого структурного підрозділу «Немішаївський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України», Київська область
- УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ Олені Анатоліївні – професорові кафедри Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
- ФІЛЬ Тамарі Миколаївні – учительці, заступниці директора Боярського академічного ліцею «Гармонія» Боярської міської ради, Київська область
- ФРОЛОВІЙ Тетяні Олександрівні – професорові кафедри Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
- ХАРУКУ Андрію Івановичу – професорові кафедри Національної академії сухопутних військ імені Петра Сагайдачного Міністерства оборони України
- ЧЕХОВУ Ігорю Валентиновичу – директору дитячо-юнацької спортивної школи № 24 Шевченківського району м.Києва
- «ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ
УКРАЇНИ»
- ЄВТИФІЄВУ Андрію Сергійовичу – старшому викладачеві кафедри Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

3 жовтня 2024 року

Додаток 6

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №686/2024](#)

Про відзначення державними нагородами України працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка
За вагомий особистий внесок у розвиток національної освіти, підготовку висококваліфікованих спеціалістів, багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність та з нагоди 190-річчя від дня заснування Київського національного університету імені Тараса Шевченка **постановляю:**

Нагородити орденом «За заслуги» I ступеня

АНИСІМОВА Анатолія Васильовича – професора кафедри математичної інформатики факультету комп'ютерних наук та кібернетики

СЕМЕНЮКА Григорія Фоковича – директора Навчально-наукового інституту філології

Нагородити орденом «За заслуги» III ступеня

СКРИШЕВСЬКОГО Валерія Антоновича – завідувача кафедри нанофізики конденсованих середовищ Навчально-наукового інституту високих технологій

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

СТАРОСТІНУ Аллу Олексіївну – професора кафедри маркетингу і бізнес-адміністрування економічного факультету

Присвоїти почесні звання:**«ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ»**

ВЕКЛИЧУ Анатолію Миколайовичу – завідувачеві кафедри фізичної електроніки факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем

КОШЛЯКОВУ Олексію Євгеновичу – професорові кафедри гідрогеології та інженерної геології Навчально-наукового інституту «Інститут геології»

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ»

АСЛАМОВІЙ Людмилі Іванівні – директорів Навчально-наукового центру радіаційної безпеки

ІКСАНОВУ Олександр Маратовичу – завідувачеві кафедри дослідження операцій факультету комп'ютерних наук та кібернетики

КОНОНЕНКУ Тарасу Петровичу – завідувачеві кафедри історії філософії філософського факультету

ЯКОВЦЮ Анатолію Володимировичу – доцентів кафедри Навчально-наукового інституту міжнародних відносин.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

3 жовтня 2024 року